

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
A COMUNEI VALEA MARE
2021 – 2027**

JUDEȚUL COVASNA

CUPRINS

Cuvânt introductiv	7
Capitolul I: Cadrul strategic european și național	9
1. Direcții strategice la nivel european	9
1.1 Politica de coeziune 2021-2027	9
1.2 Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării – SUERD	15
2. Direcții strategice la nivel național	17
2.1 Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030	17
3. Direcții strategice la nivel regional și județean	28
3.1. Strategia de dezvoltare a Regiunii Centru	28
3.2. Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Covasna	51
4. Programe de finanțare 2021-2027	59
Capitolul II: Analiza socio-economică a Comunei Valea Mare	87
1. Prezentare generală	87
1.1. Localizare geografică	87
1.2. Scurt istoric	88
1.3. Suprafața comunei	88
1.4. Cadrul natural	88
2. Mediul înconjurător	91
2.1. Factorii de mediu	91
2.2. Factorii de risc	94
3. Demografie	99
3.1. Populația comunei Valea Mare	99
3.2. Evoluția populației. Procesul de migrare	106
3.3. Forța de muncă și șomajul	107
4. Infrastructura serviciilor de educație și sociale	108
4.1. Educație	108

4.2. Sănătate și servicii sociale	110
5. Infrastructura	110
5.1. Infrastructura de transport	110
5.2. Dotări tehnico-edilitare	111
6. Activitatea economică	113
6.1. Agricultură	113
6.2. Alte activități economice desfășurate pe raza comunei	117
6.3. Operatorii economici	117
7. Cultură, sport și agrement	118
7.1. Infrastructura culturală	118
7.2. Agenda culturală	120
7.3. Sport și agrement	121
8. Turismul	121
9. Administrația publică locală	122
9.1. Structura administrației publice locale	122
9.2. Cooperare internațională	125
9.3. Cooperare intercomunitară	125
 Capitolul III: Analiza SWOT	 127
 Capitolul IV: Strategia de dezvoltare locală	 141
1. Misiunea administrației publice locale	141
2. Viziunea de dezvoltare a comunei Valea Mare	141
3. Principii și valori	141
4. Obiectivul general	144
5. Obiectivele specifice, prioritățile și măsurile asociate	144
6. Planul local de acțiune	152
7. Portofoliul de proiecte prioritare	169
 Capitolul V: Implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei de dezvoltare locală	 247

LISTA ACRONIMELOR UTILIZATE ÎN CADRUL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Acronim	Denumire completă
AAPL	Autoritate administrație publică locală
UAT	Unitate administrativ-teritorială
CJ	Consiliul județean
CL	Consiliul local
AM	Autoritatea de management
MFE	Ministerul Fondurilor Europene
UE	Uniunea Europeană
L	Lege
HG	Hotărâre de Guvern
OUG	Ordonanță de urgență a Guvernului
OG	Ordonanța Guvernului
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
ONG	Organizații neguvernamentale
ADI	Asociație de dezvoltare intercomunitară
GAL	Grup de acțiune local
ACOR	Asociația Comunelor din România
PODD	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă
POT	Programul Operațional Transport
POCIDIF	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
POS	Programul Operațional Sănătate
POEO	Programul Operațional Educație și Ocupare
POIDS	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială
POR	Programul Operațional Regional
POAT	Programul Operațional Asistență Tehnică
POTJ	Programul Operațional Tranziție Justă
PAC	Politica Agricolă Comună
PNDL	Programul Național de Dezvoltare Locală
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FC	Fondul de Coeziune
FSE	Fondul Social European
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEGA	Fondul European de Garantare Agricolă
FEPAM	Fondul european pentru Pescuit și Afaceri Maritime
BVC	Buget de venituri și cheltuieli
BS	Bugetul de stat
BL	Bugetul local

CUVÂNT INTRODUCATIV

Strategia de dezvoltare locală este un document programatic care contribuie semnificativ la creșterea absorbției fondurilor europene nerambursabile.

În luna decembrie 2020, Parlamentul European a aprobat Cadrul Financiar Multianual (CFM) pentru perioada 2021-2027, care se ridică la suma de 1.074,3 miliarde de euro, astfel încât sprijinul UE să poată ajunge la cetățeni de la începutul anului 2021. Din cele 1.074,3 miliarde de euro cuprinse în Cadrul Financiar Multianual 2021-2027, România va beneficia de o alocare de 47,56 miliarde de euro, 28,22 miliarde fiind alocate din fondurile de coeziune și 19,34 miliarde din politica agricolă comună. La acestea, se mai adaugă cele 30,44 miliarde de euro din Mecanismul de redresare și reziliență de 672,5 miliarde de euro și cele 1,94 miliarde de euro din Fondul pentru o tranziție justă.

Noua politică de coeziune a Cadrului Financiar Multianual 2021-2027 este unul din pilonii de bază ai Uniunii Europene, fiind principala sursă de finanțare a dezvoltării regionale. Obiectivul principal al politicii de coeziune îl reprezintă convergența regională și recuperarea decalajelor economice și sociale dintre regiuni.

Noua politică de coeziune propune o conlucrare mai bună între autoritățile locale, regionale și centrale, aceasta fiind considerată unul dintre punctele-cheie ale succesului și creșterii impactului teritorial al investițiilor realizate prin programele operaționale regionale finanțate din fondurile comunitare.

Politica de coeziune 2021-2027 pornește de la premisa că Uniunea Europeană trebuie să joace un rol important la nivel global și că ar fi necesar să se implice în asigurarea unei stabilități într-o societate în continuă mișcare și transformare. Premisele avute în vedere fac referire atât la aspectele tradiționale, cât și la elementele de noutate care, împreună, pot conduce la o mai bună înțelegere a modului în care se alocă și se utilizează fondurile comunitare. Aceste premise sunt următoarele:

1. identificarea unor priorități strategice de investiții, susținute de procese inovative, tehnologii digitale și modernizarea industriei, de o tranziție rapidă spre o economie cu emisii reduse de carbon și de lupta împotriva schimbărilor climatice etc.;

2. o mai bună adaptare la nevoile regionale: regiunile din sudul și estul Europei vor fi beneficiarii cei mai importanți ai politicii de coeziune;

3. stabilirea unor norme mai clare, mai puține, mai concise și a unui cadru mai flexibil de accesare a fondurilor comunitare. Se va continua procesul de reducere a complexității normelor și a birocrăției inițiat în actuala perioadă de programare, de asemenea, crearea unui cadru unic de reglementare pentru toate fondurile comunitare.

În acest context, elaborarea și implementarea unei strategii care să stabilească direcțiile de dezvoltare ale comunității locale pe termen mediu sau lung devin imperios necesare. În condițiile existenței unei strategii de dezvoltare locală, liderii comunității și comunitatea în ansamblul ei se vor concentra asupra obiectivelor stabilite și a acțiunilor ce trebuie întreprinse pentru atingerea acestor obiective, prin coordonarea și orientarea eficientă a resurselor de care dispun.

Prin implementarea programelor elaborate, strategia de dezvoltare urmărește schimbarea în plan social, o mai bună valorificare a potențialului comunității, precum și orientarea activităților de dezvoltare în concordanță cu procesele înregistrate pe plan local.

Pentru implementarea cu succes a proiectelor de dezvoltare comunitară este absolut necesar parteneriatul între actorii de pe plan local: administrația publică locală, comunitatea locală, firme private, reprezentanții societății civile.

Având în vedere toate aceste considerente, prezenta strategie de dezvoltare își propune să răspundă nevoii comunei Valea Mare de a avea la dispoziție un instrument de lucru la nivel local, prin care se stabilesc viziunea de dezvoltare, obiectivul general și obiectivele specifice de atins la finalul perioadei de programare, propunând domenii de intervenție, direcții de acțiune prioritare și măsuri necesare pentru îndeplinirea obiectivelor. Documentul încearcă să prezinte o imagine cât mai obiectivă a situației actuale, identificând acele arii sau domenii care pot oferi comunității un avantaj competitiv real în următorii 7 ani.

CAPITOLUL I

CADRUL STRATEGIC EUROPEAN ȘI NAȚIONAL

Conceptul de **dezvoltare durabilă** desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică care se axează în primul rând pe asigurarea unui echilibru între aspectele sociale, economice și ecologice și elementele capitalului natural.

România are nevoie de o schimbare a paradigmei prezente de dezvoltare pentru a face față provocărilor secolului XXI. Trăim o perioadă marcată de procesul de globalizare, de accentuare a inegalităților și de agravare a problemelor de mediu. Dezvoltarea durabilă este soluția.

Dezvoltarea durabilă reprezintă, în contextul românesc, dorința realizării unui echilibru, o sinteză între aspirațiile cetățeanului născut liber, societatea de care depinde și prin care se definește și contextul care permite realizarea de sine. Acest echilibru pornește de la om, actor central care caută un echilibru individual și condiții favorabile pentru a se realiza. Condițiile favorabile sunt influențate de societatea care trebuie să îl susțină și să îl motiveze și de mediul prin care se regăsește și își poate găsi echilibrul. Rolul statului în contextul dezvoltării durabile este să ajute la realizarea acestui echilibru, nu doar pentru cetățenii de acum, dar și pentru generațiile viitoare.

1. Direcții strategice la nivel european

1.1. Politica de coeziune 2021-2027

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia Europeană propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE și una dintre cele mai tangibile expresii ale solidarității.

Cele 5 priorități investiționale mijlocite optim de UE sunt următoarele:

- **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- **Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale;
- **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;

- ✚ **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Figura nr. 1 – Priorități de investiții 2021-2027

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migrantilor), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

Prioritățile naționale de investiții pentru finanțarea din Fondurile Europene post-2020:

OP 1 - O EUROPĂ MAI INTELIGENTĂ

Cercetare și inovare

Obiectiv specific:

- Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

Digitalizare

Obiectiv specific:

- Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor

Competitivitate

Obiectiv specific:

- Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor

Specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

Obiectiv specific:

- Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

OP 2 - O EUROPĂ MAI VERDE

Energie

Obiective specifice:

- Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
- Promovarea energiei din surse regenerabile
- Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E

Schimbări climatice, riscuri, apă

Obiective specifice:

- Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor
- Promovarea gestionării sustenabile a apei

- **Economia circulară**

Obiectiv specific:

- Promovarea tranziției către o economie circulară

- **Biodiversitate**

Obiectiv specific:

- Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

- **Aer**

Obiectiv specific:

- Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

- **Situri contaminate**

Obiectiv specific:

- Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

- **Mobilitate urbană**

Obiectiv specific:

- Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

OP 3 - O EUROPĂ MAI CONECTATĂ

- **Conectivitate**

Obiective specifice:

- Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală
- Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

▪ **Broadband**

Obiectiv specific:

- Îmbunătățirea conectivității digitale

OP 4 - O EUROPĂ MAI SOCIALĂ

▪ **Ocupare**

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea **accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă**, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoane inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale
- **Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii** pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistența personalizată și în timp real, urmărind asigurarea medierii/plăsării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă
- Promovarea **participării echilibrate după gen pe piața muncii** și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată
- Promovarea **adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor**, a IMM-urilor active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății

▪ **Educație**

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea **calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii**, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale
- Promovarea **accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii**, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar

- Promovarea **învățării pe tot parcursul vieții**, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți, luând în considerare competențele digitale

▪ **Incluziune socială**

Obiective specifice:

- Promovarea **integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe** și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii
- Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea **accesibilității**, a **eficacității** și a rezilienței **sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată**
- Promovarea integrării sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor
- Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor celor mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere

▪ **Sănătate**

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea **accesibilității**, a **eficacității** și a rezilienței **sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată**

OP 5 - O EUROPĂ MAI APROAPE DE CETĂȚENII SĂI

▪ **Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană**

Obiectiv specific:

- Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane

▪ Dezvoltare teritorială integrată

Obiectiv specific:

- Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

1.2. Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării – SUERD

SUERD este a doua strategie macro-regională a UE, adaptată la specificul regiunii dunărene, constituită după modelul de cooperare dezvoltat prin Strategia UE pentru Marea Baltică (adoptată în anul 2009).

Consiliul European a aprobat Strategia UE pentru Regiunea Dunării la data de 24 iunie 2011.

La Strategia UE pentru Regiunea Dunării participă paisprezece state: Austria, România, Bulgaria, Cehia, Croația, Germania - ca stat federal și prin landurile Baden-Württemberg și Bavaria, Slovacia, Slovenia, Ungaria, Bosnia-Herțegovina, Muntenegru, Serbia, Republica Moldova și Ucraina.

Obiective și priorități

Strategia este structurată pe patru mari obiective (piloni), fiecărui obiectiv (pilon) corespunzându-i domenii specifice de acțiune, grupate în 11 Arie Prioritare (AP). Fiecare Arie Prioritară este coordonată de câte 2 state/landuri din regiune.

A. Interconectarea regiunii Dunării

1. Îmbunătățirea mobilității și a multimodalității

- a. căi navigabile interioare (Austria și România)
- b. legături rutiere, feroviare și aeriene (Slovenia și Serbia)

2. Încurajarea energiilor durabile (Ungaria și Cehia)

3. Promovarea culturii și a turismului, a contactelor directe între oameni (România și Bulgaria)

B. Protejarea mediului în regiunea Dunării

4. Restaurarea și întreținerea calității apelor (Ungaria și Slovacia)

5. Gestionarea riscurilor de mediu (Ungaria și România)

6. Conservarea biodiversității, a peisajelor și a calității aerului și solurilor (Bavaria și Croația)

C. Creșterea prosperității în regiunea Dunării

7. *Dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației* (Serbia și Slovacia)
8. *Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor* (Croatia și landul Baden-Württemberg)
9. *Investiția în oameni și capacități* (Austria și Republica Moldova)

D. Consolidarea regiunii Dunării

10. *Ameliorarea capacității instituționale și a cooperării* (Austria și Slovenia)
11. *Conlucrarea în vederea promovării securității și pentru soluționarea problemelor legate de criminalitatea organizată și de infracțiunile grave* (landul Bavaria și Bulgaria)

Guvernanță

Creată inițial sub **imperativul „celor trei nu”** - fără noi fonduri, fără noi instituții și fără noi reglementări - Strategia UE pentru Regiunea Dunării a fost pusă în fața provocării de a se adapta pentru a-și asigura modul de implementare a proiectelor prin valorificarea fondurilor europene existente.

Astfel, guvernanța SUERD la nivel național este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 462/2018 privind funcționarea sistemului de coordonare la nivel național a implementării Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării.

Coordonarea națională a SUERD este asigurată de către Ministerul Afacerilor Externe.

Beneficiile majore pe care Strategia le aduce României sunt:

- dezvoltarea calității vieții, prin creșterea competitivității și a atractivității localităților dunărene;
- obținerea de avantaje economice prin încheierea de parteneriate de afaceri și prin cooperări între sectorul public și cel privat;
- atragerea de investiții în domenii strategice, precum infrastructurile de transport, mediu și energie;
- angrenarea factorilor de decizie din România într-un nou format de cooperare transnațională, care va genera transfer de expertiză și competențe la nivelul administrației locale;
- contribuția la creșterea capacității de absorbție a fondurilor structurale și de investiții ce revin României.

2. Direcții strategice la nivel național

2.1. Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale **Agendei 2030**, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015. Concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „*Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă*” reprezintă documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 877/2018 a fost adoptată Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030.

Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. Strategia susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu. Strategia este orientată către cetățean și se concentrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

Figura nr. 2 – Obiectivele de dezvoltare durabilă 2030

Strategia reprezintă modalitatea de conectare practică, de articulare a României la parteneriatele naționale, regionale, europene și globale specifice. Totodată, ca efect al participării voluntare a României la raportările periodice cu privire la stadiul implementării Agendei 2030, Strategia contribuie la creșterea credibilității, eficacității și impactului politicilor implementate.

OBIECTIVUL 1: FĂRĂ SĂRĂCIE

Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context

Ținte stabilite pentru 2030

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii
- Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă
- Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme

OBIECTIVUL 2: FOAMETE ZERO

Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabile

Ținte stabilite pentru 2030

- Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014
- Finalizarea cadastrului agricol
- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018
- Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite
- Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone
- Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole
- Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană
- Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică

OBIECTIVUL 3: SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE

Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă

Ținte stabilite pentru 2030

- Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri
- Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor
- Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate
- Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE
- Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest domeniu, reprezentanți ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați
- Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor
- Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile
- Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale
- Reducerea mortalității cauzate de boli cronice
- Reducerea consumului de substanțe nocive

OBIECTIVUL 4: EDUCAȚIE DE CALITATE

Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți

Ținte stabilite pentru 2030

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional
- Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale
- Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă
- Accentuarea rolului, în procesul educațional, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli
- Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional
- Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, inclusiv cu mediul de afaceri
- Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE
- Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea cointeresării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe
- Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul
- Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor

- Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile

OBIECTIVUL 5: EGALITATE DE GEN

Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor și al fetelor în societate

Ținte stabilite pentru 2030

- Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe
- Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare
- Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică

OBIECTIVUL 6: APĂ CURATĂ ȘI SANITAȚIE

Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitație pentru toți

Ținte stabilite pentru 2030

- Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare
- Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă
- Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%
- Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate
- Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură
- Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile

OBIECTIVUL 7: ENERGIE CURATĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE

Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern

Ținte stabilite pentru 2030

- Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vederea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile
- Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale
- Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile
- Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi
- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor
- Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură

OBIECTIVUL 8: MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ

Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți

Ținte stabilite pentru 2030

- Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației
- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin start-up, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare

- Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă
- Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică
- Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți

OBIECTIVUL 9: INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ

Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației

Ținte stabilite pentru 2030

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți
- Îmbunătățirea siguranței rutiere
- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora
- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere
- Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare
- Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare
- Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe

OBIECTIVUL 10: INEGALITĂȚI REDUSE

Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și între țări

Ținte stabilite pentru 2030

- Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate
- Aproprierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile
- Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului

OBIECTIVUL 11: ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE

Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile

Ținte stabilite pentru 2030

- Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii
- Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ
- Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială
- Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic
- Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului
- Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului

- Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural
- Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului

OBIECTIVUL 12: CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE

Asigurarea unor modele de consum și producție durabile

Ținte stabilite pentru 2030

- Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs
- Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare
- Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030
- Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastice 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%)
- Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și a materialelor textile până în 2025
- Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024
- Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene

OBIECTIVUL 13: ACȚIUNE ÎN DOMENIUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor

Ținte stabilite pentru 2030

- Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale
- Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate

- Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie
- Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE

OBIECTIVUL 14: VIAȚĂ ACVATICĂ

Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă

Ținte stabilite pentru 2030

- Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți
- Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile
- Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement
- Atragerea celorlalte state riverane Mării Negre în actul de management durabil a resurselor acvatice vii

OBIECTIVUL 15: VIAȚĂ TERESTRĂ

Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate

Ținte stabilite pentru 2030

- Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (în special în luncile Dunării, afluenților acesteia și în Delta) prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede
- Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial
- Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă

- Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare de interes național și european pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural
- Gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea tăierilor ilegale de arbori, dezvoltarea sistemului informatic integrat pentru monitorizarea exploatării și transportului masei lemnoase, inclusiv la punctele de frontieră, asigurarea împăduririi și reîmpăduririi terenurilor din fondul forestier și a celor degradate sau supuse deșertificării, desfășurarea plantării programate a perdelelor forestiere pentru protecția culturilor agricole și a elementelor de infrastructură în scopul limitării impactului schimbărilor climatice
- Tranziția către o economie circulară prin abordări complementare ce implică metode tradiționale și tehnologii de ultimă generație pentru restabilirea/refacerea capitalului natural și reducerea dependenței de fertilizatorii sintetici și de pesticide, pentru combaterea degradării solului
- Combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații

OBIECTIVUL 16: PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE

Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile

Ținte stabilite pentru 2030

- Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție
- Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice
- Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe
- Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor
- Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată

- Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile
- Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile
- Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).

OBIECTIVUL 17: PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR

Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă

Ținte stabilite pentru 2030

- Majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv-țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030
- Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate
- Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică
- Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional

3. DIRECȚII STRATEGICE LA NIVEL REGIONAL ȘI JUDEȚEAN

3.1. Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru

Planul de Dezvoltare Regională Centru 2021-2027 a fost avizat de către Comitetul Regional de Planificare Centru în urma derulării procedurii de consultare scrisă care s-a încheiat pe data de 18 decembrie 2020.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027, este parte a **Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027**, principalul document de planificare și programare la nivel regional.

Fiind fundamentată pe o diagnoză regional detaliată, concretizată prin Analiza socioeconomică regională și prin Analiza SWOT a Regiunii Centru, Strategia de Dezvoltare ia în considerare nevoile majore ale regiunii și are în vedere valorificarea cât mai bună a potențialul său de dezvoltare.

Din Regiunea Centru fac parte următoarele județe: Alba, Sibiu, Mureș, Harghita, Brașov și Covasna.

Viziunea care stă la baza dezvoltării regionale este ambiția ca, pe termen mediu, ”Regiunea Centru să devină o regiune curată, atractivă pentru locuitorii săi și turism, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare, în care grija pentru exploatarea și utilizarea durabilă a resurselor să se afle în atenția fiecărui cetățean”.

Obiectivul global al Strategiei de Dezvoltare este ca Regiunea Centru să atingă în anul 2027 un **nivel convergență economică de 70% față de media Uniunii Europene.**

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru reunește **6 domenii strategice de dezvoltare**, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

- ❖ Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă
- ❖ Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare și inovare
- ❖ Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate
- ❖ Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice
- ❖ Turism și patrimoniu cultural
- ❖ Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura

Domeniul Strategic 1. Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă

Obiectiv strategic: Creșterea coeziunii teritoriale și reducerea disparităților intraregionale prin îmbunătățirea infrastructurii regionale de transport și comunicații și sprijinirea dezvoltării urbane integrate

Priorități specifice:

P.1.1 Întărirea capacității administrative a autorităților publice locale în vederea implementării principiilor dezvoltării urbane integrate și sprijinirea cooperării la nivel microregional

Măsuri:

- creșterea capacității umane din cadrul APL-urilor în vederea îmbunătățirii procesului de planificare urbană
- consolidarea instrumentelor de planificare spațială
- elaborarea și implementarea strategiilor integrate de dezvoltare urbană (SIDU)
- consolidarea capacității structurilor de guvernare la niveluri multiple
- diversificarea formelor de cooperare între structurile administrației publice locale
- consolidarea instituțiilor cu rol în planificarea și gestionarea proceselor de dezvoltare a teritoriului
- sprijinirea elaborării și implementării strategiilor teritoriale integrate la nivel microregional prin utilizarea de instrumente de tip ITI

P.1.2 Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport regional; dezvoltarea infrastructurii de internet, în mod special a infrastructurii de bandă largă

1.2.1 Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii regionale de transport pentru creșterea accesibilității localităților urbane și rurale la rețeaua națională de transport și la rețeaua TEN-T

Măsuri:

- accelerarea lucrărilor de execuție a autostrăzilor începute în perioada 2014-2020
- modernizarea și creșterea capacității de transport a drumurilor de importanță regională care asigură conexiunile la rețeaua TEN-T
- realizarea de noi legături rutiere către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T, inclusiv reabilitarea, construirea de drumuri expres/de mare viteză
- realizarea de centuri ocolitoare

- realizarea de noi drumuri locale care să deservească zonele metropolitane și zonele urbane funcționale
- continuarea investițiilor în infrastructura feroviară începute în perioada 2014-2020, inclusiv a celor pentru modernizarea, creșterea siguranței și accesibilizarea gărilor
- modernizarea materialului rulant
- informatizarea transportului feroviar
- modernizarea platformelor pentru transportul de mărfuri și construirea de noi terminale de transport intermodal
- accelerarea execuției aeroportului de la Brașov-Ghimbav
- continuarea modernizării și extinderii aeroporturilor din Tîrgu Mureș și Sibiu
- realizarea, reabilitarea infrastructurilor pentru heliporturi și aerodromuri pentru aparate de zbor de mici dimensiuni

1.2.2 Dezvoltarea infrastructurii TIC, în mod special a infrastructurii de bandă largă și îmbunătățirea conectivității digitale în mediul urban și cel rural

În următoarea perioadă se dorește intensificarea eforturilor regionale pentru a susține, în colaborare cu nivelul național, dezvoltarea infrastructurii de internet de bandă largă Broadband, în special în zonele rurale ale Regiunii Centru în care se înregistrează un nivel mai scăzut al acoperirii cu internet de mare viteză prin măsuri naționale sau regionale dedicate dezvoltării infrastructurii de internet de bandă largă în localitățile greu accesibile și izolate.

P.1.3 Consolidarea rolului și funcțiilor așezărilor urbane din Regiunea Centru ca actori importanți în asigurarea coeziunii teritoriale, sociale și a creșterii economice bazată pe cunoaștere

1.3.1 Sprijinirea mobilității urbane durabile

Măsur:

- asistență specifică prin finanțarea actualizării/ elaborării și a monitorizării PMUD –urilor pentru municipii, orașe și zone metropolitane
- dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport la nivel urban/metropolitan (construirea de centuri rutiere, extinderea, modernizarea liniilor de tramvai, dezvoltarea unor culoare de mobilitate, achiziționarea de troleibuze și/sau autobuze, achiziționarea sau modernizarea de material rulant etc)
- dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternativi, în special puncte de realimentare sau reîncărcare
- extinderea, reconstruirea sau modernizarea pistelor ciclabile

- digitalizarea transportului urban
- implementarea de sisteme de măsurare și monitorizare a calității aerului și a poluării fonice
- dezvoltarea de parteneriate (UAT, companii de transport public, firme IT, ONGuri)

1.3.2 Extinderea digitalizării serviciilor administrației publice locale și implementarea de soluții SMART City

Măsuri:

- sisteme hard și soluții digitale în administrația publică județeană și în cea locală
- dezvoltarea de infrastructuri specifice la nivel local și județean în domeniile educației, sănătății și culturii
- creșterea conținutului digital al activităților administrației publice locale și din domeniile educației, sănătății și culturii
- asigurarea interoperabilității pentru proiectele de digitalizare ale serviciilor publice la nivel local
- creșterea gradului de uniformizare, de tipizare al documentelor/formulelor necesare emiterii unor documente
- publice (de ex. eliberare de avize, certificate și autorizații digitale)
- dezvoltarea abilităților digitale ale personalului din administrația publică locală și județeană
- creșterea securității cibernetice a sistemelor digitale publice
- stimularea utilizării de către cetățeni a serviciilor publice digitale
- sprijin pentru intervenții de tip smart-city, aplicabile municipiilor și orașelor pe baza abordării dezvoltării urbane durabile;
- dezvoltarea de platforme locale/regionale pilot de open innovation în domeniul smart-city.

1.3.3 Creșterea coeziunii economice și sociale a orașelor prin implementarea de strategii de dezvoltare locală integrate la nivel de zone urbane marginalizate și prin sprijinirea acțiunilor de regenerare urbană

Măsuri:

- elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locală (SDL) destinate comunităților marginalizate urbane.
- încurajarea și susținerea cadrului partenerial extins și participativ pentru implementarea SDL pentru ZUM
- susținerea proiectelor integrate (componenta infrastructura + componenta servicii) care vizează domenii precum servicii sociale, servicii medicale, servicii socio-medice, educație
- susținerea proiectelor ce vizează reabilitarea și dezvoltarea infrastructurilor la nivel de ZUM (locuire, amenajarea spațiului urban degradat, infrastructura tehnico-edilitară, întreprinderi sociale de inserție),
- derularea unor servicii precum orientarea profesională, asistență juridică etc

- derularea unor programe de promovare și de sprijinire a meșteșugurilor tradiționale elaborate la nivelul SDL și ZUM

1.3.4 Revitalizarea economică și socială a orașelor mici precum și a localităților urbane monoindustriale

Măsur:

- creșterea capacității autorităților publice din orașele mici și cele monoindustriale de a elabora și implementa planuri și strategii integrate de dezvoltare locale
- modernizarea și digitalizarea serviciilor administrației publice
- modernizarea infrastructurii de tehnico-edilitare, a spațiilor urbane degradate/ abandonate
- dezvoltarea infrastructurii locale de afaceri
- reabilitarea și modernizarea infrastructurilor de educație, de sănătate, sociale și culturale și modernizarea serviciilor aferente
- conservarea, restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural (inclusiv religios)
- dezvoltarea unor infrastructuri de bază necesare dezvoltării activităților turistice (rețele edilitare, drumuri de acces, etc.)

Domeniul strategic 2. Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare, inovare și specializare inteligentă

Obiectiv strategic: Tranziția spre o economie regională bazată pe cunoaștere prin modernizarea tehnologică și digitalizarea întreprinderilor, intensificarea cooperării economice și prin creșterea contribuției cercetării-dezvoltării-inovării la dezvoltarea economică a Regiunii Centru

Priorități specifice:

P.2.1 Promovarea unui mediu de afaceri inovativ pentru o dezvoltare economică inteligentă

Pentru a facilita tranziția rapidă spre o economie competitivă bazată pe cercetare și inovare, eforturile la nivel regional vor fi direcționate spre finanțarea următoarelor subpriorități:

- Sprijinirea investițiilor de modernizare tehnologică și a activităților de inovare ale IMM-urilor, în domeniile de specializare inteligentă și alte domenii cu contribuție substanțială la creșterea economică a regiunii, inclusiv domenii emergente
- Susținerea digitalizării IMM-urilor, în domeniile de specializare inteligentă și alte domenii cu contribuție substanțială la creșterea economică a regiunii, inclusive domenii emergente
- Dezvoltarea centrelor/entități de transfer tehnologic și a centrelor de inovare, în domeniile de specializare inteligentă

- Susținerea dezvoltării de către companii, de activități cu caracter inovativ pentru demonstrarea, verificarea unor concepte privind produse, servicii, procese, atât în domeniile de specializare inteligentă cât și în alte domenii emergente, cu potențial de creștere
- Formarea și specializarea personalului din companii pentru utilizarea noilor tehnologii de producție, achiziționarea de competențe digitale și competențe în domeniile de specializare inteligentă

P.2.2 Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, susținerea clusterelor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economică

În perioada 2021-2027, eforturile pentru asigurarea unui cadru propice pentru dezvoltarea afacerilor vor fi direcționate spre:

- Extinderea infrastructurii regionale și locale de sprijinire a afacerilor (parcuri industriale, zone industriale, platforme logistice (incl. pentru produse agro-alimentare), incubatoare de afaceri, centre de afaceri, camere de comerț etc)
- Extinderea și diversificarea gamei de servicii oferite de către structurile de sprijin pentru afaceri
- Susținerea activității clusterelor inovative și ale altor structuri și rețele de cooperare precum și a activităților de promovare economică
- Susținerea activității Hub-urilor Digitale Inovatoare (EDIH-uri și alte HUB-uri digitale locale și regionale)

P.2.3. Susținerea sectorului regional de cercetare-dezvoltare pentru o creștere economică inteligentă

Principalele măsuri din cadrul acestei priorități vor viza:

- Dezvoltarea infrastructurilor de CDI din cadrul entităților publice (universități, centre, institute de cercetare etc) și private
- Susținerea activităților de cercetare-dezvoltare derulate în cadrul entităților publice și private de CDI
- Dezvoltarea de platforme de cooperare și susținerea parteneriatelor între instituții de cercetare, companii și autorități publice
- Stimularea creării entităților economice bazate pe aplicarea rezultatelor cercetării
- Sprijinirea entităților economice bazate pe cercetare în primii 3 ani de viață, în domeniile de specializare inteligentă și alte domenii cu contribuție substanțială la creșterea economică a regiunii, inclusiv domenii emergente

- Susținerea participării entităților de CDI și a companiilor în programe europene de Cercetare
- Dezvoltarea parcurilor științifice și tehnologice
- Formarea personalului din CDI pentru a se adapta noilor competențe cerute de dezvoltarea tehnologică inclusiv în domeniile de specializare inteligentă

P.2.4 Creșterea gradului de internaționalizare a economiei și sectorului regional de CDI

Pachetul de măsuri pentru perioada următorilor ani:

- Sprijinirea participării IMM-urilor la diverse rețele internaționale de cooperare economică
- Conectarea clusterelor inovative și a altor structuri și rețele de cooperare la marile rețele europene de sprijinire a companiilor și dezvoltarea de parteneriate internaționale
- Extinderea participării active a instituțiilor de cercetare din Regiunea Centru în rețelele europene și dezvoltarea de parteneriate cu instituții de cercetare din străinătate
- Participarea IMM-urilor și organizațiilor CDI în structuri, parteneriate și programe de colaborare, inclusiv în KIC-uri (Knowledge Innovation Communities)

Domeniul Strategic 3 „Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate”

Obiectiv strategic: Creșterea coeziunii sociale a Regiunii Centru prin îmbunătățirea incluziunii sociale, creșterea accesului la servicii de educație, sănătate și facilitarea integrării pe piața muncii

Priorități specifice:

P.3.1. Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile

3.1.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educaționale și a procesului educațional în acord cu nevoile actuale de competențe și cerințele pieței muncii

Măsuri:

- Dezvoltarea/ revizuirea/ diversificarea curriculum la decizia școlii (inclusiv materiale suport pentru implementare și evaluare) și a curriculumului bazat pe competențe, cu implicarea activă a elevilor/părinților/ reprezentanților legali/ tutorilor
- Dezvoltarea parteneriatelor între unități de învățământ și agenți economici/ organizații publice și private relevante,
- Elaborarea de ghiduri metodologice, în contextul predării – învățării – evaluării centrate pe competențe, care să integreze învățarea față în față cu învățarea online/la distanță
- Crearea și/sau furnizarea suportului necesar (materiale educaționale, cursuri, softuri educaționale, echipamente, dotarea unităților școlare cu sisteme de teleșcoală și învățământ deschis la distanță

etc.), pentru dezvoltarea și evaluarea competențelor cheie ale elevilor (în mod particular a competențelor digitale și antreprenoriale), pentru asigurarea premiselor formării profesionale în acord cu cerințele și tendințele manifestate în societatea contemporană

- Dezvoltarea de competențe adaptate nevoilor comunităților din Regiunea Centru, inclusiv îmbunătățirea competențelor lingvistice în școlile din comunitățile cu populație aparținând minorităților etnice prin introducerea de instrumente și metode de predare care să faciliteze învățarea și îmbunătățirea performanțelor de comunicare în limba română

3.1.2 Modernizarea infrastructurii și a procesului de educație în sistemul de învățământ profesional și tehnic

Măsuri:

- implementarea de noi standarde (sau revizuire) de pregătire profesională;
- creșterea duratei și a calității stagiilor de practică
- adaptarea programelor școlare la cerințele și nevoile actuale ale pieței;
- programe de formare a cadrelor didactice;
- pilotarea și implementarea unor metode și tehnici de predare-evaluare inovatoare

3.1.3 Sprijinirea modernizării învățământului terțiar

Măsuri:

- adaptarea programelor de studiu și a abordărilor didactice din învățământul terțiar astfel încât competențele absolvenților să fie în concordanță cu cele cerute pe piața muncii
- implementarea unor programe de formare pe lângă universitățile din Regiunea Centru, la solicitarea agenților economici
- sprijinirea mobilității internaționale pentru învățământul terțiar
- construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul terțiar.

3.1.4. Digitalizarea educației și formării profesionale

Măsuri:

- modernizarea și extinderea infrastructurii informatice și asigurarea conexiunilor broadband pentru toate unitățile de învățământ din Regiunea Centru
- echiparea și achiziția de softuri educaționale, pentru elevi, studenți și cadre didactice
- asigurarea suportului necesar (materiale educaționale, cursuri, softuri educaționale etc.) pentru utilizarea și evaluarea competențelor digitale

- asigurarea suportului educațional digital pentru formarea profesională în acord cu tendințele actuale
- modernizarea sistemului de predare-evaluare, în vederea formării competențelor cheie, inclusiv a celor digitale și pentru adaptarea sistemelor de educație și formare la nevoile pieței muncii

3.1.5. Creșterea accesului la educație a grupurilor dezavantajate social

Măsuri:

- asigurarea serviciului de transport al elevilor din mediul rural către școli/licee.
- asigurarea costurilor cu internatul, transport, burse
- oferirea de măsuri de acompaniere pentru copiii aparținând grupurilor vulnerabile (vouchere, îmbrăcăminte, încălțăminte etc.)
- asigurarea intervențiilor conexe celor educaționale (sănătate, sănătate mintală, recuperare etc.);
- dezvoltarea de programe de tip „școală după școală”, care să includă suport educațional, consiliere și activități recreative și de socializare

3.1.6. Stimularea participării adulților la educația continuă și dezvoltarea sistemului de învățare pe parcursul întregii vieți

Măsuri:

- investiții în infrastructura de educație și formare profesională la toate nivelurile, inclusiv digitalizare
- adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor și cadrelor didactice pentru fiecare nivel educațional (în special profesional, liceal, TVET, postliceal) la dinamica pieței muncii
- îmbunătățirea procesului de educație în învățământul terțiar
- creșterea competențelor digitale ale elevilor și cadrelor didactice prin adaptarea programei și metodelor de învățare și dezvoltarea infrastructurii și dotărilor specifice
- creșterea accesului la serviciile de educație și formare profesională pentru persoanele aparținând grupurilor vulnerabile
- creșterea participării și îmbunătățirea ofertei pentru formarea profesională continuă, inclusiv prin crearea unor centre pentru învățare permanentă

P.3.2 . Sprijinirea măsurilor active de ocupare și modernizarea pieței muncii

3.2.1. Sprijinirea antreprenoriatului ca măsură de creștere a ocupării

Măsuri:

- programe de sprijin antreprenorial (tutorat/ mentorat, asistență/ consiliere, etc), inclusiv prin activarea potențialului antreprenorial al unor persoane aparținând grupurilor dezavantajate
- acordare de sprijin personalizat (tutorat, mentorat) și servicii sau activități de consiliere
- acordare de sprijin financiar pentru inițierea și susținerea unei afaceri în primul an de funcționare
- asistență și consultanță în afaceri post înființare, inclusiv prin programe de pregătire a managerilor sau punerea la dispoziție a unor spații și servicii de tip coworking

3.2.2. Sprijinirea accesului pe piața muncii a persoanelor din grupurile dezavantajate social

Măsuri:

- servicii personalizate de profilare, informare, consiliere și orientare
- sprijin în găsirea unui loc de muncă/ mediere/plasare pe piața muncii urmărind integrarea socioprofesională a persoanelor vulnerabile pe piața muncii
- îmbunătățirea nivelului de competențe prin programe de formare profesională/ucenicie la locul de muncă/stagii/alte programe de pregătire
- furnizarea unor pachete de măsuri de evaluare și certificare a competențelor în vederea asigurării mobilității în carieră și pe piața muncii
- servicii de evaluare și certificare, după caz, a competențelor obținute în contexte informale sau nonformale
- furnizarea de servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare, pentru categoriile de persoane dezavantajate în piața muncii
- furnizarea de servicii de acompaniere socio-profesională, și formare profesională în meserii tradiționale, alături de cele de ocupare, pentru comunitatea romă și nu numai.

3.2.3. Stimularea intrării tinerilor pe piața muncii

Măsuri:

- realizarea de rețele de lucrători de tineret, selectați din rândul NEET având ca obiectiv implicarea acestora în activarea tinerilor
- furnizarea unor pachete integrate de măsuri de activare a tinerilor, inclusiv a celor din categoria NEET (continuarea educației+ asigurarea unui loc de muncă)
- subvenționarea angajatorilor în vederea angajării tinerilor NEETs

- încurajarea formelor flexibile de angajare (timp parțial, muncă de la distanță etc) în cazul tinerilor

3.2.4. Modernizarea mecanismului și diversificarea serviciilor de intermediere și plasare a forței de muncă

Măsuri:

- eficientizarea mecanismului actual de monitorizare și modernizarea serviciilor de intermediere a forței de muncă și a instrumentelor utilizate în acest sens

3.2.5. Dezvoltarea și modernizarea sistemului de formare profesională continuă

Măsuri:

- întărirea capacității sistemului regional de asigurare a calității în formarea profesională a adulților
- informare și consiliere prin campanii dedicate, concomitent cu derularea unor scheme de stimulare a angajatorilor
- actualizarea și dezvoltarea de noi standarde ocupaționale

3.2.6. Încurajarea mobilității geografice a forței de muncă

Măsuri:

- aplicarea unor pachete de măsuri care să vizeze stimularea mobilității forței de muncă, inclusiv stimulente financiare pentru relocare
- dezvoltarea unor sisteme moderne de transport pentru navetiști și susținerea cheltuielilor de transport aferente navetei
- sprijin acordat angajatorilor pentru asigurarea de servicii suport pentru angajați în legătură cu creșterea și educarea copiilor lor (inclusiv crearea infrastructurii de educație) în vederea asigurării echilibrului între viața profesională și viața personală
- campanii de informare și promovare a măsurilor care vizează îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață pentru salariații navetiști și familiile acestora

3.2.7. Încurajarea menținerii pe piața muncii a lucrătorilor vârstnici

Măsuri:

- creșterea gradului de ocupare prin încurajarea antreprenoriatului
- încurajarea ocupării pe cont propriu și susținerea întreprinderilor sociale
- acordarea unui sprijin personalizat pentru categoriile dezavantajate pe piața muncii
- modernizarea mecanismului și a serviciilor de intermediere și plasare a forței de muncă
- stimularea reconversiei profesionale a forței de muncă și a perfecționării profesionale

- încurajarea mobilității teritoriale a forței de muncă
- încurajarea îmbătrânirii active

P.3.3. Dezvoltarea infrastructurii, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor acordate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile

Priorități specifice:

3.3.1. Extinderea, construcția, reabilitarea, dezvoltarea, modernizarea și dotarea infrastructurii sociale

Măsuri:

- asigurarea sprijinului de urgență și creșterea capacității de prevenție timpurie pentru persoanele fără adăpost
- continuarea investițiilor în infrastructura socială

3.3.2. Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale integrate și a altor servicii adaptate nevoilor comunităților și persoanelor din grupuri vulnerabile

Măsuri:

- servicii sociale integrate și a altor servicii adaptate nevoilor persoanelor din grupuri vulnerabile, comunități defavorizate sau marginalizate
- servicii de prevenție pentru persoanele care prezintă riscuri sociale
- facilitarea integrării socio-economice a persoanelor vulnerabile și a comunităților marginalizate (inclusiv migranți) prin programe ce facilitează creșterea nivelului de educație și a competențelor profesionale, dezvoltarea psiho-socială și o mai bună integrare pe piața muncii, inclusiv prin încurajarea antreprenoriatului social
- reintegrarea socio-profesională a copiilor și a persoanelor cu dizabilități ca urmare a reducerii instituționalizării acestor tipuri de persoane vulnerabile

3.3.3. Creșterea capacității administrației și altor structuri publice și private de a furniza servicii de calitate și adaptate nevoilor persoanelor din grupurile vulnerabile

Măsuri:

- facilitarea accesului la formare profesională continuă a personalului cu atribuții în domeniul social, în special servicii sociale integrate, prin susținerea, finanțarea și implementarea de programe de perfecționare și formare profesională continuă: cursuri de perfecționare, cursuri de specializare, schimb de bune practici, internship, etc.

- dezvoltarea, implementarea și asigurarea sustenabilității de platforme electronice ce vizează informatizarea și digitalizarea serviciilor;
- dezvoltarea de proiecte de CDI pentru realizarea de aplicații cu utilizare în domeniul social
- facilitarea accesului persoanelor din grupuri vulnerabile la servicii sociale personalizate, adaptate nevoilor
- creșterea capacității de elaborare și implementare a strategiilor de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității

P.3.4. Extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor de sănătate, cercetare-dezvoltare, inovare în sănătate

3.4.1. Extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii de sănătate de la nivel regional, județean și local

Măsuri:

- investiții privind reabilitarea, modernizarea și/sau dotarea cu echipamente a tuturor categoriilor de spitale: spitale universitare, spitalele județene de urgență, spitalele județene, spitale municipale, spitale orășenești
- Construcția de spitale regionale de urgență
- Investiții în reabilitarea, modernizarea, extinderea, dotare a infrastructurii ambulatoriilor.
- Îmbunătățirea calității și a eficienței îngrijirii spitalicești de urgență prin reabilitarea, modernizarea, extinderea, dotarea infrastructurii unităților de primiri urgențe (UPU) și a compartimentelor de primiri urgențe (CPU).
- asigurarea infrastructurii de bază și serviciile de sănătate în mediul rural.
- Dezvoltarea de unități medicale specializate: ex. baze de tratament și recuperare din stațiunile balneare și spitale de recuperare, centre medicale de geriatrie și centre integrate de gerontologie care se adresează unei categorii importante a populației cu probleme complexe de sănătate
- Formarea personalului medical pentru utilizarea noilor tehnologii și dotarea corespunzătoare a spitalelor clinice și secțiilor care asigură servicii de formare profesională

3.4.2. Creșterea accesului la servicii medicale pentru persoanele vulnerabile și comunitățile marginalizate

Măsuri:

- creșterea accesibilității serviciilor de sănătate în special în zonele sărace și izolate prin construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea, dotarea centrelor comunitare integrate socio-medicale.
- creșterea accesului elevilor și preșcolarilor/antepreșcolarilor la servicii medicale prin înființarea/modernizarea și dotarea cabinetelor medicale școlare și asigurarea personalului necesar
- înființarea/dezvoltarea unităților medicale mobile pentru a deservi categorii de persoane vulnerabile precum persoane vârstnice sau persoane cu dizabilități
- dezvoltarea de aplicații inteligente pentru a gestiona și monitoriza starea de sănătate.

3.4.3. Digitalizare și sprijin pentru cercetare, dezvoltare, inovare în sănătate

Măsuri:

- Dezvoltarea serviciilor de sănătate digitale amintim cele de tip eHealth (eSănătate), mHealth (servicii mobile de sănătate), telemedicina, teleîngrijiri, imagistică, inteligență artificială, management digital, etc.
- Dezvoltarea de soluții digitale în diagnosticul, investigarea, tratamentul și monitorizarea pacienților
- Crearea de noi tehnologii, aplicații, produse în medicină prin dezvoltarea inovării deschise bazată pe crearea de soluții la nevoile sistemului de sănătate (ex. platforme de inovare deschisă)
- Investiții în infrastructura de cercetare și dezvoltare din regiune și transferarea rezultatelor cercetărilor medicale în piață
- Dezvoltarea competențelor digitale ale personalului medical și nemedical din unitățile sanitare

3.4.4. Creșterea capacității instituționale a administrației publice, unităților medicale și organizațiilor specializate de a răspunde nevoilor de sănătate ale populației și a dezvolta un parteneriat pentru sănătate

Măsuri:

- Formarea personalului din administrația locală, județeană, ONG-uri unități medicale
- Dezvoltarea în parteneriat de programe de sănătate: ex. pentru un stil de viață sănătos, programe de prevenție pentru a răspunde nevoilor locale
- Realizarea de studii pentru fundamentarea deciziilor privind intervențiilor în îmbunătățirea stării de sănătate a populației

- Campanii de informare și educare a populației pe teme legate de sănătate
- Susținerea programelor de perfecționare și instruire a personalului medical și nemedical, a personalului care asigură asistență comunitară pentru dezvoltarea abilităților de comunicare cu pacienții, competențe digitale și alte competențe necesare pentru a crește calitatea serviciilor medicale, inclusiv competențe lingvistice pentru a crește accesul la servicii de sănătate pentru populația aparținând minorităților etnice

Domeniul Strategic 4. Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice

Obiectiv strategic: Creșterea calității vieții locuitorilor Regiunii Centru prin reducerea emisiilor de CO₂ și o mai bună gestionare a resurselor, conservarea biodiversității și creșterea adaptării la schimbările climatice

Priorități specifice

P.4.1 Creșterea calității mediului înconjurător din așezările urbane și rurale din Regiunea Centru

4.1.1 Infrastructura de mediu și servicii tehnico-edilitare

4.1.2 Creșterea calității mediului în zonele urbane și peri urbane precum și în zone afectate de poluare istorică

P.4.2 Creșterea eficienței utilizării energiei și a altor resurse materiale

4.2.1 Eficiența energetică în clădirile publice și rezidențiale

Măsuri:

- Reabilitarea energetică a clădirilor publice și private (blocuri de locuințe), pentru scăderea emisiilor de CO₂ și scăderea consumului de energie, inclusiv integrarea unor sisteme de încălzire/răcire performante, bazate pe utilizarea surselor alternative de energie

4.2.2 Sisteme energetice inteligente, bazate pe un consum redus de energie și creșterea utilizării SRE și combustibililor alternativi

Măsuri:

- Extinderea/construcția/modernizarea sistemelor de încălzire urbană pe bază de combustibili alternativi
- Înlocuirea sistemelor de încălzire din locuințele individuale din mediul urban și rural (sobe cu lemn) cu sisteme eficiente de încălzire cu biomasă/alte surse de energie
- Eficientizarea iluminatului public în mediul urban și rural

4.2.3. Creșterea capacității actorilor din mediul public și privat de a contribui la tranziția către economia circulară

Măsuri:

- modernizarea tehnologiilor de producție a proceselor, inclusiv pentru scădere consumului de energie în procesele de producție
- eficientizarea utilizării resurselor la nivelul companiilor și implementarea unor soluții ce conduc la dezvoltarea conceptului de economie circulară în întreprinderile mici și mijlocii
- consolidarea capacităților tuturor părților interesate implicate în tranziția la economia circulară

P.4.3 Protejarea și conservarea biodiversității regionale

Măsuri:

- Consolidarea biodiversității în Regiunea Centru prin intervenții în restabilizarea ecosistemelor degradate din regiune și gestionarea durabilă a acestora, inclusiv prin promovarea utilizării infrastructurii verzi și albastre în zonele urbane și rurale din regiunea Centru și formularea unor răspunsuri integrate în profil teritorial pentru provocările legate de riscurile la care mediul înconjurător este supus la nivel regional. Menținerea și refacerea ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate (împăduriri, coridoare ecologice etc.), situate în afara ariilor naturale protejate se va realiza în acord cu obiectivele Politicii de Coeziune 2021-2027 (OP 2 „O Europă mai Ecologică” și OP 5. ”O Europă mai aproape de cetățeni”);
- Implementarea planurilor de management, a seturilor de măsuri de conservare și a planurilor de acțiune pentru ariile naturale protejate și pentru speciile de interes comunitar în special monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară din regiune, reducerea efectelor presiunilor hidromorfologice la nivelul cursurilor de apă din Regiunea Centru în vederea protecției biodiversității
- Protejarea habitatelor naturale în fața schimbărilor climatice și crearea unui peisaj permeabil, care să asigure interconectivitatea zonelor naturale, fără a afecta populația privind expunerile la riscurile provocate de fenomene meteorologice și hidrologice extreme.
- Conservarea biodiversității zonelor montane din regiune și valorificarea sustenabilă a acestor resurse.
- Îmbunătățirea cunoștințelor, educației și competențelor din domeniul biodiversității
- Continuarea activităților de conștientizare și informare a tuturor factorilor interesați cu privire la măsurile de conservare și protejare a biodiversității.

P.4.4 Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale

Măsur:

- Studii și acțiuni de cercetare inovatoare să contribuie la reducerea impactului schimbărilor climatice asupra calității mediului și sănătății populației din Regiunea Centru, inclusiv asigurarea unui cadru eficient pentru implementarea, în comun cu parteneri internaționali, a unor proiecte de cercetare ce vizează măsuri de atenuare a schimbărilor climatice și reducerea gazelor cu efect de seră generate la nivel regional.
- Acțiuni ce vizează diversificarea/reconversia economică, crearea de noi oportunități de piață, inclusiv sprijinirea investițiilor în tehnologii și procese inovative și ecologice care să contribuie la atenuarea schimbărilor climatice de la nivel regional.
- Creșterea gradului de prevenire a producerii riscurilor naturale și reducerea efectelor și a pagubelor cauzate de acestea, în principal de inundații și secetă.
- Dezvoltarea infrastructurii de monitorizare și avertizare a fenomenelor hidro-meteorologice severe și/sau alte acțiuni ce contribuie la o mai bună gestionare a situațiilor de urgență generate de fenomene hidrometeorologice periculoase având ca efect producerea de inundații, secetă hidrologică precum și incidente/accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale ale cursurilor de apă, alunecări de teren.
- Acțiuni de împădurire și de gestionare a fondului forestier existent la nivel regional; Pădurile sunt o verigă esențială în ciclul global al carbonului. Creșterea suprafeței împădurite de la nivel regional și menținerea lor într-o structură corespunzătoare și o stare fitosanitară bună contracarează concentrațiile din ce în ce mai mari de gaze cu efect de seră din atmosferă și influențează în mod pozitiv microclimatul și implicit culturile agricole și așezările umane.
- Continuarea acțiunilor de conștientizare privind schimbările climatice.

Domeniul Strategic 5. Turism și patrimoniu cultural

Obiectiv strategic: Dezvoltarea sectorului turistic și a sectoarelor economice conexe prin valorificarea potențialului natural și antropic al Regiunii Centru și susținerea activităților culturale și recreative

Priorități specifice:

P.5.1.Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, valorificarea patrimoniului turistic natural și creșterea utilizării potențialului balnear

5.1.1 Conservarea, restaurarea și punerea în circuitul turistic a patrimoniului cultural-istoric

Măsuri:

- continuarea sprijinului financiar pentru reabilitarea/conservarea obiectivelor importante de patrimoniu care nu au beneficiat până acum de astfel de investiții

5.1.2 Protejarea și valorificarea în scop turistic a patrimoniului natural

Măsuri:

- protejarea naturii și, în subsidiar, anumite investiții necesare practicării turismului precum: semnalizarea și realizarea de marcaje pentru traseele turistice și traseele de alpinism, realizarea de căi de acces, locuri de popas și campare, amenajarea de puncte de observație, refugii montane, achiziționarea de echipamente de siguranță și salvare pentru zona montană și creșterea capacității administrative a echipelor operative.
- promovare turistică a zonelor vizate și susținerea activității desfășurate de personalul de specialitate (ghizi turistici, salvatori montani etc).

5.1.3. Revigorarea turismului balnear și de sănătate

Măsuri:

- conservarea, restaurarea și punerea în circuitul turistic a obiectivelor de patrimoniu incluse în lista UNESCO, a celor incluse în grupele valorice A și B din Lista Monumentelor Istorice
- refacerea și realizarea de marcaje pentru traseele turistice și traseele de alpinism, realizarea de căi de acces, locuri de popas și campare, amenajarea de puncte de observație, refugii montane,
- dotarea cu echipamente de siguranță și salvare pentru zona montană a centrelor Salvamont
- reabilitarea bazelor de tratament existente și crearea de noi baze de tratament în localitățile cu potențial balnear și balneoclimatic
- modernizarea și extinderea infrastructurii tehnico-edilitare în localitățile cu potențial balnear și balneoclimatic
- modernizarea și extinderea infrastructurii de agrement în localitățile cu potențial balnear și balneoclimatic

- crearea, reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii mofetelor, mofetoterapiei pentru tratamente balneare complementare

P.5.2. Modernizarea și extinderea infrastructurii regionale de cazare și de agrement și îmbunătățirea serviciilor specifice

5.2.1. Modernizarea infrastructurii regionale de cazare și dezvoltarea structurilor de primire turistică în zonele în care se înregistrează deficit de spații de cazare

Măsuri:

- modernizarea infrastructurii existente de cazare existente în raport cu investițiile în crearea de capacități.

5.2.2. Modernizarea, extinderea și diversificarea infrastructurii de agrement și îmbunătățirea serviciilor specific

Măsuri:

- crearea infrastructurii de agrement necesară pentru creșterea atractivității turistice.

5.2.3. Modernizarea și extinderea infrastructurii turistice pentru tineret

Măsuri:

- implementarea unui program dedicat turismului de tineret care să cuprindă atât măsuri de reabilitare și extindere a spațiilor de cazare și agrement pentru tineri, inclusiv a celor din taberele școlare, cât și pachete turistice adresate tinerilor

5.2.4. Reabilitarea spațiilor cu destinație culturală și dezvoltarea infrastructurii culturale inovatoare

Măsuri:

- modernizarea infrastructurii de cazare
- extinderea infrastructurii de primire turistică la nivelul zonelor turistice în care se înregistrează deficit de spații de cazare
- modernizarea, extinderea și diversificarea infrastructurii de agrement
- modernizarea și extinderea infrastructurii turistice pentru tineret (tabere școlare, centre de tineret)
- reabilitarea spațiilor cu destinație culturală (muzee, spații expoziționale, teatre, săli de spectacole etc)
- dezvoltarea infrastructurii culturale inovatoare (ex. spații/huburi culturale multifuncționale, biblioteci comunitare, cluburi de lectură, cluburi green impact etc)

- reabilitarea, crearea și dezvoltarea infrastructurilor destinate turismului bazat pe produse artisanale, meșteșugărești, prin crearea de ateliere de prezentare

P.5.3. Susținerea turismului de nișă, dezvoltarea activităților conexe turismului și integrarea activităților turistice

5.3.1. Susținerea formelor de turism tematic și a celor de turism alternative

Măsuri:

- crearea și susținerea unor parteneriate între autorități locale, unități de cazare turistică și unități prestatoare de servicii conexe turismului și ONG-uri active în turism în vederea realizării unor rute turistice tematice
- derularea unor programe la nivel local sau regional, combinând elementele culturale cu promovarea responsabilă a potențialului turistic al naturii.

5.3.2. Sprijinirea activităților de promovare și informare ale organizațiilor de management al destinației

Măsuri:

- reglementarea semnalizării unitare pentru crearea unei identități vizuale puternice pentru destinațiile turistice
- diversificarea programelor turistice segmentate pe categorii de turiști/grupuri țintă și de crearea unor rețele de operatori în cadrul destinațiilor care să pledeze pentru turism sustenabil.

5.3.3. Dezvoltarea activităților economice conexe turismului

Măsuri:

- susținerea formelor de turism tematic și a celor de turism alternativ cu potențial de creștere (turism gastronomic, viticol, cicloturism, turism de aventură etc)
- crearea de organizații de management al destinației turistice și sprijinirea activității acestora (informare, promovare, marketing etc), întărirea OMD-urilor existente
- impulsivarea activităților economice și artistice în conexiune cu dezvoltarea turismului local (artizanat, suveniruri locale, evenimente culturale)

P.5.4. Asigurarea forței calificate de muncă în turism

5.4.1. Atragerea și menținerea forței calificate de muncă în turism

Măsuri:

- acordarea unor stimulente fiscale pentru angajații din domeniul turismului
- reglementarea oficială a bacșișului
- sprijinirea mobilității lucrătorilor în turism

5.4.2. Pregătirea profesională inițială și formarea profesională continuă a forței de muncă în turism

Măsuri:

- îmbunătățirea formării profesionale inițiale de nivel liceal și universitar în domeniul turismului, inclusiv prin reabilitarea și modernizarea infrastructurii educaționale
- susținerea sistemului dual de învățământ în domeniul serviciilor turistice
- susținerea activităților de formare profesională continuă în domeniul turismului
- sprijinirea reconversiei profesionale și încurajarea mobilității lucrătorilor în turism

Domeniul strategic 6. Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura

Obiectiv strategic: Dezvoltarea durabilă a zonelor rurale din Regiunea Centru prin valorificarea potențialului natural și uman al acestora

Prioritățile specifice:

P.6.1. Eficientizarea sectorului agroalimentar și îmbunătățirea pregătirii profesionale a fermierilor

Măsuri:

- Modernizarea exploatațiilor agricole prin susținerea investițiilor în domeniu
- Sprijinirea dezvoltării sistemelor locale de irigații
- Crearea și modernizarea centrelor logistice pentru agricultură
- Dezvoltarea centrelor de servicii pentru agricultură
- Crearea și modernizarea unităților mici și mijlocii de procesare a produselor agricole situate în mediul rural
- Sprijinirea dezvoltării lanțurilor alimentare scurte
- Susținerea tinerilor fermieri și a specialiștilor agricoli
- Susținerea perfecționării profesionale a fermierilor și a serviciilor de consultanță agricolă
- Sprijinirea școlilor profesionale și vocaționale în domeniul agriculturii

P. 6.2. Susținerea activităților agricole în zonele montane

Măsuri:

- Susținerea înființării de microunități de prelucrare industrială a materiilor prime agricole în zonele montane;
- Instituirea unui sistem de plăți compensatorii, specifice zonei montane și susținerea activă a alternativelor economice viabile pentru păstrarea practicilor tradiționale;
- Sprijinirea printr-un sistem de prime a producătorilor din aria montană care realizează produse cu certificări DOP - Denumire de Origine Protejată, IGP – Indicație Geografică Protejată, STG – Specialitate Tradițională Garantată
- Instituirea unui sistem de sprijinire al producătorilor care prelucrează fructele de pădure

P. 6.3. Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional

Măsuri:

- Modernizarea exploatațiilor silvice prin susținerea achiziționării de mașini și echipamente specifice
- Dezvoltarea infrastructurii de transport forestier
- Stimularea utilizării în scop energetic a reziduurilor forestiere și agricole
- Susținerea acțiunilor de împădurire și întreținere a pădurilor
- Încurajarea certificării managementului forestier ca și management forestier responsabil și a companiilor ce activează în acest domeniu
- Dezvoltarea unor infrastructuri de colectare, depozitare și procesare a fructelor de pădure

P.6.4. Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale

Măsuri:

- Susținerea afacerilor în domenii economice neagricole
- Crearea de noi instrumente financiare adaptate situației existente în mediul rural inclusiv pentru persoane fizice - producători agricoli sau neagricoli
- Îmbunătățirea abilităților și cunoștințelor antreprenoriale ale locuitorilor din mediul rural
- Conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului uman, cultural și natural local prin dezvoltarea de proiecte pilot și apoi replicarea acestora la nivel regional/național
- Promovarea instrumentelor moderne de întărire și recunoaștere a identității locale

P.6.5. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale

Măsuri:

- Extinderea și modernizarea rețelelor de apă potabilă
- Extinderea și modernizarea rețelelor de canalizare
- Extinderea și modernizarea serviciilor de colectare și gestionare a deșeurilor menajere
- Modernizarea rețelei de drumuri comunale
- Extinderea rețelelor de iluminat public și a sistemelor pentru asigurarea siguranței publice

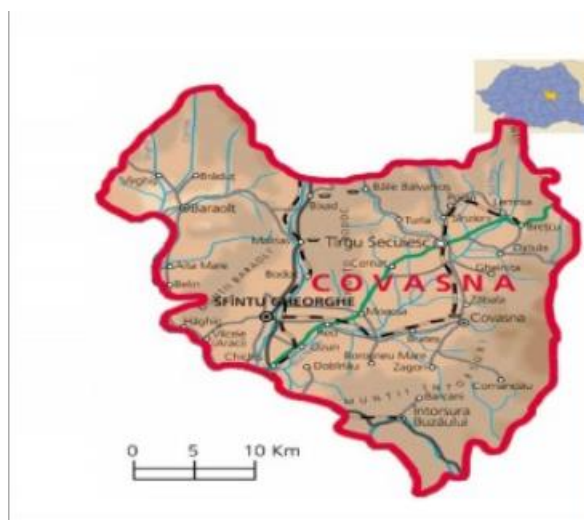
P.6.6. Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare

Măsuri:

- Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii sociale din mediul rural
- Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii cultural-recreative din mediul rural
- Reabilitarea căminelor culturale, bibliotecilor, caselor comunale, caselor memoriale și minimuzeelor locale de artă, artizanat și meșteșugărești
- Sprijinirea cooperării între diverși actori și comunități rurale în cadrul unor acțiuni integrate vizând dezvoltarea teritorială

3.2. Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Covasna

Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Covasna este prezentată doar pentru perioada 2015 – 2020, (cea pentru perioada 2021-2027 se află în faza de elaborare dar va continua obiectivele și măsurile propuse perioadei anterioare), și își propune să canalizeze forțele care acționează la nivelul comunităților locale, pentru realizarea unui deziderat comun reprezentat de progresul ferm în dezvoltarea județului, corelat cu strategiile sectoriale, regionale, naționale și europene.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Covasna – PLANUL POTSA, pentru perioada 2015-2020, își propune următoarele obiective strategice, priorități și măsuri:

Obiectiv strategic 1. Îmbunătățirea accesibilității județului și a infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, de sănătate și sociale

Prioritatea 1.1. Îmbunătățirea accesibilității județului și a mobilității locuitorilor și mărfurilor prin dezvoltarea și modernizarea rețelei de infrastructură rutieră din județ.

Măsuri:

- 1.1.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei de drumuri interjudețene în vederea asigurării accesului la rețeaua de transport TEN-T, respectiv a asigurării conectivității interjudețene.
- 1.1.2. Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene în vederea îmbunătățirii conexiunii rutiere între localitățile din județ.
- 1.1.3 Reabilitarea, modernizarea și extinderea drumurilor ce deservește obiective turistice.

Prioritatea 1.2 Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare

Măsuri:

- 1.2.1 Introducerea, extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelelor de apă și canalizare în județ, în special în comunitățile rurale.
- 1.2.2 Modernizarea și eficientizarea instalațiilor de producere și distribuție a energiei termice.
- 1.2.3 Sprijinirea introducerii și utilizării surselor alternative de producere a energiei electrice și termice, respectiv de eficientizare a utilizării energiei în clădirile publice.
- 1.2.4. Actualizarea PUG-urilor de către unitățile administrativ teritoriale ale județului.
- 1.2.5. Sprijinirea extinderii și modernizării rețelei de curent electric în județ.
- 1.2.6. Sprijinirea extinderii și modernizării rețelei de gaze naturale în județ.

Prioritatea 1.3. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale, culturale și sportive.

Măsuri:

- 1.3.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea/construirea clădirilor și spațiilor unităților de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, școli de arte și meserii, liceal și universitar din județ.
- 1.3.2. Reabilitarea infrastructurii culturale.
- 1.3.3. Îmbunătățirea/ reabilitarea/ modernizarea infrastructurii bazelor sportive și de agrement.
- 1.3.4. Sprijinirea/facilitarea îmbunătățirii și extinderii infrastructurii educaționale a extensiilor universitare din județ.

Prioritatea 1.4. Îmbunătățirea infrastructurii unităților medicale și a celor de protecție socială

Măsuri:

- 1.4.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea/construirea clădirilor și spațiilor unităților medicale și de protecție socială.

Prioritatea 1.5. Îmbunătățirea accesului la TIC, a calității și utilizării acestor rețele de către populație, agenți economici și instituții.

Măsuri:

- 1.2.1. Extinderea infrastructurii broad-band în județ.
- 1.2.2. Susținerea utilizării TIC de către populația și agenții economici (e-economie, e-comerț electronic).
- 1.2.3. Sprijinirea furnizării de servicii publice online prin implementarea soluțiilor de tip e-guvernare, e-educație, e-sănătate.

Obiectiv strategic 2. Dezvoltarea economiei județului și creșterea competitivității acesteia
Justificare

Prioritatea 2.1 Creșterea investițiilor în domeniile/sectoarele ce valorifică sursele de avantaj competitiv ale județului: agricultură, turism (agroturism, turism cultural, turism balnear), cultură și industrii creative, IT, industrie prelucrătoare, fond forestier , ape minerale, gaze mofetice etc.

Măsuri:

- 2.1.1. Sprijinirea creării și dezvoltării infrastructurii de afaceri: parcuri industriale, parcuri tehnologice, incubatoare de afaceri.
- 2.1.2. Sprijinirea introducerii utilităților în zone destinate infrastructurii de afaceri/investițiilor.

2.1.3. Sprijinirea activităților de cercetare și dezvoltare cu potențial de valorificare în economie (transfer tehnologic, de cunoștințe, inovare).

2.1.4. Sprijinirea punerii în valoare a resurselor naturale (ape minerale, gaze mofetice, ape balneare etc.) din județul Covasna.

Prioritatea 2.2 Creșterea competitivității IMM-urilor din sectoarele/domeniile sursă de avantaj competitiv.

Măsuri:

2.2.1. Sprijinirea clusterelor existente, respectiv sprijinirea dezvoltării de noi cluster.

2.2.2. Sprijinirea investițiilor productive.

2.2.3. Facilitatea accesului IMM-urilor la finanțare.

2.2.4. Stimularea și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale.

2.2.5. Cartarea obiectivelor turistice ale județului.

Prioritatea 2.3. Dezvoltarea capitalului uman

Măsuri:

2.3.1. Sprijinirea învățământului primar și gimnazial și prevenirea abandonului școlar.

2.3.2 Facilitarea accesului copiilor și cadrelor didactice la grădinițe și școli în zonele greu accesibile sau cu transport public deficitar.

2.3.3. Sprijinirea școlilor de arte și meserii existente, precum și sprijinirea înființării altora.

2.3.4. Sprijinirea învățământului liceal.

2.3.5. Susținerea elevilor cu potențial intelectual crescut, precum și a elevilor ce provin din familii defavorizate.

2.3.6. Sprijinirea extensiilor universitare existente în județ și atragerea altor universități, respectiv specializări.

2.3.7. Încurajarea parteneriatului între universități și partenerii sociali în educație (agenți economici, instituții publice, ONG-uri).

2.3.8. Încurajarea inițiativelor ce vizează învățarea pe tot parcursul vieții.

2.3.9 Sprijinirea cercetării în domeniul balnear.

Prioritatea 2.4 Îmbunătățirea calității serviciilor medicale și facilitarea accesului la servicii medicale de calitate

Măsuri:

- 2.4.1. Sprijinirea echipării unităților medicale cu aparatură modernă.
- 2.4.2. Încurajarea acțiunilor ce vizează prevenirea îmbolnăvirii.
- 2.4.3. Creșterea egalității de șanse privind accesul la servicii în domeniul sănătății, inclusiv prin programul Healty Equity 2020.

Prioritatea 2.5 Îmbunătățirea serviciilor de protecție socială.

Măsuri:

- 2.5.1. Sprijinirea integrării tinerilor din sistemul de instituții de plasament familial la ieșirea din sistem.
- 2.5.2. Susținerea programelor de incluziune socială.
- 2.5.3. Sprijinirea unităților și inițiativelor ce vizează întrajutorarea persoanelor aflate în situații de risc.

Obiectiv strategic 3. Dezvoltarea sustenabilă a spațiului rural

Prioritatea 3.1. Creșterea competitivității producătorilor agricoli

Măsuri:

- 3.1.1. Facilitarea accesului la finanțare
- 3.1.2. Sprijinirea GAL-urilor în elaborarea și implementarea proiectelor ce vizează dezvoltarea comunităților rurale și creșterea competitivității producătorilor locali
- 3.1.3. Susținerea programelor ce vizează formarea profesională continuă a populației din mediul rural.
- 3.1.4. Menținerea, refacerea și construcția de diguri în zonele cu risc de inundații.
- 3.1.5. Sprijinirea agriculturii ecologice.
- 3.1.6. Încurajarea asocierii producătorilor și sprijinirea asociațiilor de producători.
- 3.1.7. Sprijinirea conservării, dezvoltării și promovării culturilor tradiționale și a raselor animale cu tradiție: cartof, sfeclă de zahăr, bubaline etc.
- 3.1.8. Sprijinirea promovării produselor agricole.
- 3.1.9. Informarea și consilierea continuă a agricultorilor cu privire la oportunitățile de dezvoltare și de investiții.
- 3.1.10. Sprijinirea omologării și promovării produselor agroalimentare cu specific local.

3.1.11. Adoptarea unui set de măsuri în vederea combaterii secetei și efectelor acesteia.

Prioritatea 3.2. Valorificarea eficientă a resurselor naturale.

Măsuri:

3.2.1. Descurajarea și sancționarea defrișărilor, furtului de lemn etc.

3.2.2. Descurajarea exportului în afara județului a lemnului neprelucrat (bușteni, cherestea etc.).

3.2.3. Sprijinirea unităților/agenților economici care prelucrează lemnul și dezvoltarea capacităților locale de export.

3.2.4. Sprijinirea inițiativelor, acțiunilor și proiectelor ce vizează valorificarea potențialului cinegetic și piscicol.

3.2.5. Sprijinirea colectării și prelucrării fructelor de pădure și a ciupercilor.

Prioritatea 3.3 Diversificarea activităților non-agricole

Măsuri:

3.3.1. Încurajarea activităților non-agricole în mediul rural.

3.3.2. Facilitarea accesului la finanțare, inclusiv a accesului la informațiile cu privire la sursele de finanțare.

3.3.3. Sprijinirea programelor de formare și reconversie profesională în activități non-agricole a populației din mediul rural.

Obiectiv strategic 4. Dezvoltarea durabilă a turismului

Prioritatea 4.1. Dezvoltarea turismului balnear.

Măsuri:

4.1.1. Sprijinirea reabilitării, modernizării și extinderii infrastructurii specifice unităților balneare.

4.1.2. Sprijinirea cercetării și dezvoltării în domeniul balnear.

4.1.3. Sprijinirea unităților turistice balneare în reducerea gradului de dependență de subvențiile (oferirea biletelor de tratament) de la bugetul de stat.

Prioritatea 4.2. Dezvoltarea turismului cultural.

Măsuri:

4.2.1. Promovarea și valorificarea economică a potențialului turistic cu specific local.

4.2.2. Sprijinirea reabilitării și extinderii infrastructurii culturale: muzee, săli de expoziție, așezăminte culturale, cinematografe, monumente istorice și case memoriale etc.

4.2.3. Sprijinirea și promovarea evenimentelor culturale specifice/tradiționale.

4.2.4. Sprijinirea recondiționării, amenajării, refacerii etc. obiectivelor turistice culturale.

- 4.2.5. Facilitarea renovării și modernizării structurilor de primire turistică.
- 4.2.6. Sprijinirea promovării turismului/obiectivelor turistice de toate tipurile (balnear, cultural, agroturism, cinegetic etc.) și a evenimentelor din județ la nivel național și internațional.
- 4.2.7. Sprijinirea centrelor de informare turistică.
- 4.2.8. Încurajarea și sprijinirea valorificării specificului tradițional local/unicității culturii secuiești.

Prioritatea 4.3. Dezvoltarea agroturismului și a turismului montan.

Măsuri:

- 4.3.1 Sprijinirea recondiționării, amenajării, refacerii etc. obiectivelor turistice situate în spațiul rural.
- 4.3.2. Sprijinirea programelor de formare în domeniul turismului și în domenii conexe.
- 4.3.3. Facilitarea punerii în valoare a potențialului turistic nefolosit în prezent: zone/păduri (zone sălbatice), conacele, etc.
- 4.3.4. Facilitarea promovării obiectivelor și traseelor turistice.
- 4.3.5. Cartarea obiectivelor turistice (de toate tipurile: balnear, agroturism, cinegetic, cultural/istoric, religios etc.) de la nivel județean.
- 4.3.6. Sprijinirea creării și dezvoltării parcurilor turistice și a zonelor de agrement.
- 4.3.7. Sprijinirea includerii în circuitul turistic a unităților de cazare și a obiectivelor turistice.
- 4.3.8. Facilitarea modernizării și extinderii gamei de servicii a unităților de primire turistică.

Obiectiv strategic 5. Dezvoltarea teritorială coerentă și creșterea capacității administrative

Prioritatea 5.1. Creșterea coeziunii interne a orașelor județului și consolidarea rolului și influenței de centre urbane pentru comunitățile rurale din sfera de influență

Măsuri:

- 5.1.1. Realizarea/ actualizarea documentației urbanistice.
- 5.1.2. Sprijinirea reabilitării infrastructurii de toate tipurile.
- 5.1.3. Sprijinirea asociațiilor microregionale.
- 5.1.4. Sprijinirea transportului în comun.

Prioritatea 5.2. Creșterea capacității administrative.

Măsuri:

- 5.2.1. Sprijinirea cooperării și colaborării dintre autoritățile publice la nivel județean și local.
- 5.2.2. Încurajarea furnizării și utilizării e-guvernării.
- 5.2.3. Sprijinirea autorităților administrației publice locale în scrierea și implementarea de proiecte cu finanțare parțial sau integral nerambursabilă.

5.2.4. Sprijinirea autorităților administrației publice locale în demersurile de organizare și planificare a dezvoltării acestora.

5.2.5. Sprijinirea îmbunătățirii competențelor personalului din administrație.

Obiectiv strategic 6. Protejarea și conservarea mediului natural

Prioritatea 6.1 Îmbunătățirea calității aerului (reducerea gazelor cu efect de seră), apei și solului

Măsuri:

- 6.1.1 Sprijinirea utilizării mijloacelor de transport mai puțin poluante/nepoluante.
- 6.1.2. Sprijinirea plantării de perdele forestiere pe marginea drumurilor cu trafic intens.
- 6.1.3. Sprijinirea împăduririi terenurilor degradate, a celor nefolosite, defrișate etc.
- 6.1.4. Încurajare reducerii poluării industriale.
- 6.1.5. Facilitarea localizării/relocării platformelor industriale în afara orașelor din județ.
- 6.1.6. Sprijinirea introducerii rețelilor de apă și canalizare și desființării foselor septice.
- 6.1.7. Descurajarea și sancționarea poluării cu nitriți și nitrați a solului.
- 6.1.8. Sprijinirea inițiativelor, programelor și acțiunilor ce vizează utilizarea surselor alternative de energie/energie regenerabilă : eoliană, solară, biomasă, termală, etc.
- 6.1.9. Sprijinirea monitorizării indicilor de poluare a aerului, apei și solului.
- 6.1.10. Sprijinirea măsurilor ce vizează asigurarea unei rezerve de apă pentru perioadele secetoase.

Prioritatea 6.2 Implementarea managementului integrat al deșeurilor

Măsuri:

- 6.2.1. Încurajarea colectării selective a deșeurilor.
- 6.2.2. Sprijinirea reciclării deșeurilor.
- 6.2.3. Facilitarea ecologizării zonelor poluate.

Prioritatea 6.3 Protecția și conservarea habitatelor naturale și a ariilor naturale protejate

Măsuri:

- 6.3.1. Sprijinirea conservării biodiversității și a ariilor naturale protejate.
- 6.3.2. Sprijinirea măsurilor de prevenire a dezastrelor naturale.
- 6.3.3. Promovarea programelor de educare a populației/locuitorilor și turiștilor în domeniul protecției mediului.
- 6.3.4. Descurajarea și sancționarea defrișărilor și a exploatării necontrolate a pădurilor.
- 6.3.5. Descurajarea și sancționarea furtului masei lemnoase.

6.3.6. Descurajarea și sancționarea braconajului.

6.3.7. Sprijinirea campaniilor de informare și conștientizare privind importanța dezvoltării durabile, a protecției și conservării habitatelor naturale și ariilor protejate.

Prioritatea 6.4 Creșterea capacităților instituționale în domeniul protejării și conservării mediului natural.

Măsuri:

6.4.1. Sprijinirea formării de specialiști în domeniul protejării și conservării mediului.

6.4.2 Sprijinirea actualizării, implementării și monitorizării Planului Local de Acțiune pentru Protecția Mediului în Județul Covasna.

6.4.3 Sprijinirea dezvoltării Serviciului Public Județean de Protecție a Naturii.

6.4.4. Sprijinirea inițiativelor locale (dex. Grădina Botanică din Sfântu Gheorghe, adăpost pentru păsări, renaturalizare a unor specii dispărute din județ etc.) privind protejarea și conservarea mediului natural.

6.4.5. Sprijinirea instituționalizării colaborării dintre unitățile administrației locale, județene și deconcentrate și universitățile de profil (protecția și conservarea mediului, dezvoltare durabilă etc).

4. Programe de finanțare 2021-2027

4.1. Programe operaționale

Ministerul Fondurilor Europene enumeră 8 programe de fonduri europene, prin care se vor finanța proiecte de investiții, inclusiv pentru anreprenori, în România, în perioada de programare 2021-2027.

7 programe vor fi gestionate de MFE ca autoritate de management:

- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare;
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă;
- Programul Operațional Educație și Ocupare;
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială;
- Programul Operațional Sănătate;
- Programul Operațional Asistență Tehnică;
- Programul Operațional Tranziție Justă.

Programul Operațional Regional va fi împărțit în 8 POR-uri mai mici, fiecare gestionat de Agențiile de Dezvoltare Regională, ca autorități de management, de la nivel regional.

Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027

POR Nord-Vest vizează Regiunea Nord-Vest, respectiv 14,3% din suprafața țării și 13,1% din populația rezidentă a României. Regiunea acoperă un teritoriu total de 34.160 km² și 2,5 mil. locuitori, cuprinzând 6 județe din zona de nord-vest a țării - Bihor, Satu-Mare, Maramureș, Cluj, Sălaj și Bistrița-Năsăud -, în nordul provinciei istorice Transilvania, la granița cu Ungaria și Ucraina.

Specificul regional

Regiunea Nord-Vest se distinge ca fiind o importantă poartă de intrare în țară dinspre occident, aspect care susține dezvoltarea zonelor de producție în centrele urbane dar și în orașele mai mici. Cluj-Napoca reprezintă centrul de inovare regional, unul din cele mai importante centre în industria IT din estul Europei care dezvoltă și testează în continuu proiecte inovatoare. Acestea sunt ulterior transferate și adaptate la nevoile orașelor din regiune. Întregul proces de inovare este susținut și de mediul academic, în regiune fiind localizată cea mai performantă universitate din România (UBB). De asemenea, Regiunea Nord-Vest, prin orașe precum Cluj-Napoca, Oradea sau chiar și județe precum Cluj reprezintă repere la nivel național în ceea ce privește dezvoltarea serviciilor publice digitale, guvernanta și mai ales implicarea cetățenilor în dezvoltarea locală. Din perspectiva turismului Regiunea Nord-Vest se distinge în primul rând prin zona Maramureșului, Munții Rodnei și Apuseni dar și importante obiective de agrement bazate pe resursele subsolului cum ar fi băile geotermale (Băile Felix) și salinile (Turda).

Viziune

POR Nord-Vest este cea mai importantă sursă de finanțare din fonduri europene de la nivel regional, menită să contribuie la îndeplinirea obiectivelor regionale de dezvoltare, fiind direct conectat cu strategia de dezvoltare regionala din cadrul PDR 2021-2027¹

Astfel, viziunea strategică a POR Nord-Vest este de a contribui la dezvoltarea durabilă, la valorificarea resurselor naturale, materiale si umane ale Regiunii Nord Vest, în scopul dezvoltării susținute, constante care face din Regiunea Nord-Vest una din cele mai dinamice regiuni europene, ajungând in 2030 să includă o rețea de localități interconectate și inovatoare care folosesc tehnologia pentru facilitarea dezvoltării durabile.

¹ Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Vest 2021-2027

Obiectivele strategice de dezvoltare pe termen lung ale Regiunii Nord-Vest sunt:

- Dezvoltarea de **avantaje competitive** prin investiții în domeniile de **specializare inteligentă** ale regiunii, inclusiv cercetare, dezvoltare și inovare, precum și digitalizare.
- Dezvoltarea unei **rețele digitale de localități** formată din centre regionale, județene, micro-regionale și locale **de inovare și orașe specializate în funcție de potențial**: turism, energie - mediu, calitatea locuirii, educație etc.
- Asigurarea unei **dezvoltări durabile** a regiunii prin promovarea eficienței energetice, regenerarea zonelor urbane și a terenurilor degradate și dezvoltarea mobilității urbane durabile
- Creșterea **conectivității regionale** prin sprijinirea dezvoltării și modernizării drumurilor județene și locale
- Îmbunătățirea accesului la **educație**, formare profesională și învățământ terțiar prin dezvoltarea infrastructurii educaționale de bază, a celei din învățământul profesional și tehnic și de la nivelul universităților
- Susținerea **turismului** prin investiții în protejarea patrimoniului cultural, natural și investițiilor în infrastructurile de turism din zonele cu potențial turistic ridicat, inclusiv a turismului balnear

Profil. Provocări sectoriale. Disparități inter și intra-regionale

Având valori ale PIB/locuitor de numai 61%² față de media UE (PPS), regiunea este încadrată în categoria celor mai puțin dezvoltate³, clasându-se pe ultimele locuri în UE (246/268) din punct de vedere al competitivității regionale⁴. Economia regiunii contribuie cu aproximativ 12% la PIB național, având o creștere ușor superioară mediei naționale între 2010-2018⁵, fiind avantajată de cele mai mari densități de companii în domeniile IT și industrii creative, după capitală⁶. Principalele provocări regionale sunt legate mai ales de calitatea și densitatea infrastructurii, nivelul scăzut de sofisticare a afacerilor și de nivelul scăzut de inovare. Ca avantaje, se pot menționa eficiența pieței muncii, dimensiunea pieței și, într-o mai mică măsură, nivelul de adecvare tehnologică (*technological readiness*).

Regiunea se confruntă cu disparități intra-regionale semnificative. Județul Cluj contribuie cu 41% la PIB regional și atrage cea mai mare parte a ISD (aprox. 40%) și a resurselor de muncă (29%). Următoarele județe, ca nivel de dezvoltare, sunt Bihor și Maramureș, care contribuie la PIB regional cu 19%, respectiv 15% și dețin 22%, respectiv 18% din resursele de muncă. La polul opus,

² 2018, Eurostat, cod [nama_10r_3gdp]

³ Low income, lagging regions

⁴ Regional Competitiveness Index

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/regional_competitiveness/#2

⁵ 2018, Eurostat, cod [nama_10r_3gdp]

⁶ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/rci2019_scorecards.pdf

numeroase zone rămân în afara fluxurilor economice, mai ales în Satu-Mare, Bistrița-Năsăud și Sălaj. Împreună, acestea contribuie cu numai 26% la PIB regional și dețin 32% din resursele de muncă, defavorizate fiind de conectivitatea redusă, accesul slab la servicii publice și calitatea slabă a mediului de locuit. Dispersia ratelor de ocupare la nivel județean (20% în 2018⁷) este una dintre cele mai ridicate din UE, confirmând disparitățile ridicate intra-regionale.

Activitatea economică este concentrată în jurul centrelor urbane principale. Cele 6 reședințe de județ cumulează 78,08% din locurile de muncă și 81,08% din agenții economici, restul fiind distribuite în celelalte 9 municipii, 28 de orașe și 408 comune. Clujul are o tendință de terțiarizare pregnantă, având un sector primar mai slab dezvoltat, în timp ce economia județului Satu-Mare este una industrial-agrară, cu un sector agricol mai dezvoltat. În ansamblu, sectorul terțiar reprezintă un pilon important al structurii economice regionale. Doar 2,5% din totalul forței de muncă este ocupată în activități de tehnologie înaltă, mult sub nivelul regiunii capitalei (9.3%).

Regiunea este caracterizată de un ecosistem de inovare insuficient coordonat⁸, iar activitățile de CDI sunt subfinanțate⁹. Regiunea se situează pe locul 2 național, ca număr de unități de CD (107, dintre care 24 de interes național), personal din activitatea de CDI¹⁰ și ofertă de educație superioară¹¹. Distribuția acestora este însă puternic polarizată, 75% din totalul unităților CD aflându-se în Cluj, care reunește și 92% din salariații din CDI¹², fiind și un important centru universitar (54% dintre facultățile regiunii). 94% dintre cheltuielile regionale cu CDI și mai bine de jumătate din producția de CD a regiunii sunt, de asemenea, în Cluj. Dintr-un total de 41 entități de inovare și transfer tehnologic (EITT) acreditate și autorizate provizoriu la nivel național, 8 sunt din regiune (locul 2, după București -Ilfov). EITT-urile nu oferă însă serviciile necesare pentru facilitarea transferului rezultatelor cercetării către mediul de afaceri¹³. Drept urmare, regiunea este încadrată în categoria inovatorilor modești din UE.

În ciuda accesibilității ridicate la internet de calitate, nivelul de digitalizare la nivelul administrației este încă redus. 19 orașe sunt înrolate în platforma *ghișeul.ro* și permit plata taxelor și impozitelor locale. În afară de acest serviciu gestionat de la nivel central, doar reședințele de județ și câteva orașe și municipii precum Turda, Șimleul Silvaniei sau Aleșd oferă o varietate mai mare de servicii publice digitale. Numai 12% au interacționat cu autorități publice prin intermediul internetului. Procesele de lucru în interiorul administrațiilor publice locale nu sunt digitalizate.

⁷ 2018, Eurostat, cod [lfst_r_lmdr], date NUTS3

⁸ RIS3 NV, <https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2018/07/RIS3-NV-190301.pdf>

⁹ 2018, INS, Tempo Online, cheltuieli CDI, cod [CDP104B]

¹⁰ 2018, INS, Tempo Online cod [CDP103E]

¹¹ 2018, INS, Tempo Online cod [SCL101E]

¹² 2018, INS, Tempo Online cod [CDP103E]

¹³ Sursa: RIS3 NV

Constituirea unor baze de date geospațiale este un proces început doar de orașe precum Cluj-Napoca, Oradea sau Bistrița. Lipsa unor baze de date actualizate a fost unul din motivele pentru care pregătirea proiectelor în exercițiile financiare anterioare a fost îngreunată.

Infrastructura rutieră insuficient dezvoltată și deteriorată afectează conectivitatea inter și intra-regională. Din totalul de 12.738 km drumuri, 1.690 de km nu se prezintă în condiții de utilizare optime. Doar 4.256 km sunt modernizați (33,4% din total), mult sub procentul național de 42.54%. Drumurile județene și comunale sunt în general degradate și cu soluții tehnice depășite, nepermițând un acces facil spre zonele rurale, mai ales în județele care se confruntă cu cele mai mari disparități de dezvoltare precum sunt Sălajul și Bistrița-Năsăud. Cheltuielile de întreținere a actualei rețele rutiere regionale, cu soluțiile tehnice existente, depășesc posibilitățile financiare ale administrațiilor naționale și județene. De asemenea, comunitățile din Bistrița-Năsăud, Maramureș și Munții Apuseni sunt în afara zonei de acces la rețeaua TEN-T rutieră în 30 minute¹⁴.

O bună parte a siturilor necesită conservare, protejare sau investiții pentru a putea fi incluse în circuite turistice. Activitatea turistică este concentrată în câteva centre, restul obiectivelor rămânând în mare măsură nevalorificate. Un număr însemnat de resurse naturale rămân în umbră din cauza dificultăților de acces și a lipsei unor amenajări minime care să permită vizitarea lor în condiții optime. Apele termale, sărate și minerale din regiune nu sunt suficient explorate din perspectiva efectelor curative. Varietatea obiectivelor turistice este completată de lista monumentelor istorice, care totalizează 4.480 de obiective de patrimoniu, dintre care 998 de tip A, de interes național sau universal (dintre care 310 în mediul urban), iar 3482 de tip B (dintre care 1583 în mediul urban). În plus, în regiune se regăsesc 10 centre de agrement, dintre care cinci tabere, majoritatea având însă nevoie de investiții în refacerea infrastructurii.

Resursele de muncă migrează în funcție de oportunitățile economice, adâncind decalajele structurale. Din punct de vedere demografic, regiunea este mai slab populată decât media națională. Sălajul are procentul cel mai redus de populație activă¹⁵ (63,76%), având cel mai mare procent de vârstnici (26,08%). La polul opus se situează Clujul, cu cea mai ridicată pondere a populației active (68,42%). Migrația externă în scop de muncă, afectează județele mai puțin dezvoltate. Numărul copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate a crescut cu 5% față de anul 2008, ajungând la 10.197, iar județele cu cel mai mare număr de copii cu părinți plecați în străinătate au rămas aceleași, Maramureș și Bistrița-Năsăud. Pe plan intern, Cluj-Napoca este principalul pol de atracție al regiunii, mai ales pentru tinerii care aleg să își continue educația.

¹⁴ Sursa: PDR NV 2021-2027, <https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2020/02/0.-Profil-socio-economic-Regiunea-Nord-Vest-draft-1.pdf>

¹⁵ 16-64 ani

Ponderea populației totale aflate în risc de sărăcie și excluziune socială este în scădere și sub media națională. Față de 2012, indicatorul a scăzut în 2018 cu aproximativ 11 puncte procentuale (22,3%, față de 33,5%). Rămâne ridicată ponderea populației aflată în situație de sărăcie (materială) severă (aprox. 9.3%), prin comparație cu valoarea indicatorului la nivel european (5,8%), dar mult sub media națională de 16,8%. Aproximativ 3% din populație locuiește în zone urbane marginalizate¹⁶, procentul depășind însă 10% în 6 orașe și ajungând până la 27% (Săcuieni, BH) și 22% în Livada (SM).

Dezvoltare urbană. Provocări specifice mediului urban

Profilul urban al regiunii arată predominanța orașelor mici, aproape jumătate dintre orașe neîndeplinind criteriul privind populația minimă¹⁷. Cel mai mare număr de orașe este în Maramureș (13), iar cel mai mic în Bistrița-Năsăud și Sălaj (câte 4). Predomină așezările urbane foarte mici (sub 10.000 de locuitori) și cele mici (10.000 – 19.999 de locuitori), ambele categorii cu câte 15 orașe. Alte 9 orașe au o populație între 20.000 și 100.000 de locuitori (inclusiv Municipiul Zalău). Zonele private de existență a unor centre polarizatoare urbane, aflate în profund declin socio-demografic sunt: sudul și estul județului Bistrița-Năsăud; partea de sud a județului Covasna; zona montană a județului Cluj, partea de nord și de est a acestuia; partea de sud a județului Bihor; partea de sud, sud-est a județului Sălaj.

Expansiunea urbană necontrolată este una din principalele provocări pentru orașele mari, iar Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest nu a fost ocolită de acest fenomen. Clujul este de departe cel mai urbanizat județ (cu 65,16% din populație trăind în mediul urban), iar gradul cel mai redus de urbanizare se înregistrează în Sălaj (39,73%). În jurul marilor centre urbane din regiune, precum Cluj-Napoca, Oradea, Baia Mare sau Covasna, se manifestă fenomenul de suburbanizare. Așezările adiacente (de ex. Florești, pentru Cluj-Napoca) au preluat valorile succesive de expansiune urbană, ceea ce a făcut ca populația acestora să crească semnificativ în ultimii 10 ani. Din păcate această creștere este una nesustenabilă și haotică. Noile dezvoltări nu beneficiază de dotări și infrastructură de transport și funcționează preponderent cu rol de cartiere-dormitor.

Accesul la servicii publice de calitate, în special la cele de educație, este limitat de infrastructura insuficient dezvoltată. Creșterea numărului de elevi în ciclul primar¹⁸ (cu aprox. 30%), solicită din plin infrastructura școlară, în condițiile în care doar 30% dintre unitățile de învățământ au capacitate adecvată, peste jumătate (56%) dintre elevii din România învață în școli

¹⁶ Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, Banca Mondială, 2016
<http://documents1.worldbank.org/curated/en/857001468293738087/pdf/882420WP0P1430085232B00OU00900Atlas.pdf>

¹⁷ Cf. legislației în vigoare

¹⁸ Datorită introducerii clasei pregătitoare

supraaglomerate ori subutilizate¹⁹. De asemenea, accesul elevilor cu dizabilități fizice este limitat în aproximativ jumătate dintre școli. Accesul la transport școlar este, de asemenea, deficitar, mai ales în Maramureș. Întârzierea optimizării rețelei școlare nu a permis investiții durabile în infrastructura educațională, aspect identificat și în Raportul de țară 2020.

Traficul rutier este afectat de un grad ridicat de congestie. În lipsa dotărilor, obiectivelor de interes și a locurilor de muncă, noile zone rezidențiale din periurban generează deplasări frecvente către centrele urbane. Infrastructura de transport nu este adaptată pentru a susține acest număr ridicat de deplasări, ceea ce duce la aglomerarea traficului. Numărul orașelor care beneficiază de sisteme de management al traficului este încă foarte redus. Excepțiile sunt reprezentate de orașe precum Cluj Napoca, Zalău, care au implementat sisteme de management al traficului în perioada 2007-2013, și Oradea, care deține un sistem de management al traficului dedicat prioritizării tramvaiului.

Transportul public reușește cu greu să deservească aceste zone; fie circulă doar pe principalele artere, fie poate asigura doar o frecvență scăzută, de regulă peste 20 min. În ciuda faptului că regiunea are un sistem de transport public bine dezvoltat, din perspectiva liniilor de transport public și al pasagerilor transportați, congestia legăturilor principale are un impact negativ și asupra mijloacelor de transport public care nu își pot respecta programul. Acest aspect face ca o mare parte din rezidenții noilor dezvoltări să fie dependentă de autovehiculul personal, ceea ce suprasolicitează legăturile rutiere cu centrul urban. Calitatea transportului public local este afectată și de vechimea mijloacelor de transport.

În ultimii ani, diversitatea serviciilor de mobilitate a crescut considerabil, dar numai în orașele mari. La nivelul orașelor mari sunt oferite servicii de mobilitate de tip transport public precum și servicii de micromobilitate: închiriere scutere; car sharing, „bike-sharing”, „ride-sharing” și taxi. Toate aceste servicii funcționează în paralel, singurul mod de integrare a lor fiind asigurat de Google Maps. Mai mult de atât, corelarea fizică a diferitelor mijloace de transport este asigurată doar prin simpla învecinare a facilităților. Concepte precum facilitățile de tip „park and ride” sau „park and walk” nu sunt valorificate, iar integrarea (fizică și tarifară) a sistemelor de transport metropolitan / județean și local este încă dificilă. În orașele mici, diversitatea serviciilor de mobilitate este redusă, fiind limitată la transportul public și taxi.

Progresul în ceea ce privește infrastructura pentru biciclete este încă lent. Pistele realizate în numeroase localități au avut greșeli serioase de proiectare, ceea ce a dus la o slabă utilizare. Lipsa facilităților care să permită o deplasare sigură a bicicliștilor în mediul urban este principalul motiv

¹⁹ <https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategie%20SMIE%2023.04.2018.pdf>

pentru care ponderea acestui mod de deplasare este încă redus (sub 5%). În orașele mai mici, principala constrângere în calea dezvoltării de piste pentru biciclete este legată de străzile cu un profil prea îngust și de dificultatea de a interveni pe drumurile naționale (practic principala axă de transport)

Nivelul de poluare în zonele urbane este ridicat iar infrastructura de măsurare în timp real a emisiilor de carbon lipsește. Zonele cu cea mai precară calitate a aerului și cu probleme în ceea ce privește poluarea fonică se concentrează în lungul principalelor artere de circulație. Măsurile de reducere a poluării pe aceste artere au vizat în cel mai bun caz introducerea de benzi dedicate pentru transportul public, amenajarea de piste pentru biciclete dar prea rar a fost incluse aliniamente de arbori cu capacitate mare de retenție a CO₂.

Performanța energetică a clădirilor din mediul urban este foarte scăzută, ceea ce contribuie la deteriorarea mediului înconjurător. Fondul locativ cuprinde 1.1 mil. locuințe, din care 52,62% în mediul urban. 98,77% dintre acestea se află în proprietate privată, iar restul în proprietate publică²⁰. În regiune există un patrimoniu important de clădiri construite preponderent în perioada 1960-1990, cu standarde scăzute în ceea ce privește eficiența energetică și, implicit, cu un grad redus de izolare termică²¹. Clădirile publice, dintre care unele încadrate în categoria monumentelor de arhitectură, necesită mari cheltuieli pentru întreținere și sunt mult sub nivelul standardelor actuale privind eficiența energetică. Dintre monumentele istorice, aproape 40% se află într-o stare proastă²². Potențialul de economisire în clădiri este semnificativ, situându-se în intervalul de aproximativ 40-50% sau chiar peste, prin promovarea reabilitării energetice profunde (*deep renovation*).

Infrastructura de apă și apă uzată insuficientă și inadecvată inclusiv în zonele periurbane aflate în proximitatea aglomerărilor urbane, zone în care extinderea locuirii a fost de multe ori realizată fără investiții corespunzătoare în infrastructura edilitară, creând astfel atât probleme de mediu, cât și probleme legate de calitatea locuirii în aceste zone.

Calitatea mediului de locuit s-a deteriorat considerabil. Infrastructura de transport nu este accesibilizată pentru persoanele cu mobilitate redusă iar spațiul utilizabil al trotuarelor este adesea subdimensionat, lipsește (mai ales în zonele de expansiune din periurban) sau este ocupat prin parări neregulate. Spațiile verzi și adesea trotuarele din zonele de locuințe colective au fost adesea transformate în parări de reședință. Suprafața spațiilor verzi și a celor comunitare s-au redus treptat în multe cartiere, aspect care a scăzut considerabil calitatea factorilor de mediu și implicit

²⁰ PDR 2021-2027

²¹ Strategia națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050.

²² date la nivel național, conform estimărilor Institutului Național al Patrimoniului,

calitatea locuirii. În regiune, 11 localități depășesc norma europeană privind spațiile verzi în mediul urban de 26 mp/loc, iar alte 11 au mai puțin de 10 mp de spațiu verde pe cap de locuitor. Din cele 43 de orașe ale regiunii Nord-Vest, doar 3 depășesc suprafața de 52 mp/loc. recomandată de Organizația Mondială a Sănătății.

Transformările economice și sociale au determinat apariția unor spații numeroase și generoase, abandonate, atât la marginea orașelor, cât și în interiorul acestora. Aceste spații degradate au un potențial ridicat de reconstrucție și reutilizare prin integrarea lor în comunitate și pentru crearea de spații inovative, care pot contribui semnificativ la creșterea atractivității zonei pentru locuire sau investiții. Capacitatea investițională diferită a făcut ca orașele mari să valorifice mai rapid spațiile urbane degradate și terenurile disponibile, în timp ce orașele mai mici nu au reușit încă acest lucru, ceea ce a condus la o deteriorare accentuată a calității mediului urban, în special în fostele zone industriale.

Implementarea conceptului de "smart-city" este în etapa incipientă. Doar județul Cluj și municipiile Cluj-Napoca și Oradea au dezvoltat strategii sau planuri pentru adoptarea conceptului de „smart city”, municipiul Cluj-Napoca fiind singurul oraș care apare în clasamentele și rețelele europene specifice „smart city”. Din ce în ce mai multe unități administrativ-teritoriale testează însă soluții de acest tip; 70,6% din administrațiile publice consideră că sunt încă în fază incipientă, 11,8% își doresc să implementeze conceptul în următoarea perioadă de finanțare, iar 8,8% doresc implementarea de proiecte pilot. Cele mai frecvente proiecte avute în vedere pentru „smart city” se referă la optimizarea sistemului de transport, managementul deșeurilor, iluminat public, eficientizarea administrației publice și ameliorarea interacțiunii cu cetățenii

Mediul rural

Mediul rural din regiune este format din 403 comune. Din punct de vedere administrativ 48 de sate aparțin de municipii și orașe (făcând astfel parte din mediul urban, nu sunt eligibile pentru fondurile de dezvoltare rurală). Principalele provocări, relevante pentru POR Nord-Vest, sunt legate de:

- conectivitatea redusă sau deficitară, în special în zonele metropolitane sau către obiective turistice/ de patrimoniu cu potențial economic ridicat, care însă au o accesibilitate redusă, rămânând nevalorificate
- eficiență suboptimală a intervențiilor din mediul urban, în condițiile în care acestea s-ar realiza neintegrat/necorelat cu zonele rurale din proximitate: de ex. investiții în infrastructura de transport public sau circuite turistice.
- calitatea scăzută a serviciilor publice în localitățile rurale din zonele metropolitane sau din proximitatea zonelor urbane

- nivel de ridicat de degradare a obiectivelor de patrimoniu
- nivel scăzut de valorificare a potențialului turistic, natural sau antropic.

Abordarea dezvoltării din perspectiva teritoriului (place-based) este încă incipientă. În prezent, cinci din șase municipii reședință de județ au constituit asociații la nivelul zonelor metropolitane (excepție făcând Bistrița) iar trei (Cluj-Napoca, Oradea și Baia Mare) au realizat strategii integrate de dezvoltare urbană (SIDU) care vizează întregul teritoriu metropolitan. Celelalte trei reședințe de județ încă analizează oportunitatea dezvoltării unor strategii și intervenții pe teritoriul zonei urbane funcționale. În cazul municipiilor non reședință de județ și a orașelor mici, dezvoltarea integrată este asigurată prin strategiile de dezvoltare locală (SDL). Majoritatea municipiilor și orașelor din regiune dispun de o astfel de strategie.

Obiectivele indicate în Prioritatea 3 vor contribui la implementarea **Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD)**, prin promovarea unor investiții în conformitate cu ariile prioritare SUERD în scopul maximizării impactului acestora la nivel regional. Aceste operațiuni sunt în concordanță cu ariile prioritare SUERD definite în Planul de acțiune ce însoțește Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor²³, respectiv aria prioritară 2 „Energie Sustenabilă”, pentru P.I. 3.1 și P.I.3.2, ariile prioritare 5 „Gestionarea riscurilor de mediu” și 6. „Conservarea biodiversității, a peisajelor și a calității aerului și solurilor” (pentru P.I. 3.3) și aria prioritară 1.B „Îmbunătățirea mobilității și a multimodalității - legături rutiere, feroviare și aeriene” pentru P.I. 3.4.

Dezvoltarea urbană integrată

În linie cu recomandările CE și ale Băncii Mondiale, pentru perioada de programare 2021-2027 se are în vedere asigurarea unei abordări flexibile, descentralizate, în ceea ce privește accesarea și implementarea proiectelor. Astfel, se urmărește adoptarea unor mecanisme separate de finanțare pentru diferitele categorii de zone urbane, care să fie adaptate atât nevoilor, cât și capacității acestora de a pregăti propuneri viabile și de a implementa proiecte complexe. Finanțarea POR Nord-Vest va avea în vedere:

- Abordarea diferențiată în funcție de mărimea zonelor urbane, astfel încât orașele de mici dimensiuni să nu fie dezavantajate față de orașele mari, care dispun de o capacitate superioară atât din punct de vedere financiar, cât și administrativ.

²³ Plan de acțiuni privind SUERD, publicat în Comunicarea Comisiei SWD(2020) 59 final, 2020, disponibil <https://danube-region.eu/wp-content/uploads/2020/04/EUSDR-ACTION-PLAN-SWD202059-final.pdf>

- Încurajarea abordării inter-jurisdicționale în cazul zonelor urbane de mai mari dimensiuni, susținerea asociațiilor de dezvoltare intercomunitară (de ex. zonele metropolitane) și a parteneriatelor pentru implementarea unor proiecte punctuale.
- Abordarea integrată, multi-dimensională a dezvoltării urbane. Accesarea fondurilor va continua să fie condiționată de existența Strategiilor Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU) și de justificări bazate pe dovezi în ceea ce privește oportunitatea și rolul investițiilor în ansamblul dezvoltării. În funcție de situație, SIDU vor fi însoțite de Planuri de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) sau de alte strategii relevante la nivel regional (RIS3) sau local (PAED). De altfel, consultările cu părțile interesate au arătat faptul că majoritatea beneficiarilor potențiali pregătesc deja aceste documente.

Pornind de la premisa că dezvoltarea urbană sustenabilă se întemeiază pe investiții integrate, POR Nord-Vest 2021-2027 are în vedere un mix de intervenții complementare, care, împreună, să susțină obținerea schimbărilor așteptate în ceea ce privește reducerea decalajelor de dezvoltare intra și inter-regionale, îmbunătățirea condițiilor de viață a locuitorilor și un nivel crescut de bunăstare. Abordare integrată a dezvoltării urbane abordează separat municipiile reședință de județ de restul municipiilor și orașelor, și pune accentul în urbanul mare pe următoarele intervenții integrate:

- Investiții *smart-city*, soluții TIC, servicii electronice și aplicații guvernamentale (OP1),
- Refacerea mediului urban degradat OP2
- Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile (OP2)

Municipiile reședință de județ vor dezvolta SIDU și PMUD și își vor selecta din portofoliile de proiecte aferente proiectele prioritare, decizia privind proiectele prioritare ce vor fi promovate la finanțare le va aparține (prin Consiliul Local sau ADI sau altă structură decizională a parteneriatului).

Alocările destinate dezvoltării urbane în baza SIDU aferente limitei minime de 6% din FEDR în cadrul obiectivului „Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică” se stabilesc pe baza proporției între numărul populației de la nivelul municipiilor reședință de județ și numărul populației de la nivelul UAT cu statut de municipii și numărul populației de la nivelul UAT cu statut de orașe.

Fondurile alocate municipiilor reședință de județ se repartizează pe fiecare municipiu reședință de județ astfel: 35% din fondurile totale se repartizează în mod egal pentru toate municipiile reședință de județ; 65% din fondurile totale se repartizează în funcție de numărul total populației de la nivelul municipiilor reședință de județ.

Fondurile alocate municipiilor, altele decât municipiile reședință de județ, se repartizează pe fiecare municipiu de la nivelul regiunii astfel: 35% din fondurile totale se repartizează în mod egal pentru toate municipiile din regiune, altele decât municipiile reședință de județ, iar 65% din fondurile totale se repartizează în funcție de numărul total populației de la nivelul municipiilor din regiune, altele decât municipiile reședință de județ;

Fondurile alocate orașelor se repartizează pe bază de competiție de proiecte între acestea;

Municipiile reședință de județ și municipiile, altele decât municipiile reședință de județ vor avea apeluri dedicate pe Prioritatea 2 și Prioritatea 3 (regenerare urbană și mobilitate urbană).

Pentru celelalte municipii și orașe vor fi apeluri competitive, iar depunerea de proiecte pe o anumită Prioritate să fie susținută și de existența lor într-o strategie integrată de la nivel local.

Guvernanță și capacitate administrativă

Sistemul de management și control propus la nivel regional va fi format din:

1. Comitetul Regional de Monitorizare a POR NV (CM POR NV), organism fundamental pentru principiul partenerial, care va reuni reprezentanți ai mediului public, privat, academic și asociativ
2. ADR Nord-Vest care va îndeplini rolul de autoritate de management pentru program (AM POR NV);
3. Consiliul pentru Dezvoltare Regională NV (CDR NV), cu rol consultativ
4. Comitetul Regional pentru elaborarea PDR NV, organism consultativ care reunește și implică în procesul de planificare principalii actori cheie din regiune într-un cadru larg partenerial, și care participă la elaborarea și avizarea PDR NV - document care fundamentează POR NV 2021-2027. (CRP NV)
5. Comitetul Director pentru RIS3 NV, organism partenerial consultativ, implicat în procesul de planificare a RIS3 (CD RIS3 NV)

Acest cadru partenerial asigură implicarea și reprezentativitatea principalilor actori din regiune în procesul de elaborare, implementare și control al POR.

Urmare a implementării fondurilor UE în ciclurile de finanțare anterioare, atât ADR NV, cât și celelalte structuri de guvernanță dar și beneficiarii au acumulat o experiență semnificativă atât în ceea ce privește gestionarea fondurilor europene, cât și planificarea și implementarea programelor la nivel local și regional. Principalele provocări sunt legate de transferul responsabilității de la nivel național către cel regional, ceea ce presupune o nevoie crescută de planificare strategică și coordonare orizontală (intra-regională) și verticală (cu nivelul național). Capacitatea administrativă

a actorilor implicați pe ciclul investițional²⁴ este inegală, fiind mai redusă în cazul orașelor mici. Cultura partenerială este redusă, mai ales în privința pregătirii și dezvoltării proiectelor care implică acțiuni în zonele metropolitane sau ariile funcționale ale zonelor urbane.

Lecții învățate

- Capacitatea administrativă a beneficiarilor UAT de mici dimensiuni și/sau din comunități afectate de sărăcie este adesea deficitară, aceștia neavând nici personalul necesar pentru derularea proiectelor.
- Comunicarea și cooperarea inter-instituțională sunt aspecte esențiale pentru succesul implementării. În acest sens, este nevoie de asigurarea unor mecanisme funcționale între beneficiarii proiectelor și autoritățile / instituțiile cu atribuții de politică (de ex. în domeniul educației).
- În domeniul CDI este o nevoie de o colaborare strânsă în interiorul ecosistemului de inovare pentru a dezvolta un produs sau serviciu nou și a-l poziționa cu succes pe piață și pentru a înțelege interdependența dintre actorii implicați.
- Organizațiile de CDI, atât publice, cât și private, au în continuare o capacitate financiară redusă. Astfel, este nevoie de o reanalizare a condițiilor de finanțare, care în trecut au constituit principalele bariere în crearea de parteneriate sustenabile. Un aspect critic rămâne problematica ajutorului de stat pentru promovarea TT, precum și nevoia de finanțare a proiectelor către toate etapele de transfer tehnologic.
- Sectorul IMM a devenit unul strategic, fiind recunoscută nevoia de a sprijini IMM-urile pentru a reduce marile diferențe de competitivitate economică în comparație cu media europeană. Investițiile trebuie centrate pe modernizare tehnologică, pentru a crește productivitatea muncii și reduce costurile de producție, alături de o reindustrializare bazată pe inovare și specializare inteligentă.
- Perioada anterioară de programare a arătat că măsurile pentru îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice au avut o cerere foarte mare, aceasta fiind și cea mai eficientă investiție din punctul de vedere al raportului cost/beneficiu pentru a realiza reduceri de CO₂.
- Intervențiile de revitalizare urbană au înregistrat un interes redus în perioada anterioară, cauzat de o serie de limitări ale criteriilor de eligibilitate (minimul suprafeței supusă

²⁴ Ciclul de investiții publice, definit cf. OECD (2020), *Strengthening Governance of EU Funds under Cohesion Policy: Administrative Capacity Building Roadmaps*, OECD Multi-level Governance Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9b71c8d8-en>.

intervenției, maximul suprafeței construite acceptate în cadrul intervenției, necesitatea existenței ”Registrului spațiilor verzi”).

- În ceea ce privește mobilitatea urbană, s-a constatat un interes deosebit pentru investițiile în infrastructura rețelei de transport public și sisteme moderne de management al traficului, care au dovedit că pot contribui într-o foarte bună măsură la dezvoltarea urbană durabilă în România. Pe viitor însă, trebuie avută în vedere complexitatea proiectelor de acest tip, care necesită o perioadă lungă de timp pentru pregătire.
- Referitor la infrastructura de transport, s-a constatat că centurile ocolitoare au un rol esențial în reducerea congestiei din mediul urban și a efectelor negative de mediu generate de aceasta.
- În domeniul educației, o lecție învățată din perioada anterioară este că investițiile în infrastructura educațională trebuie să fie complementare cu intervenții în domeniul angajării, formării, reducerii sărăciei sau infrastructurii de transport și privind utilitățile pentru a crea un impact cât mai mare.

Intervențiile specifice reabilitării și conservării patrimoniului au o probabilitate foarte ridicată de apariție a unor situații care nu pot fi anticipate, în timpul lucrărilor fiind descoperite noi probleme care impun lucrări adiacente. Se impune o anvelopă financiară mai largă sau un grad de flexibilitate mai mare pentru cheltuieli neprevăzute.

Priorități:

Prioritatea 1 – „O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente”

Obiective specifice :

- OS a (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate
- OS a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
- OS a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor

Prioritatea 2 – „O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor”

Obiective specifice :

- OS b (v) Promovarea managementului durabil al apei
- OS b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării
- b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile

Prioritatea 3 – „O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale”

Obiective specifice:

- OS c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Prioritatea 4 – OP4 „O Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”

Obiective specifice :

- OS d (ii) Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

Prioritatea 5 – „O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale”

Obiective specifice :

- OS e (i) Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane
- OS e (ii) Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane

4.2. Politica Agricolă Comună post-2020

Principalele elemente ale PAC

- Simplificarea și modernizarea politicii;
- Reechilibrarea responsabilităților între COM și statele membre;
- Sprijin mai bine orientat, bazat pe rezultate și pe performanță;
- Distribuirea mai echitabilă a plăților directe;
- Creșterea așteptărilor în materie de mediu și climă.

Bugetul PAC 2021-2027

Propunerea Comisiei pentru cadrul financiar multiannual (CFM) aferent perioadei 2021-2027 include 365 de miliarde EUR pentru PAC (în prețuri curente). Acest cuantum corespunde unei proporții medii de 28,5% din bugetul general al UE pentru perioada 2021-2027.

Pentru România este propusă suma de 20,5 miliarde EUR din care:

- 13,5 miliarde este destinată plăților directe
- 363 mil EUR alocate către măsurile de sprijinire a pieței (FEGA)
- 6,7 miliarde EUR alocate pentru dezvoltarea rurală (FEADR).

Figura nr. 3 – Obiectivele Politicii Agricole Comune

Tipuri de intervenții sprijinite din FEAGA:

1) Plățile directe (ca și în actualul exercițiu bugetar vor fi decuplate și cuplate).

Plățile directe decuplate:

- sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS);
- sprijinul redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (PR);
- sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri;
- schemele pentru climă și mediu(ecoscheme)

Plata directă cuplată:

- sprijinul cuplat pentru venit;

2) Intervenții sectoriale (sectorul fructelor și legumelor, sectorul apiculturii, sectorul vitivinicol).

Planurile strategice pot cuprinde următoarele tipuri de intervenții în ceea ce privește FEADR:

- angajamente în materie de mediu și climă și alte angajamente;
- plăți pentru constrângeri natural sau alte constrângeri specifice anumitor zone;
- plăți pentru dezavantaje specifice anumitor zone, generate de anumite cerințe obligatorii;
- investiții;
- instalarea tinerilor fermieri și întreprinderi rurale noi înființate;
- instrumente de gestionare a riscurilor;
- cooperare;
- schimb de cunoștințe și informare.

4.3. Programe și surse de finanțare 2021-2027

Finanțarea proiectelor care pot contribui la dezvoltarea economică a localității poate avea drept sursă bugetul propriu, fondurile nerambursabile guvernamentale și/sau europene sau fondurile rambursabile (din categoria creditelor).

La aceste surse de finanțare se adaugă posibilitatea dezvoltării parteneriatelor de tip public-privat, care s-au dovedit a fi soluția potrivită pentru rezolvarea anumitor probleme comunitare în multe dintre statele europene dezvoltate.

Fiecare dintre aceste posibile modalități de susținere a proiectelor locale prezintă avantaje și dezavantaje. Alegerea unei surse de finanțare optime necesită o bună cunoaștere a legislației naționale în vigoare, a programelor de finanțare disponibile și, mai ales, a nevoilor/problemelor cu care se confruntă comunitatea locală.

4.3.1. Bugetul local

Actul normativ prin care este reglementată constituirea **bugetului la nivel local** este Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, conform art. 129 alin. (4), consiliul local aprobă, la propunerea primarului, bugetul unității administrativ-teritoriale, virările de credite, modul de utilizare a rezervei bugetare și contul de încheiere a exercițiului bugetar.

Potrivit legii, Consiliul local poate aproba finanțarea unor investiții de interes local din bugetul propriu și poate dispune alocarea sumelor necesare pentru cofinanțarea proiectelor provenite din alte fonduri. Atribuțiile consiliului local presupun și aprobarea documentației tehnico-economice pentru lucrările de investiții de interes local, a strategiei de dezvoltare economică, socială și de mediu pentru localitate, precum și asigurarea unui mediu favorabil înființării și/sau dezvoltării afacerilor, inclusiv prin valorificarea patrimoniului existent, precum și prin realizarea de noi investiții care să contribuie la îndeplinirea programelor de dezvoltare economică regională și locală. Totodată, Consiliul local asigură realizarea lucrărilor și ia măsurile necesare implementării și conformării cu prevederile angajamentelor asumate de România în calitate de stat membru al Uniunii Europene în domeniul protecției mediului și gospodăririi apelor pentru serviciile furnizate cetățenilor.

O pondere importantă în veniturile proprii ale bugetelor locale o reprezintă cotele defalcate din impozitul pe venit.

4.3.2. Bugetul județean

O altă sursă de finanțare la nivel local este reprezentată de bugetul județean, din care pot fi repartizate fonduri pentru echilibrarea bugetelor locale, conform art. 33 alin. (3) din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare.

4.3.3. Programele guvernamentale

Transferurile consolidabile de la **bugetul de stat** către bugetele locale se acordă pentru investiții finanțate din împrumuturi externe, la a căror realizare contribuie și Guvernul, potrivit legii, și se aprobă anual, în poziție globală, prin legea bugetului de stat. Din bugetul de stat, prin bugetele unor ordonatori principali de credite ai acestuia (ministerele și agențiile), precum și din alte bugete, se pot acorda transferuri către bugetele locale pentru finanțarea unor programe de dezvoltare sau sociale de interes național, județean ori local.

Spre exemplu:

- Ministerul Muncii și Protecției Sociale oferă finanțări pentru acordarea de facilități persoanelor cu handicap, acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței, programe pentru ocuparea temporară a forței de muncă etc.;
- Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației finanțează programe de reabilitare a rețelei rutiere, acțiuni privind reducerea riscului seismic al construcțiilor existente cu destinație de locuință, reabilitarea termică a clădirilor de locuit etc.;
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor oferă finanțări pentru programe multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor;
- Ministerul Sănătății finanțează investițiile pentru modernizarea unităților medicale;
- Ministerul Culturii acordă fonduri pentru finalizarea lucrărilor de construcție a așezămintelor culturale.

Programul Național de Dezvoltare Locală, coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, stabilește cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanță națională, care susțin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură rutieră, tehnico-edilitară și socio-educativă.

Obiectivele de investiții care pot fi finanțate în cadrul programului trebuie să vizeze lucrări de **realizare** / **extindere** / **reabilitare** / **modernizare**, respectiv dotare, pentru unul dintre următoarele domenii specifice:

- sisteme de alimentare cu apă și stații de tratare a apei;
- sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;
- unități de învățământ preuniversitar, respectiv: grădinițe, școli generale primare și gimnaziale, licee, grupuri școlare, colegii naționale, școli profesionale, școli postliceale, unități de învățământ special de stat;
- unități sanitare;
- drumuri publice clasificate și încadrate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, ca drumuri județene, drumuri de interes local, drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților;
- poduri, podețe sau punți pietonale;
- obiective culturale de interes local, respectiv biblioteci, muzee, centre culturale multifuncționale, teatre;
- platforme de gunoi;
- piețe publice, comerciale, târguri, oboare;
- modernizarea bazelor sportive;

- sediile instituțiilor publice ale autorităților administrației publice locale, precum și a instituțiilor publice din subordinea acestora;
- infrastructura turistică dezvoltată de autoritățile publice locale ca instrument de punere în valoare a potențialului turistic local, pentru obiectivele de investiții aflate în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea acestora.

Subprograme și beneficiari eligibili

- **Subprogramul „Modernizarea satului românesc”:** beneficiarii eligibili sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale comunelor, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale comunelor;
- **Subprogramul „Regenerarea urbană a municipiilor și orașelor”:** beneficiarii eligibili sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale municipiilor și orașelor, inclusiv pentru satele componente ale acestora, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale municipiilor, inclusiv ale subdiviziunilor administrativ-teritoriale ale acestora, ale orașelor, inclusiv pentru satele componente ale acestora;
- **Subprogramul „Infrastructură la nivel județean”:** beneficiarii eligibili sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale județene, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale județene.

Programul se finanțează din transferuri de la bugetul de stat, în limita fondurilor aprobate anual în bugetul Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, din fonduri aprobate anual cu această destinație în bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale beneficiare și din alte surse legal constituite.

În limita fondurilor aprobate anual prin legea bugetului de stat, în baza analizei interne de specialitate a propunerilor de finanțare ale autorităților locale, se aprobă prin ordin al ministrului lucrărilor publice, dezvoltării și administrației lista finală cu obiectivele de investiții care se

finanțează, listă care se publică pe site-ul Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației.

Programului național de investiții „Anghel Saligny”

În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții care constau în realizarea de construcții noi sau de lucrări de construire, reconstruire, consolidare, reparație, modernizare, modificare, extindere, reabilitare, după caz, schimbare de destinație, protejare, restaurare, conservare la construcții existente și care se încadrează în cel puțin una dintre următoarele categorii de investiții:

- a) alimentări cu apă și stații de tratare a apei;
- b) sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate, inclusiv canalizare pluvială și sisteme de captare a apelor pluviale;
- c) drumurile publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților;
- d) poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale, inclusiv pentru biciclete și trotinete electrice;
- e) sisteme de distribuție a gazelor naturale, inclusiv a bransamentelor, precum și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale.

4.3.4. Programele europene de finanțare nerambursabilă

Fondurile structurale și de investiții europene (ESI)

Fondurile ESI sunt instrumente financiare prin care Uniunea Europeană acționează pentru realizarea obiectivelor Politicii de Coeziune prin implementarea Programelor Operaționale, pentru eliminarea disparităților economice și sociale între regiuni, în scopul realizării coeziunii economice și sociale.

Instrumentele structurale ale Uniunii Europene au rolul de a stimula creșterea economică a statelor membre ale Uniunii și de a conduce la reducerea disparităților dintre regiuni. Ele nu acționează însă singure, necesitând asigurarea unei contribuții din partea statelor membre implicate. Ele sunt co-finanțate, în principal, din resursele publice ale statului membru, însă în multe domenii este necesară și contribuția financiară privată, aceasta fiind încurajată în cele mai multe cazuri.

Fondurile Structurale și de Investiții Europene (fondurile ESI) sunt:

- Fondul european de dezvoltare regională (FEDR)
- Fondul social european (FSE)
- Fondul de coeziune (FC)

- Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)
- Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)

Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) urmărește consolidarea coeziunii economice și sociale în cadrul Uniunii Europene prin corectarea dezechilibrelor existente între regiunile acesteia.

FEDR își concentrează investițiile asupra mai multor domenii prioritare cheie. Această abordare este cunoscută sub denumirea de „concentrare tematică”:

- Inovare și cercetare;
- Agenda digitală;
- Sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri);
- Economie cu emisii reduse de carbon.

Fondul Social European (FSE) este principalul instrument prin care Europa susține crearea de locuri de muncă, ajută oamenii să obțină locuri de muncă mai bune și asigură oportunități profesionale mai echitabile pentru toți cetățenii UE. Fondul funcționează prin investiții în capitalul uman al Europei – angajații, tinerii și toți cei aflați în căutarea unui loc de muncă. Astfel, finanțarea FSE îmbunătățește perspectivele de angajare pentru milioane de europeni, în special pentru cei cărora le este dificil să își găsească de lucru.

FSE finanțează următoarele priorități:

- adaptabilitatea angajaților, prin formarea de competențe noi, și a întreprinderilor, prin adoptarea unor metode noi de lucru;
- sporirea accesului la locuri de muncă: ajutând tinerii în tranziția de la școală pe piața muncii sau asigurându-le formare profesională celor aflați în căutarea unui loc de muncă, pentru a le îmbunătăți perspectivele de angajare;
- formarea vocațională și învățarea pe tot parcursul vieții în vederea dobândirii de noi competențe;
- sprijinirea persoanelor din grupurile defavorizate pentru obținerea unui loc de muncă.

Fondul de Coeziune (FC) ajută statele membre cu un produs național brut (PNB) pe cap de locuitor de mai puțin de 90% din media comunitară să-și reducă diferențele dintre nivelurile de dezvoltare economică și socială și să-și stabilizeze economiile. Acesta susține acțiuni în cadrul obiectivului „Convergență” și se află sub incidența aceluiași reguli de programare, de gestionare și de control ca în cazul FSE și FEDR.

Fondul de Coeziune finanțează acțiuni care fac parte din următoarele domenii:

- rețele transeuropene de transport, în special proiectele prioritare de interes european definite de Uniunea Europeană;
- mediu.

În acest context, Fondul de Coeziune poate interveni, de asemenea, în proiecte din domeniul energiei sau al transporturilor, atâta vreme ce acestea prezintă avantaje clare pentru mediu: eficacitate energetică, utilizarea de surse de energie regenerabile, dezvoltarea transportului feroviar, sprijinirea intermodalității, consolidarea transporturilor publice etc.

Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) reprezintă o sursă de finanțare din partea UE, utilizată de statele membre pentru a realiza o gamă largă de obiective ale politicii de dezvoltare rurale, cum ar fi: îmbunătățirea competitivității întreprinderilor agricole, forestiere și agroalimentare; susținerea protecției mediului natural; susținerea economiilor rurale; asigurarea calității vieții în zonele rurale.

Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) este un fond creat de Uniunea Europeană în vederea dezvoltării agriculturii statelor membre ale acesteia, prin gestiune partajată între Uniune și statele membre.

Începând cu 1 ianuarie 2007, [Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură \(APIA\)](#) derulează fondurile europene pentru implementarea măsurilor de sprijin finanțate din Fondul European pentru Garantare în Agricultură (FEGA).

FEGA finanțează următoarele cheltuieli în contextul gestionării comune între statele membre și Comunitate, în conformitate cu dreptul Uniunii:

- măsurile de reglementare sau sprijinire a piețelor agricole;
- plățile directe către agricultori în contextul politicii agricole comune;
- contribuția financiară a Uniunii la măsurile de informare și promovare a produselor agricole pe piața internă a Uniunii și în țările terțe, întreprinse de statele membre pe baza unor programe selectate de Comisia Europeană;
- contribuția financiară a Uniunii la programul de încurajare a consumului de fructe și legume în școli, menționat în art. 23 din R. (UE) nr. 1308/2013 și la măsurile privind bolile animalelor și pierderea încrederii consumatorilor, astfel cum sunt menționate în art. 155 din R (UE) nr. 1308/2013.

FEGA finanțează următoarele cheltuieli în mod direct și în conformitate cu dreptul Uniunii:

- promovarea produselor agricole, efectuate fie direct de către Comisie, fie prin intermediul unor organizații internaționale;
- măsuri luate în conformitate cu legislația comunitară pentru a asigura conservarea, caracterizarea, colectarea și utilizarea resurselor genetice în agricultură;
- crearea și întreținerea sistemelor informatice de contabilitate pentru agricultură;
- sistemele de investigare agricolă, inclusiv investigațiile privind structura exploatațiilor agricole.

Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) este fondul UE destinat politicilor europene în domeniul pescuitului și al afacerilor maritime. Acesta este unul dintre cele cinci fonduri structurale și de investiții europene (fondurile ESI), care se completează reciproc și își propun să creeze condițiile necesare redresării economice a UE, generând creștere și locuri de muncă.

Fondul

- sprijină operatorii în tranziția către un pescuit durabil
- ajută comunitățile din zonele de coastă să își diversifice economiile
- finanțează proiecte care creează noi locuri de muncă și îmbunătățesc calitatea vieții în regiunile de coastă ale Europei
- facilitează accesul la finanțare.

Mod de funcționare

Fondul este utilizat pentru a cofinanța proiecte, completând resursele din bugetul național.

- Fiecărui stat membru i se alocă o parte din bugetul FEPAM, în funcție de importanța industriei pescuitului din țara respectivă.
- Ulterior, autoritățile naționale întocmesc un program operațional în care precizează cum intenționează să cheltuiască banii alocați.
- După ce Comisia aprobă programul, autoritățile naționale decid ce proiecte vor fi finanțate.
- Autoritățile naționale și Comisia răspund împreună de implementarea programului.

Conform **Acordului de parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027**, programele și fondurile aferente obiectivelor de politică sunt următoarele:

Tabelul nr. 1 – Obiectivele politicii, programe și fonduri 2021-2027

Obiectiv	Program	Fond
Obiectivul de Politică 1 - O Europă mai inteligentă și mai competitivă , prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)	FEDR
	Programul Operațional Sănătate (POS)	FEDR
	Programele operaționale regionale (POR)	FEDR
Obiectivul de Politică 2 - O Europă mai ecologică , cu emisii scăzute de carbon, în tranziție spre o economie fără emisii și rezilientă, prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și justă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a reducerii impactului asupra schimbărilor climatice și a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)	FEDR FC
	Programul Operațional Transport (POT)	FEDR FC
	Programele operaționale regionale (POR)	FEDR
	Program Acvacultură și Pescuit (PAP)	FEPAM
Obiectivul de Politică 3 - O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale	Programul Operațional Transport (POT)	FEDR FC
	Programele operaționale regionale (POR)	FEDR
Obiectivul de Politică 4 – O Europă mai socială și mai incluzivă prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale	Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)	FSE
	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)	FSE FEDR
	Programul Operațional Sănătate (POS)	FSE FEDR
	Programele operaționale regionale (POR)	FEDR
Obiectivul de Politică 5 – O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și a inițiativelor locale	Programele operaționale regionale (POR)	FEDR
	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)	FEDR
	Program Acvacultură și Pescuit (PAP)	FEPAM

4.3.5. Programele de cooperare teritorială

România poate participa la trei tipuri de programe de cooperare teritorială:

- **Cooperare teritorială transfrontalieră** - presupune cooperarea regiunilor din România cu regiuni din statele vecine. Programele de cooperare transfrontalieră finanțează proiecte de accesibilitate transport și tehnologia informației, mediu și prevenirea riscurilor, dezvoltare economică și socială, precum și acțiuni „people to people”;
- **Cooperare teritorială transnațională** - presupune cooperarea cu regiunile dintr-un anumit spațiu geografic. Cooperarea transnațională finanțează dezvoltarea de rețele care să ducă la dezvoltare teritorială integrată în domenii precum inovația, mediul și accesibilitatea și dezvoltarea urbană;
- **Cooperare teritorială interregională** - presupune colaborarea cu regiuni din orice stat membru al Uniunii Europene, prin intermediul unor proiecte gestionate și administrate în comun de partenerii din statele participante. Se promovează cooperarea între autoritățile publice (locale sau regionale), precum și între cercetătorii UE, pe probleme de interes comun prin transferul de experiență și bune practici între regiuni și prin constituirea de rețele între orașele UE.

Ca regulă generală, rata de cofinanțare pentru programele finanțate din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) este 85% din fonduri comunitare și 15% din fonduri naționale, iar pentru programele finanțate din Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat (ENPI) este 90% din fonduri comunitare și 10% din fonduri naționale.

Beneficiarii eligibili: autorități publice centrale, autorități publice locale, organizații de drept public, organisme de drept privat, organizații internaționale. Beneficiarii privați pot participa ca parteneri în proiecte sau în calitate de subcontractori.

4.3.6. Granturile SEE / Granturi norvegiene

Prin Acordul pentru Spațiul Economic European (SEE), trei dintre țările AELS (Asociația Europeană a Liberului Schimb) - Norvegia, Islanda și Liechtenstein, fac parte din piața internă europeană și contribuie la dezvoltarea socială și economică prin intermediul granturilor SEE și norvegiene, de care beneficiază 15 state membre din estul, centrul și sudul Uniunii Europene. Obiectivele majore ale Mecanismului Financiar SEE și Mecanismului Financiar Norvegian sunt reducerea disparităților sociale și economice în Spațiul Economic European, respectiv întărirea relațiilor bilaterale dintre statele donatoare și cele beneficiare.

Granturile SEE și cele norvegiene au fost instituite în 2004, după ce Uniunea Europeană a primit zece noi state membre. Granturile reprezintă un acord între statele Spațiului Economic

European (SEE – Norvegia, Islanda, Liechtenstein) și Uniunea Europeană, în baza căruia statele SEE au acces pe piața unică europeană.

Fondul Bilateral Național este un instrument menit să faciliteze contactul și cooperarea între entitățile din România și cele din statele donatoare (Islanda, Principatul Liechtenstein și Norvegia), dimensiunea bilaterală fiind obligatorie în orice inițiativă. Cooperarea bilaterală cu Consiliul Europei este, de asemenea, posibilă.

4.3.7. Parteneriatele de tip public-privat

Parteneriatele de tip public-privat sunt o soluție general recomandată și promovată pentru rezolvarea problemelor sau eficientizarea serviciilor publice. Apariția Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 39/2018, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează parteneriatul public-privat este privită drept o oportunitate reală de a implementa proiectele propuse.

La nivelul administrațiilor publice există posibilitatea dezvoltării parteneriatelor de tip public-privat în diverse domenii. În urma adoptării actului normativ care reglementează parteneriatul public-privat s-ar putea externaliza o serie de servicii și activități publice, partenerii locali putând fi atât mediul de afaceri, cât și sectorul non-profit.

4.3.8. Creditarea

Din punct de vedere procedural, creditarea este o modalitate relativ simplă de obținere a finanțării pentru proiectele de investiții.

Băncile locale sunt instituții financiare care au în portofoliu programe de finanțare/creditare pentru proiectele care implică fonduri europene. Se pot acorda astfel credite de investiții atât pentru prefinanțarea fondurilor nerambursabile, cât și pentru cofinanțarea cheltuielilor eligibile și neeligibile din cadrul unui proiect, urmând o serie de reglementări interne. Costurile aferente creditelor sunt mari și implică și un anumit grad de risc vis-à-vis de posibilitatea de rambursare a datoriilor, mai ales într-o situație de incertitudine cum este cea generată de criza financiară. În plus, un grad ridicat de îndatorare poate reprezenta o blocare a posibilităților de investiții pe termen scurt și mediu, cu atât mai mult cu cât o organizație cu datorii mari devine neeligibilă atât pentru accesarea altor credite, cât și pentru atragerea de fonduri nerambursabile.

Guvernul României stabilește anual limitele pentru finanțările rambursabile care pot fi contractate de administrațiile locale, pentru încadrarea în nivelul deficitului bugetului general consolidat.

Pentru proiectele de mare amploare se pot accesa și programe de finanțare internaționale ce au ca surse instituții financiare internaționale: BERD (Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare), BEI (Banca Europeană de Investiții), FMI (Fondul Monetar Internațional) și Banca Mondială.

Banca Europeană de Investiții (BEI) finanțează proiecte care au ca obiectiv promovarea politicilor UE și implementarea Agendei Lisabona, a Inițiativei Inovare 2010 de creare și promovare a unei economii bazate pe cunoaștere. BEI împrumută până la 50% din valoarea unui proiect și cofinanțează investițiile împreună cu alte bănci (Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare). În prezent, BEI a devenit cea mai importantă sursă de finanțare internațională a proiectelor din noile state membre ale UE, dar și pentru cele din regiunea Balcanilor.

Banca Mondială sau Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) s-a dedicat exclusiv ajutorării pe termen lung a țărilor întârziate. BIRD oferă împrumuturi și ajutoare dezvoltării țărilor cu venituri mijlocii și mici. Banca Mondială se oferă ca un mijloc de finanțare independent pentru completarea finanțărilor necesare și nu pentru substituirea finanțărilor naționale. De asemenea, între Ministerul afacerilor europene și Banca Mondială s-a semnat în anul 2012 un acord pentru servicii de consultanță privind asistența tehnică în vederea creșterii ratei de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune atât pentru intervalul 2007 – 2013, cât și pentru exercițiul bugetar al Uniunii Europene, 2014 – 2020.

CAPITOLUL II

ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ A COMUNEI VALEA MARE

1. Prezentare generală

1.1. Localizare geografică

Comuna Valea Mare este alcătuită din satul cu același nume și este situată în partea de sud est a județului Covasna, în zona muntoasă aparținând Munților Buzăului.

Comuna Valea Mare este localizată la o distanță de 200 km de capitala României - municipiul București și la 30 km de reședința județului, municipiul Sfântu Gheorghe, iar cea mai apropiată așezare urbană este situată la 18 km – Întorsura Buzăului, urmată de orașul Covasna situat la 23 km.

Comuna este delimitată de următoarele vecinătăți:

- La nord comuna Boroșneu Mare
- la est comuna Barcani
- la sud orașul Întorsura Buzăului
- la vest orașul Reci

Accesibilitate:

- Comuna este străbătută de drumul județean DJ 121A ce face legătura între Boroșneul Mare și Întorsura Buzăului (respectiv drumul național 13E).

1.2. Scurt istoric

Comuna Valea Mare are un scurt istoric, ea fiind o comună de sine stătătoare din anul 1999, după ce s-a desprins din comuna Barcani, având în componență un singur sat.

Populația din Valea Mare s-a format din iobagii și jelerii români, aduși aici de proprietarii maghiari din Boroșneul Mic pentru a presta diferite activități agrare sau în pădurile din zonă.

1.3. Suprafața comunei

Suprafața teritoriului administrativ al comunei este de **1.783 ha**, din care **980 ha teren agricol**, reprezentând **54,96 %** din totalul suprafeței .

Tabelul 2 – Categoriile de folosință ale terenului

Modul de folosinta pentru suprafata terenurilor	Suprafață Hectare
• Total	1.783
• Agricolă	980
Arabilă	295
Pășuni	450
Fânețe	235
• Terenuri neagricole total	803
Păduri și altă vegetație forestieră	722
Ocupată cu ape, bălți	9
Ocupată cu construcții	42
Cai de comunicatii si cai ferate	30

1.4. Cadrul natural

1.4.1. Relieful

Din punct de vedere geografic comuna este așezată în Munții Întorsurii, la o altitudine de 576 de metri, astfel se întâlnesc două forme de relief: cel de deal și relieful muntos.

Zona montană are văi înguste și pante accentuate ce oferă condiții prielnice pentru dezvoltarea fondului forestier și asigură bune condiții de creștere a animalelor prin pășunile și fânețele existente în zonă.

1.4.2. Solurile

Solul este definit ca fiind formațiunea naturală cea mai recentă, de la suprafața litosferei, reprezentată printr-o succesiune de orizonturi care s-au format și se formează permanent prin transformarea unor roci din materiale organice sub acțiunea conjugată a factorilor fizici, chimici și

biologici în zona de contact a atmosferei cu litosfera. Rezultând din acțiunea factorilor de mediu, solul este un corp natural care se formează și evoluează la suprafața uscatului prin dezagregarea și alterarea rocilor sub acțiunea organismelor (vegetale și animale), în diferite condiții de climă, relief.

Ca urmare a condițiilor naturale, pe raza comunei Valea Mare, apar următoarele tipuri de soluri: soluri brune roscate; soluri brune argiloiluviale; soluri brune roscate luvice; sunt soluri propice culturilor agricole.

1.4.3. Clima

Clima pe teritoriul comunei, dar și al acestei micro-zone a județului Covasna, climă moderată, cu veri călduroase și ierni geroase. Relieful face ca trăsăturile de bază ale climei să fie foarte puțin modificate, versanții orientați spre sud și sud-est au parte de radiații solare cu o cantitate mai mare decât cei orientați spre nord sau vest. Din această cauză topoclimatele sunt conturate de asociațiile vegetale și pe suprafețele extinse și permanente.

Temperatura

Maxima absolută a temperaturii a fost de 39,3 grade și a fost înregistrată în anul 1952 în localitatea Păpăuți (în apropierea comunei) iar minima absolută, de -35,2 grade, a fost înregistrată la Întorsura Buzăului

Precipitațiile

Regimul de precipitații este relativ redus, iar repartizarea acestora este neuniformă. Luna în care cad cele mai multe precipitații este luna mai, iar mai deficitare sunt lunile august și septembrie.

Media anuală a precipitațiilor în zonă este între 500-600 mm/mp. În cursul verii, acestea pot avea un caracter torențial, depășind uneori în 24h cantitatea medie lunară sau chiar anuală.

Vânturile

Vânturile dominante bat pe direcțiile Est – Crivățul și Vest – Austrul, iar viteza medie este de 2,3 - 3,1 m/sec, la scara Beufort. Presiunea de referință a vântului: 0,30 kPa.

1.4.4. Rețeaua hidrografică

Apele subterane provin, în cea mai mare parte, din infiltrarea precipitațiilor căzute în zonă, freaticul fiind de regulă sărac și condiționat direct de nivelul de precipitații.

Apa freatică se întâlnește la adâncimi diferite, dar în general se află situată la mari adâncimi.

1.4.5. Flora și fauna

Pădurile – ocupă o suprafață mică, acestea sunt reprezentate de vegetație lemnoasă formată din gorun, stejar, carpen, artar, ulm, tei și frasin, etc

Subarbuști: cătina, măceșul, salcia, păducel, murul, zmeură

Vegetația ierboasă

Pășunile și fânețele din regiune sunt răspândite sub forma unor fâșii late. Pășunile sunt despărțite de terenuri agricole. Plantele caracteristice acestei zone sunt: gramineele, pir gros, bărboasa, păiușul înalt, iarba câmpului, firuță mărunță, firuță cu bulbi, păiuș stepic, păiușul oilor, trifoiul roșu, trifoi mărunț, coada șoricelului, ciocarea, păpădia, patlagina, troscotul ocmun, margareta, pătlagina, spinul, scaiul, cornățelul, etc

Fauna

Datorită mobilității lor, animalele sunt mai puțin dependente de climă, vegetație și soluri, răspândirea lor nu se încadrează în limite precise, de aceea în perimetrul comunei se întâlnesc elemente din regiunea de câmpie. Fauna perimetrului comunei se caracterizează printr-o densitate mijlocie de specii.

Zona este populată de câteva specii de mamifere:

- porcul misteț
- lupul
- căprioara
- vulpea
- iepurele de câmp
- veverița

Mult mai bogată este ornitofauna. Dintre speciile de păsări întâlnite în zonă amintim:

- coțofana (*Pica pica*),
- grangurul (*Oriolus oriolus*),
- cinteza (*Fringilla coelebs*),
- pițigoii (*Parus ater*),
- cioc-gros (*Pyrrhula pyrrhula*),
- cucul (*Cuculus canarus*),
- pitpalacul (*Coturnix coturnix*),
- graurul (*Sturnus vulgaris*) etc.
- fazanul

Fauna frunzarului este formată din numeroase nevertebrate ca insecte, acarieni, gasteropode și miriapode.

Dintre reptilele care populează această zonă se pot aminti specii ca:

- șarpele neted (*Coronella austriaca*),
- șopârla de câmp (*Lacerta agilis*),
- gușterul (*Lacerta viridis*)
- salamandra (*salamandra salamandra*).

Sunt prezente de asemenea în peisaj rozătoarele:

- șoarecele de câmp
- șoarecele de pădure

Ihtiofauna acvatică este regăsită în balta Valea Mare, bogată în diferite specii de pești: somnul, crapul, cleanul, mreana, știuca și scobarul.

2. Mediul înconjurător

2.1. Factorii de mediu

Mediul în care trăiește omul este definit în primul rând de calitatea aerului, a apei, a solului, locuințelor, alimentele pe care le consumă, precum și mediul în care muncește. Factorii de mediu influențează în mod direct și indirect starea de sănătate a populației. În acest sens, pentru păstrarea sau îmbunătățirea stării de sănătate, definită ca integritatea sau buna stare fizică, psihică și socială a individului și colectivităților, sunt absolut necesare cunoașterea și determinarea unor factori de risc.

Nivelul de poluare înregistrat pe raza comunei Valea Mare are valori minime, existând obiective industriale mari și un trafic auto intens, care au un impact negativ asupra factorilor de mediu.

2.1.1. Calitatea aerului

Calitatea aerului se încadrează în limitele legale, emisiile de noxe la nivelul teritoriului comunei Valea Mare nu depășesc limitele admise la niciun indicator.

Depășirile nivelelor admisibile de noxe pot apărea punctiform (ca localizare și durată), în urma arderii vegetației ierboase, a tufișurilor, foioaselor, păioaselor, deșeurilor menajere.

2.1.2. Calitatea apei

Calitatea apei potabile

Pentru toate lucrările și construcțiile realizate sau în curs de realizare pentru alimentarea cu apă, tehnologia folosită a fost concepută cu respectarea prevederilor legale de calitate și de mediu în vigoare, în vederea asigurării unei calități superioare a apei potabile, pe de o parte, ocrotirii și conservării naturii pe de altă parte, pentru păstrarea unui echilibru ecologic.

Calitatea apei este influențată de epurarea inadecvată a apelor uzate menajere, controlul inadecvat al evacuărilor de ape uzate industriale, pierderea și distrugerea zonelor de captare, amplasarea necorespunzătoare a obiectivelor industriale, defrișarea și modificarea necontrolată a tipurilor de culturi agricole.

Pentru realizarea unui serviciu de calitate, apa captată și distribuită (sursele de suprafață și subteran) este supusă procesului de tratare pentru a fi caracterizată ca sanogenă și curată.

În ceea ce privește calitatea apei potabile furnizată locuitorilor comunei Valea Mare, conform analizelor efectuate, nu s-au înregistrat depășiri la indicatorii de potabilitate stabiliți prin lege.

2.1.3. Calitatea solului

Calitatea solurilor reprezintă un indicator relevant în operația de apreciere a resurselor. Pentru a evalua potențialul natural al terenurilor agricole în vederea folosirii lor raționale, solurile au fost împărțite în clase, tipuri și subtipuri, în funcție de diferite criterii cum sunt: troficitatea, cantitatea de microorganisme, oferta ecologică, capacitatea bioproductivă și capacitatea de protecție, de fertilitate sau productivitate ș.a.

Calitatea terenurilor agricole cuprinde atât fertilitatea solului, cât și modul de manifestare a celorlalți factori de mediu față de plante. Din acest punct de vedere, terenurile agricole se grupează în **5 clase de calitate**, diferențiate după Nota de bonitare medie, pe țară (clasa I – 81-100 puncte – clasa a V-a – 1-20 puncte). Clasele de calitate ale terenurilor dau pretabilitatea acestora pentru folosințele agricole. Numărul de puncte de bonitare se obține printr-o operațiune complexă de cunoaștere aprofundată a unui teren, exprimând favorabilitatea acestuia pentru cerințele de existență ale unor plante de cultură date, în condiții climatice normale și în cadrul folosirii raționale.

Principalele procese de degradare ale solului sunt: eroziunea, degradarea materiei organice, contaminarea, salinizarea, compactizarea, pierderea biodiversității solului, scoaterea din circuitul agricol, alunecările de teren și inundațiile. Calitatea solului este influențată de folosirea îngrășămintelor chimice și a produselor fitosanitare. Îngrășămintele chimice sunt substanțe folosite pentru fertilizarea solului, cele mai folosite fiind cele pe bază de azot, fosfor și potasiu. Produsele

pentru protecția plantelor (pesticidele) sunt substanțe sau combinații de substanțe chimice cu acțiune biologică deosebit de ridicată. Acestea se împart în funcție de organismul țintă combătut în erbicide, insecticide, fungicide, acaricide, nematocide, moluscocide, raticide și cu acțiune mixtă.

Îngrășămintele de orice tip, aplicate în mod rațional constituie premisa menținerii și sporirii fertilității solurilor, în scopul creșterii producției agricole. Cercetările efectuate au demonstrat că îngrășămintele pot provoca dereglarea echilibrului ecologic, în cazul în care sunt folosite fără a lua în considerare natura solurilor, condițiile meteorologice concrete și necesitățile plantelor. Utilizarea nerațională a îngrășămintelor determină apariția unui exces de azotați și fosfați care au un efect toxic asupra microflorei din sol și conduce la acumularea în vegetație a acestor elemente. Limita dintre deficitul și excesul unui element este greu de sesizat, totul depinzând de natura plantelor și de condițiile de mediu.

Apreciem oportună organizarea de campanii de conștientizare în rândul populației cu privire la utilizarea în mod rațional a îngrășămintelor chimice în agricultură, pentru evitarea situațiilor de degradare a solurilor și dereglare a echilibrului ecologic pe teritoriul comunei.

Comuna Valea Mare nu este cuprinsă în studii ca având terenuri degradate sau poluate.

2.1.4. Nivelul de zgomot și vibrații

Carta verde a UE privind expunerea la zgomote menționează că aproape 20% din populația UE suferă de pe urma nivelurilor crescute de zgomot, care produc efecte adverse asupra sănătății. Alături de poluarea atmosferică și managementul deșeurilor, poluarea sonoră este una dintre marile probleme cu care se confruntă omenirea la ora actuală. Din acest motiv, monitorizarea și evaluarea zgomotului constituie un obiectiv prioritar, urmat de adoptarea măsurilor care se impun în scopul prevenirii și reducerii efectelor dăunătoare ale zgomotului asupra populației, acolo unde valorile nivelului de zgomot depășesc maximele admise.

Principalele surse de zgomot sunt:

- traficul auto;
- obiectivele economice;
- comportamentul inadecvat al oamenilor.

La nivelul comunei Valea Mare nu există surse de zgomot care să pună în pericol sau disconfort viața oamenilor, sursa principală fiind traficul auto.

2.1.5. Gestionarea deșeurilor

Protejarea mediului în care trăim reprezintă o preocupare majoră a omenirii, deoarece are efecte importante asupra vieții. Resursele naturale sunt limitate și nu se regenerează foarte repede, în timp ce cantitatea de deșeuri crește ajungând să ocupe suprafețe mari de teren. Aproape jumătate din deșeurile pe care le aruncăm pot fi reutilizate. Mediul este din ce în ce mai poluat, prin reciclarea deșeurilor încercăm să salvăm mediul și pământul.

Comuna Valea Mare face parte din **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru implementarea proiectului Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Covasna (ADI-SIMD)**, constituită în scopul înființării, organizării, reglementării, exploatarei, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de salubritate a localităților pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente serviciului de salubritate, pe baza strategiei de dezvoltare a acestuia.

Serviciile de salubritate sunt asigurate la nivelul comunei de S.C. TEGA S.A, care deține licență ca operator de salubritate pentru colectarea și transportul deșeurilor menajere și pentru colectarea și transportul deșeurilor selective.

Operatorii ridică deșeurile de la persoanele fizice și juridice

2.2. Factorii de risc

2.2.1. Inundații

Inundația reprezintă acoperirea terenului cu un strat de apă în stagnare sau în mișcare care, prin mărimea și durata sa, provoacă victime umane și distrugeri materiale ce dereglează buna desfășurare a activităților social-economice din zona afectată.

Clasificare după geneză:

- inundații provocate de fenomene naturale;
- inundații provocate de fenomene accidentale;
- inundații provocate de activități umane.

Efecte: pagube în economie:

- pagube directe (distrugeri sau deteriorări): localități, obiective industriale agricole și zootehnice, căi de comunicații și telecomunicații, rețele de transport, construcții hidrotehnice, poduri și podețe, animale și păsări;

- pagube indirecte: întreruperea proceselor de producție, întârzieri în livrarea produselor, cheltuieli pentru apărare în timpul inundațiilor, cheltuieli pentru normalizarea vieții după inundație, plata asigurării bunurilor.

În comuna Valea Mare, inundațiile apar doar când sunt ploi torențiale, căderile masive de apă au afectat satul în anul 2020.

2.2.2. Furtuni, tornade, secetă

Furtunile sunt perturbări severe ale atmosferei. Din punct de vedere științific, metereologii consideră furtunile drept sisteme metereologice, având viteze ale vântului de intensitate 10 până la 12 pe scara Beaufort. Vânturile de intensitate 10 ating viteze de 88-101 km/h, iar cele de intensitate 11 ating 102-117 km/h cauzând furtuni violente. Vânturile care ating viteze mai mari de 117 km/h - intensitate 12 - sunt numite vânturi de intensitatea uraganului.

Efecte:

Anual, vânturile intense provoacă multe distrugerii. De-a lungul coastelor, ele dau naștere unor valuri de furtună violente care pot provoca stricăciuni imense. Iarna, pe Marea Neagră, se dezlănțuie furtuni puternice. Violența acestora depășește orice închipuire, atunci valurile ating înălțimea de 10 metri.

În Valea Mare s-au înregistrat deseori episoade de ploi torențiale, intensificări ale vântului, căderi de grindină, furtună cu caracter de tornadă.

Seceta reprezintă o insuficiență a umidității solului și a atmosferei față de valorile minimale necesare creșterii și dezvoltării normale a plantelor (cultivate). Este un fenomen care se produce în natură și care se manifestă prin lipsa de ploi, prin vânturi uscate și arșiță, ce dăunează plantelor și în special culturilor agricole.

Efecte: pagube în economie:

- pagube directe în agricultură și zootehnie, în turism, afectarea construcțiilor hidrotehnice;
- pagube indirecte: întreruperea proceselor de producție, întârzieri în livrarea produselor, cheltuieli pentru aprovizionare cu apă, cheltuieli pentru normalizarea vieții, plata asigurării bunurilor.

Efecte sociale negative: provocarea panicii, pericol de epidemii, diminuarea veniturilor populației, distrugeri de bunuri, reducerea ritmului de dezvoltare a zonelor afectate.

Efecte ecologice negative: degradarea mediului ambiant, distrugerea faunei și florei.

Măsurile care trebuie întreprinse pentru a combate seceta se vor lua în funcție de fazele de apariție a acesteia:

- servicii de monitorizare și avertizare privind scăderea debitelor/secetă la nivel național;
- diminuarea scurgerilor în rețelele de distribuție a apei;
- măsuri de economisire și folosire eficientă a apei: irigații, industrie;
- cooperarea cu alte țări vizând schimbul de experiență în combaterea secetei;
- planuri de aprovizionare prioritară cu apă a populației și animalelor/ierarhizarea restricțiilor de folosire a apei în perioade deficitare;
- stabilirea de metodologii pentru pragurile de secetă și cartografierea secetei;
- mărirea capacității de depozitare a apei;
- asigurarea calității apei pe timp de secetă.

Utilizarea și gestionarea eficientă a resurselor de apă implică implementarea unor schimbări de comportament atât al producătorilor de bunuri și servicii de gospodărire a apelor, cât și al utilizatorilor, al populației față de resursele de apă și față de mediu.

2.2.3. Căderi masive de zăpadă, viscol, îngheț

Înzăpezirea este acoperirea terenului cu un strat de zăpadă care, prin mărimea și durata sa, provoacă blocaje rutiere, izolarea localităților și distrugeri materiale ce dereglează buna desfășurare a activităților social-economice din zona afectată.

Fenomenele de viscol și îngheț s-au înscris în parametrii normali ai lunilor de iarnă, neafectând în mod semnificativ alimentarea cu apă, energie electrică și gaze naturale și nici procesele de producție ale operatorilor economici. Fenomenele de intensitate mare pot avea ca urmări desfășurarea dificilă a circulației, probleme în deplasarea mijloacelor de intervenție, îngreunarea sau chiar blocarea activității portuare, dificultăți în alimentarea cu apă, energie electrică și gaze naturale.

Activitățile de dezăpezire și combatere a poleiului se desfășoară conform planului de intervenție în sezonul rece privind combaterea urmărilor fenomenelor meteo periculoase, atât cu mijloace de intervenție proprii, cât și cu forțe și mijloace de intervenție aparținând operatorilor economici cu care s-au încheiat contracte.

Efecte: pagube în economie:

- pagube indirecte: întreruperea proceselor de producție, întârzieri în livrarea produselor, cheltuieli pentru apărare în timpul înzăpezirilor, cheltuieli pentru normalizarea vieții după dezăpezire.

Efecte sociale negative: pericol de epidemii, întreruperea învățământului, diminuarea veniturilor populației, reducerea ritmului de dezvoltare a zonelor afectate.

Efecte ecologice negative: exces de umiditate, degradarea versanților.

2.2.4. Temperaturi extreme

Temperaturile extreme sunt temperaturile exterioare ale aerului, care:

- depășesc +37°C sau, corelate cu condiții de umiditate mare, pot fi echivalate cu acest nivel;
- scad sub -20°C sau, corelate cu condiții de vânt intens, pot fi echivalate cu acest nivel.

Acestea sunt temperaturi monitorizate și certificate de Institutul Național de Meteorologie și Hidrologie și transmise de centrele regionale ale acestuia.

2.2.5. Incendii de vegetație

Incendiul de vegetație este focul apărut spontan, necontrolat, din neglijență, intenționat, pe terenuri cu vegetație, care aduce prejudicii incalculabile arborilor, semințișului, litierei, plantațiilor erbacee, animalelor. Poate fi determinat de multe cauze naturale sau umane (piromani sau cioburi de sticlă care acționează ca o lupă, concentrând lumina pe vegetația moartă).

Cauze:

- folosirea neglijentă a focului de către oameni pentru prepararea hranei sau pentru încălzit;
- țigări aruncate la întâmplare;
- arderea rămășițelor lemnoase rezultate din parchetele de exploatare;
- crearea de suprafețe agricole prin arderea sau îmbunătățirea pășunilor;
- folosirea armelor de vânătoare sau a artileriei în poligoanele vânătorilor de munte;
- scânteii și cenușă de la locomotivele folosite în exploatarea forestieră;
- trăsnetul;
- incendieri premeditate.

Apariția incendiilor de vegetație este favorizată de secetele prelungite și insolația puternică, iar viteza de înaintare a focului depinde de viteza vântului.

2.2.6. Alunecări de teren

Alunecarea de teren reprezintă deplasarea rocilor care formează versanții unor munți sau dealuri, pantele unor lucrări de hidroameliorație sau altor lucrări de îmbunătățiri funciare.

Prăbușire de teren înseamnă deplasări rapide ale maselor de roci pe versanții abrupti, prin cădere liberă, prin salturi sau rostogolire.

Torenții constituie procesul de desprindere și transport al particulelor de sol prin acțiunea apei, care se scurge pe versant, sub forma de pânză sau de șiroaie instabile, ce își modifică mereu traseul.

Clasificare după viteza de manifestare:

- lentă (cu viteza $< 0,6$ m/ an);
- medie (cu viteza $0,6-3$ m/ s);
- bruscă (cu viteza > 3 m/ s).

Zone afectate:

Pe teritoriul județului Covasna există pericolul frecvent al unor alunecări de teren ca urmare a alcătuirii geologice și fenomenelor hidrometeorologice periculoase. Ca urmare a condițiilor geografice, geologice și hidrometeorologice, pe teritoriul județului Covasna pot exista:

- pericol de producere a unor surpări și prăbușiri de teren în zonele costiere, fluviale și maritime;
- pericol redus de inundații locale, de mică amploare, ca urmare a obturării unor cursuri de apă prin alunecări de teren;

- pericol redus de avariere a unor magistrale de transport, energie electrică, produse petroliere sau gaze naturale, precum și a rețelei de gospodărie comunală, prin alunecări de teren.

Pe teritoriul comunei nu sunt zone cu riscuri de alunecări de teren.

3. Demografie

3.1. Populația comunei Valea Mare

Conform datelor furnizate de ultimul recensământ²⁵ al populației României din anul 2011, populația comunei Valea Mare era de **1051 locuitori**, din care 526 de sex masculin și 525 de sex feminin .

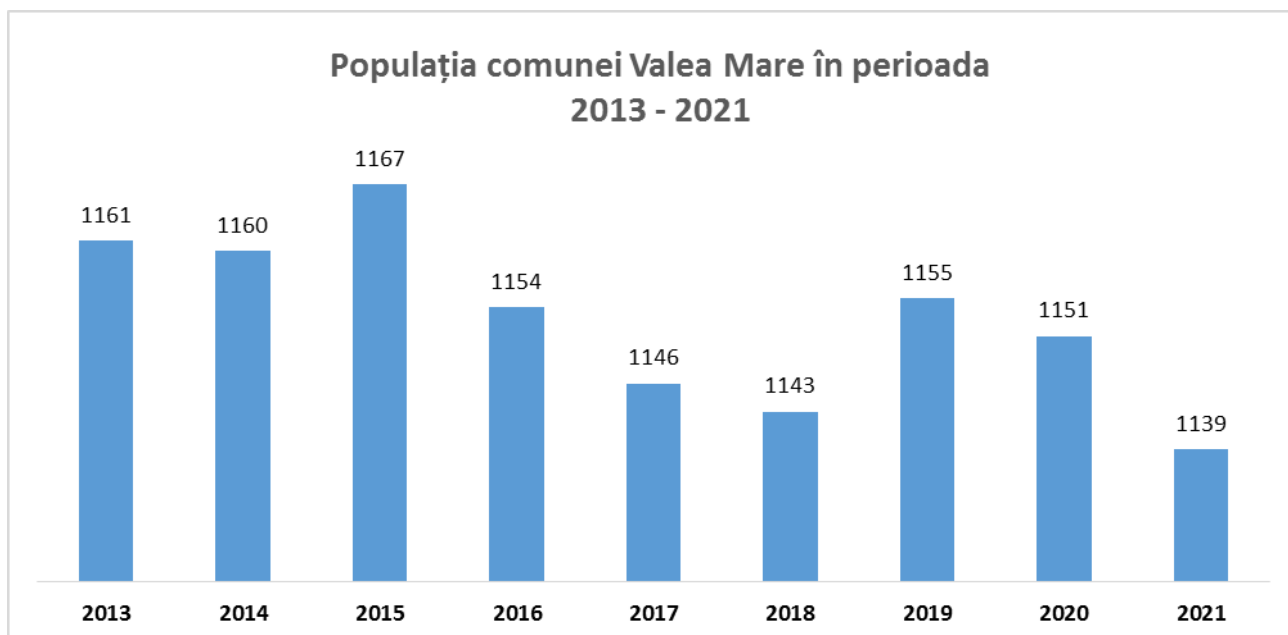
Analizând evoluția populației în perioada 2013 – 2021, constatăm că numărul locuitorilor comunei se înscrie pe un trend oscilant, fiind descendent începând cu anul 2019 .

Tabelul nr. 3 – Populația comunei Valea Mare în perioada 2013 - 2021

An	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Populație	1161	1160	1167	1154	1146	1143	1155	1151	1139

²⁵Datele privind populația comunei Valea Mare prezentate în cuprinsul Strategiei de dezvoltare locală 2021-2027, sunt preluate de pe website statistici.insse.ro și <http://www.recensamantromania.ro/>

Graficul nr. 1 – Populația comunei Valea Mare în perioada 2013 - 2021

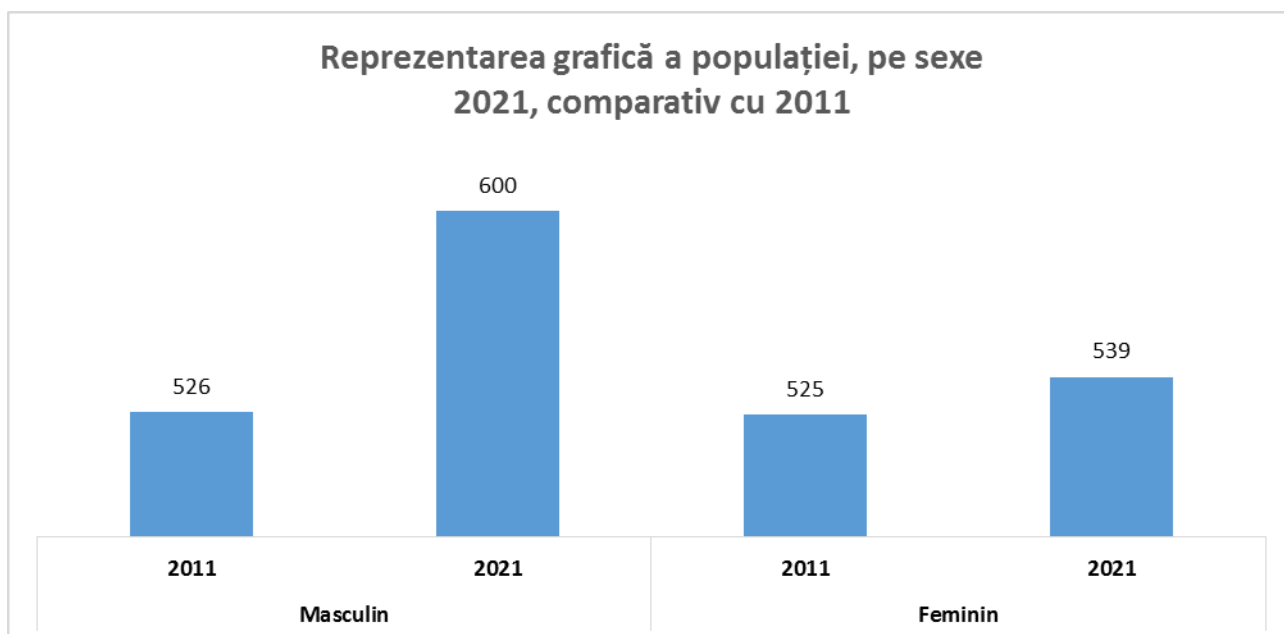

Comparând datele privind repartitia pe sexe a populației la nivelul comunei Valea Mare la recensământul din 2011 cu datele înregistrate la 1 ianuarie 2021, observăm un procent mai mare pentru populația de sex masculin .

Tabelul nr. 4 – Repartizarea pe sexe a populației comunei în anul 2021, comparativ cu 2011

Gen	Masculin		Feminin	
	2011	2021	2011	2021
Populație	526	600	525	539

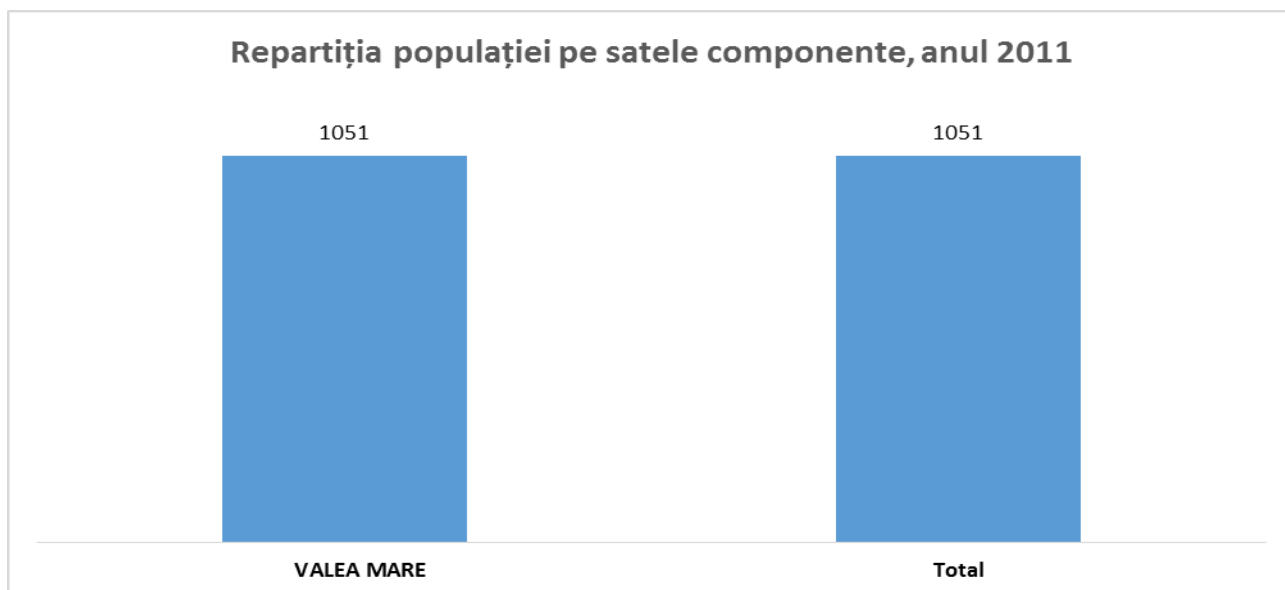
Graficul nr. 2 - Reprezentarea grafică a populației, pe sexe – 2021, comparativ cu 2011

Conform recensământului efectuat în 2011, repartitia populației pe satele componente ale comunei Valea Mare era următoarea :

Tabelul nr. 5 – Repartitia populației pe satele componente, anul 2011

Nr. crt.	Sate componente	Număr locuitori
1.	VALEA MARE	1051
	Total	1051

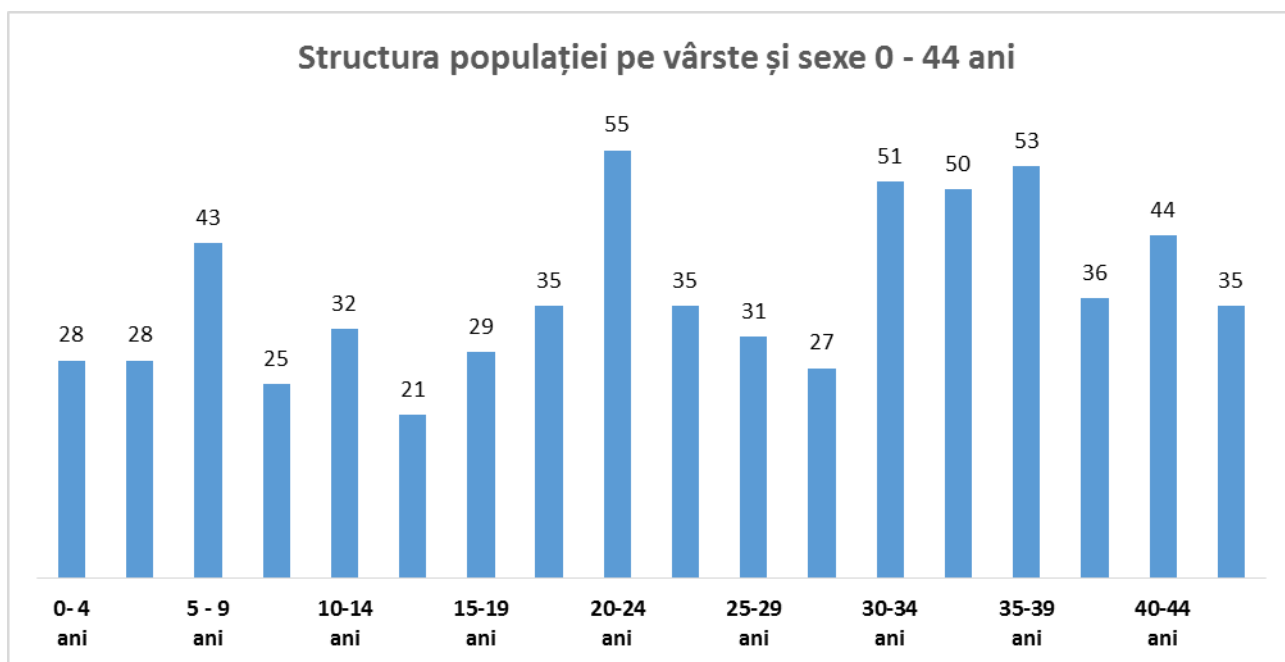
Graficul nr. 3 – Repartiția populației pe satele componente, anul 2011

În ceea ce privește structura populației pe vârste și sexe la nivelul comunei Valea Mare, conform *Tempo online*, datele aferente anului 2021 înregistrate la acest moment indică următoarea situație :

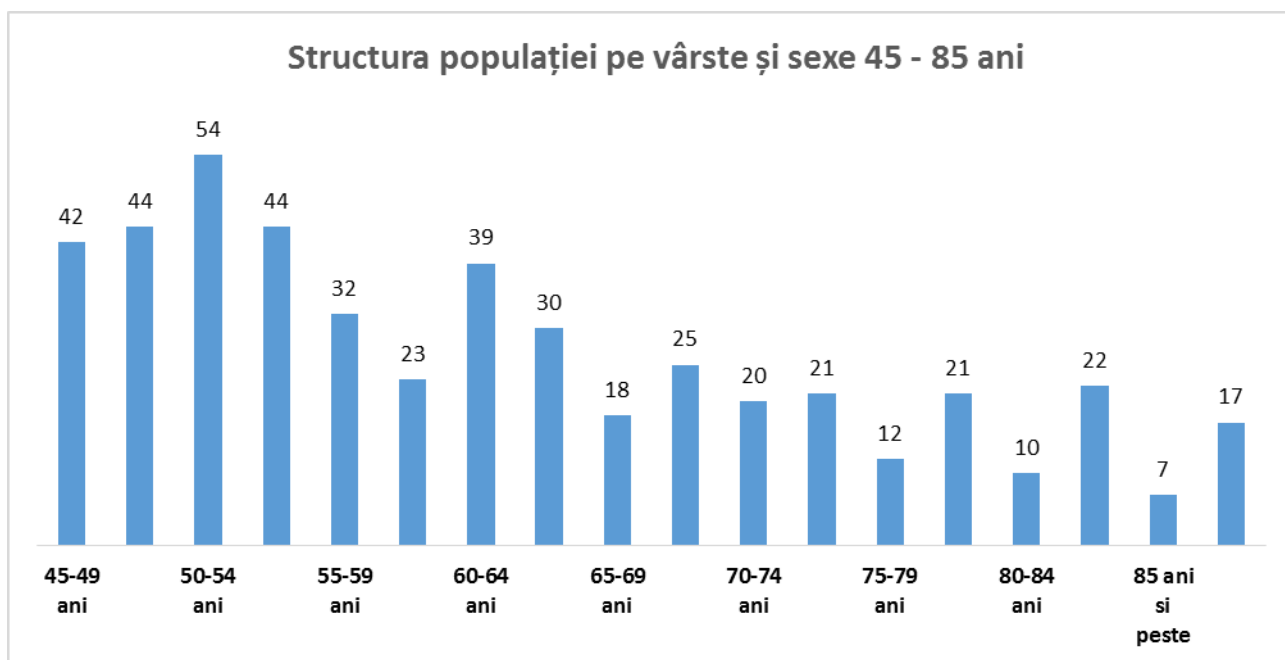
Tabelul nr. 6 – Structura populației pe vârste și sexe

Varste si grupe de varsta	Sexe	Anul 2021	Varste si grupe de varsta	Sexe	Anul 2021
		Numar persoane			Numar persoane
0- 4 ani	Masculin	28	45-49 ani	Masculin	42
	Feminin	28		Feminin	44
5 - 9 ani	Masculin	43	50-54 ani	Masculin	54
	Feminin	25		Feminin	44
10-14 ani	Masculin	32	55-59 ani	Masculin	32
	Feminin	21		Feminin	23
15-19 ani	Masculin	29	60-64 ani	Masculin	39
	Feminin	35		Feminin	30
20-24 ani	Masculin	55	65-69 ani	Masculin	18
	Feminin	35		Feminin	25
25-29 ani	Masculin	31	70-74 ani	Masculin	20
	Feminin	27		Feminin	21
30-34 ani	Masculin	51	75-79 ani	Masculin	12
	Feminin	50		Feminin	21
35-39 ani	Masculin	53	80-84 ani	Masculin	10
	Feminin	36		Feminin	22
40-44 ani	Masculin	44	85 ani si peste	Masculin	7
	Feminin	35		Feminin	17

Graficul nr. 4.1 – Structura populației pe vârste și sexe

Graficul nr. 4.2 – Structura populației pe vârste și sexe

Se poate ușor observa că, în cazul persoanelor cu vârste între 65 de ani și 85 de ani și peste, populația de sex feminin este majoritară .

Durata medie a vieții, pe sexe, în perioada 2016 - 2020, la nivel județean, se prezintă după cum urmează :

Tabelul nr. 7 - Durata medie a vieții, pe sexe și medii²⁶

Ani	2016	2017	2018	2019	2020
Ambele sexe	75,71	75,45	75,18	75,18	75,75
Masculin	72,71	72,37	71,76	71,84	72,36
Feminin	78,78	78,61	78,78	78,64	79,29

În continuare prezentăm situația privind mișcarea naturală a populației comunei Valea Mare în perioada 2013 - 2020 .

Tabelul nr. 8 – Mișcarea naturală a populației comunei Valea Mare

Categorie / Ani	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Născuți vii	15	15	9	10	12	10	14	11
Decedați	16	10	15	13	12	14	22	14
Spor natural	-1	5	-6	-3	0	-4	-8	-3

În situația prezentată s-a evidențiat **sporul natural**, un indicator demografic dependent de natalitate și mortalitate, care se calculează pe baza diferenței dintre rata de natalitate și rata de mortalitate generală într-o anumită perioadă de timp, sau diferența dintre numărul născuților vii și cel al deceselor în rândul unei populații determinate într-o perioadă de timp. După cum se poate observa, la nivelul comunei Valea Mare sporul natural este preponderent negativ .

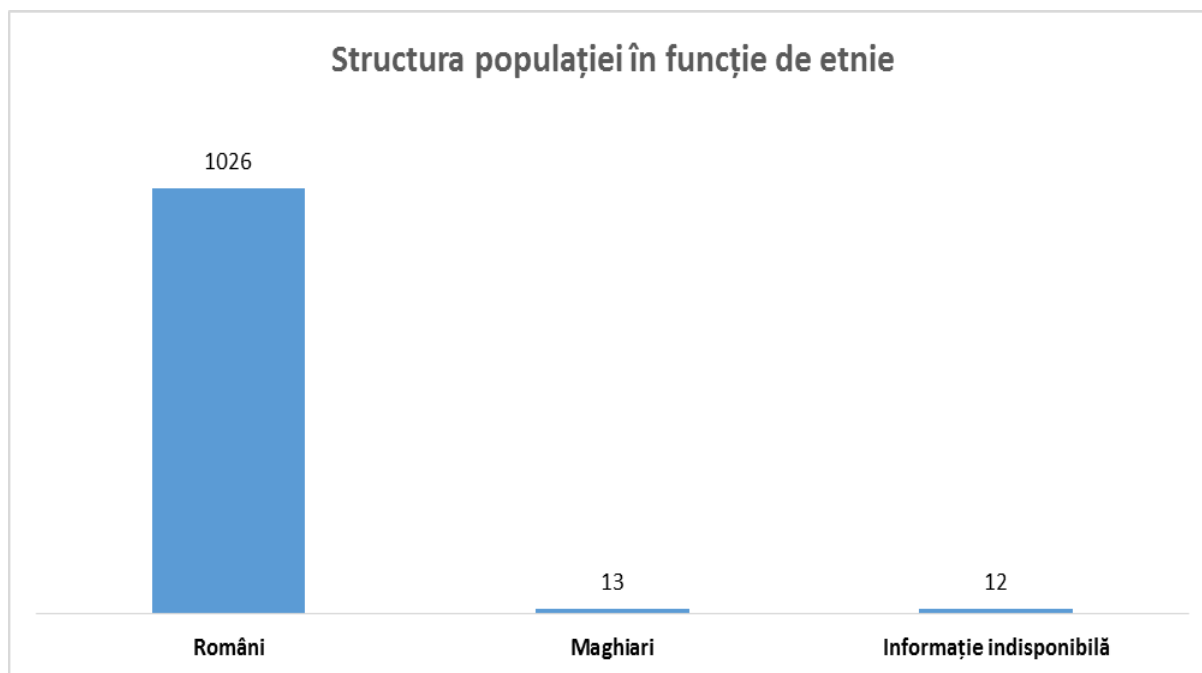
Din punct de vedere **etnic**, majoritatea locuitorilor este reprezentată de români, urmată de maghiari, iar pentru circa **1,14 %** din populație, apartenența etnică nu este cunoscută .

Tabelul nr. 9 – Structura populației în funcție de etnie

Etnie	Număr locuitori
Români	1026
Maghiari	13
Informație indisponibilă	12

²⁶Sursă informații: <https://Covasna.inse.ro/produse-si-servicii/statistici-judetene/populatia/>

Graficul nr. 5 – Structura populației în funcție de etnie

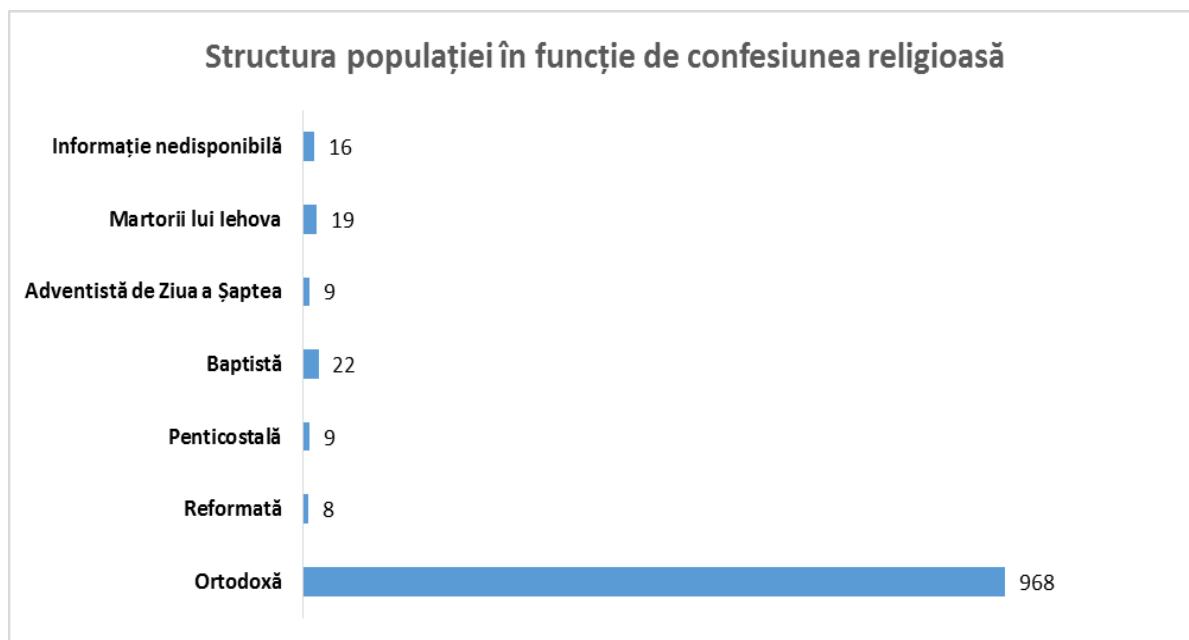

În ceea ce privește confesiunea religioasă, conform datelor oficiale populația comunei este împărțită între diversele confesiuni religioase .

Tabelul nr. 10 – Structura populației în funcție de confesiunea religioasă

Confesiunea religioasă	Număr locuitori
Ortodoxă	968
Reformată	8
Penticostală	9
Baptistă	22
Adventistă de Ziua a Șaptea	9
Martorii lui Iehova	19
Informație nedisponibilă	16

Graficul nr. 6 – Structura populației în funcție de confesiunea religioasă

3.2.Evoluția populației. Procesul de migrare

Conform datelor furnizate de ultimul recensământ²⁷ al populației României din anul 2011, populația comunei Valea Mare era de **1051 locuitori**, din care 526 de sex masculin și 525 de sex feminin .

Tot atunci s-au înregistrat un număr de 425 locuințe convenționale, dintre care : 424 locuințe private și o clădire aparține cultelor religioase, numărul mediu de persoane pe o gospodărie a populației fiind de **2,74** .

Casele sunt de mărimi diferite, în funcție de starea materială a proprietarului și numărul membrilor familiei, dar predomină același model arhitectonic, specific satelor din zonă .

Starea construcțiilor este bună, majoritatea caselor având lucrări de renovare.

Din tabelul de mai jos rezultă situația locuințelor existente și suprafața locuibilă pentru comuna Valea Mare în perioada 2016 – 2020 .

²⁷Datele privind populația comunei Valea Mare prezentate în cuprinsul Strategiei de dezvoltare locală 2021-2027, sunt preluate de pe website statistici.insse.ro și <http://www.recensamantromania.ro/>

Tabelul nr. 11 – Situația locuințelor existente și suprafața locuibilă

Ani	2016	2017	2018	2019	2020
Locuințe existente	410	410	410	410	410
Suprafața locuibilă – m ²	16336	16336	16336	16336	16336

Conform datelor furnizate prin intermediul *Tempo Online*, numărul plecărilor cu domiciliul este mai mare decât numărul stabilirilor cu domiciliul în comuna Valea Mare. O imagine a procesului de migrare în perioada 2016 - 2020 la nivelul comunei Valea Mare o putem desprinde urmărind datele prezentate în tabelul de mai jos :

Tabelul nr. 12 – Mișcarea migratorie a populației comunei Valea Mare

Nr. crt.	Categorie	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Stabiliri de reședință	5	9	5	25	5
2.	Plecări cu reședință	7	7	7	10	16
3.	Stabiliri cu domiciliul	11	16	24	21	12
4.	Plecări cu domiciliul	16	19	8	17	21
5.	Emigranți definitiv	0	0	0	1	0

3.3. Forța de muncă și șomajul

Populația activă din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii în timpul perioadei de referință, incluzând populația ocupată și șomerii. Încadrarea populației pe categorii, după participarea la activitatea economică, se face conform principiului priorității ocupării față de șomaj și a șomajului față de inactivitate.

Sub aspectul ocupării forței de muncă, facem precizarea că majoritatea locuitorilor practică agricultura și creșterea animalelor ca mijloc de bază pentru viață, fără a exista evidențe clare în acest sens. Activitățile afectate agriculturii au o gamă largă și admit participarea persoanelor de la vârste mici până la cele foarte înaintate, inclusiv a persoanelor antrenate în alte profesii (după orele de program). Principalele activități în comună sunt : agricultura (porumb, grâu, orz și soia) și creșterea animalelor (ovine și bovine) .

Prezentăm mai jos numărul mediu de salariați din comuna Valea Mare în perioada 2012 – 2019.

Tabelul nr. 13 – Numărul mediu de salariați din comuna Valea Mare în perioada 2012 - 2019

An	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Număr mediu salariați	56	59	56	58	48	53	73	70

Conform datelor oficiale²⁸, la nivelul județului Covasna, la data de referință 31.01.2020, rata șomajului era de 3,2 % (3,3 % bărbați și 3,0 % femei) . Rata șomajului reprezintă ponderea șomerilor în populația activă .

În cele de mai jos prezentăm situația șomerilor din comuna Valea Mare în perioada noiembrie 2020 - august 2021 .

Tabelul nr. 14 – Situația șomerilor din comuna Valea Mare în perioada 11.20 - 08.21

Luna	11.20	12.20	01.21	02.21	03.21	04.21	05.21	06.21	07.21	08.21
T	10	6	6	5	3	3	3	3	2	2
M	6	4	4	3	1	1	1	1	1	1
F	4	2	2	2	2	2	2	2	1	1

4. Infrastructura serviciilor de educație și sociale

4.1. Educație

Pe raza teritoriului administrativ al comunei Valea Mare funcționează o instituție de învățământ cu personalitate juridică, Școala Gimnazială Mihai Eminescu Valea Mare care are în subordine : o școală cu clasele 0 - IV și o școală cu clasele V-VIII, cu un număr de 85 elevi și o grădiniță cu program normal cu un număr de 30 preșcolari . În cadrul unităților școlare sunt angajate 11 cadre didactice, dintre care 7 cadre titulare și 4 cadre didactice suplinitori .

²⁸ Date preluate din Buletinul statistic lunar al județelor nr. 1/2020, disponibil la adresa <https://insse.ro/cms/ro/content/buletinul-statistic-lunar-al-jude%C5%A3elor-nr12020>

Școala Gimnazială Mihai Eminescu Valea Mare
Grădinița cu program normal Valea Mare

Referitor la nivelul de pregătire al locuitorilor comunei Valea Mare, recensământul populației din anul 2011 furnizează următoarele date :

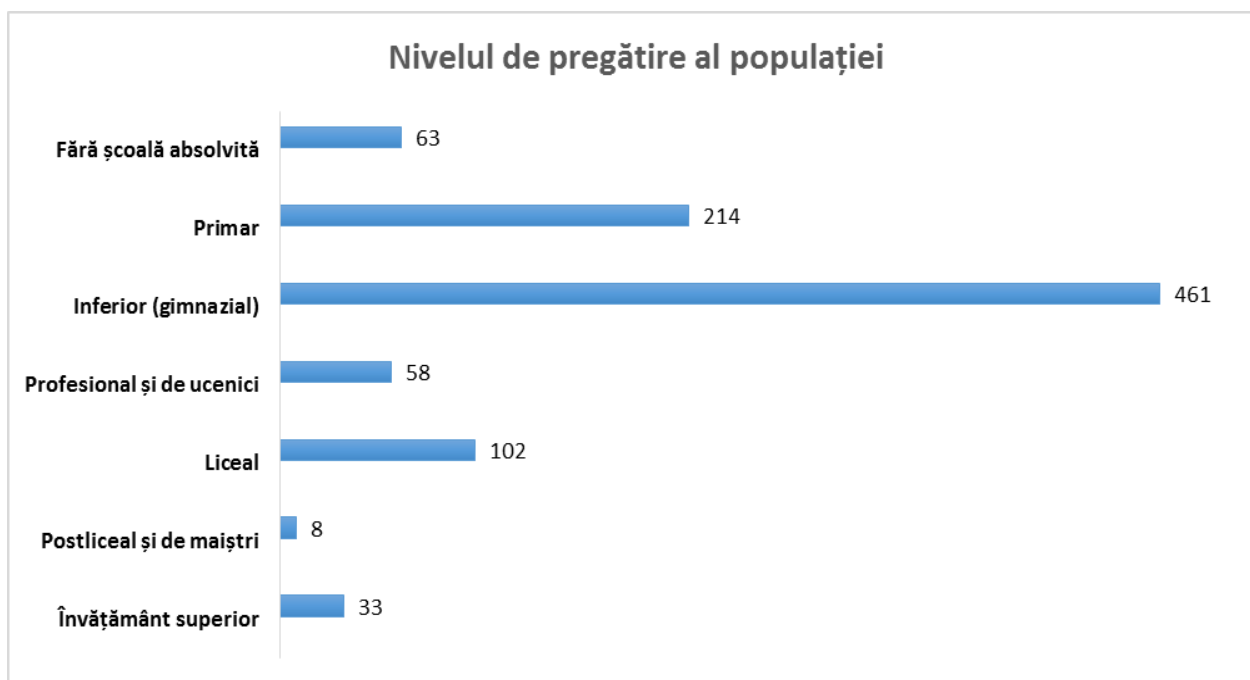
Tabelul nr. 15 – Nivelul de pregătire al populației – anul 2011

Nivel	Învățământ superior	Postliceal și de maiștri	Liceal	Profesional și de ucenici	Inferior (gimnazial)	Primar	Fără școală absolvită
Populație	33	8	102	58	461	214	63

Din datele prezentate rezultă că 53,71 % din totalul populației stabile în vârstă de 10 ani și peste sunt absolvenți de învățământ primar și gimnazial, 14,41 % - absolvenți învățământ profesional și de ucenici, 12,78 % - absolvenți învățământ liceal, 2,11 % - învățământ postliceal, 4,76 % - absolvenți învățământ superior, înregistrându-se și un procent de 1,08 % fără școală absolvită .

La recensământul din anul 2011, în comuna Valea Mare s-au înregistrat 9 persoane analfabete, 4 de sex masculin și 5 de sex feminin .

Graficul nr. 7 – Nivelul de pregătire al populației

4.2. Sănătate și servicii sociale

În comuna Valea Mare există un dispensar medical care este deservit de un medic de familie și de un asistent medical. Pe raza comunei există o farmacie și un cabinet veterinar, deservite de un farmacist și de un medic veterinar, lipsind cabinetele stomatologice .

Primăria comunei are în plan construirea unei unități medicale în care să funcționeze toate entitățile medicale de pe raza comunei.

5. Infrastructura

5.1. Infrastructura de transport

Legătura comunei Valea Mare cu celelalte localități ale județului este asigurată prin căi rutiere de comunicație . Localitatea se afla la o distanță de 27 km fata de reședința de județ .

Căi rutiere

Pe teritoriul comunei există următoarele trasee rutiere :

- Drumul Județean DJ121A (Moacșa - Întorsura Buzăului) ;
- În prezent străzile din localitate au o lungime de cca. 10 km dintre care niciun kilometru nu este modernizat ;
- Drumuri de exploatare agricolă .

Figura nr. 4 – Căi de comunicație comuna Valea Mare

Transportul public de persoane

În comuna Valea Mare există un operator privat de transport în comun care asigură cursele necesare spre localitățile limitrofe și spre reședința de județ, denumit SC Cserei Serv - Com SRL, care asigură 3 curse regulate pe zi .

În interiorul localităților, transportul locuitorilor este asigurat prin mijloace proprii de locomoție (biciclete, mașini, căruțe, etc).

Căi de comunicație feroviare

Pe raza comunei nu există stații sau halte CFR, distanța până la cea mai apropiată gară fiind de 6 km, în comuna Boroșneu Mare .

Căi de comunicație aeriene

Comuna Valea Mare se află la 188 km de Aeroportul Internațional Otopeni - Henri Coandă .

5.2. Dotări tehnico-edilitare

5.2.1. Alimentarea cu apă a localităților comunei

Comuna Valea Mare nu beneficiază de sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă, dar a fost depus spre finanțare proiectul „Înființarea sistemului de alimentare cu apă în comuna Valea Mare,, prin Programul Național de Investiții Anghel Saligny .

5.2.2. Canalizarea menajeră

În comuna Valea Mare nu există rețea de canalizare menajeră , însă, autoritățile publice locale, au depus spre finanțare proiectul *Înființarea sistemului de canalizare în comuna Valea Mare* prin Programul Național de Investiții Anghel Saligny .

5.2.3. Alimentarea cu energie electrică și iluminatul stradal

Comuna Valea Mare este alimentată cu energie electrică din Sistemul Energetic Național, prin S.C. Electrica Furnizare Transilvania Sud, sistemul public deservind un număr de 350 gospodării din localitate .

În ceea ce privește iluminatul public, acesta a fost modernizat prin introducerea tehnologiei LED în proporție de 80 % .

5.2.4. Telefonie, televiziune, internet

Principalul operator de telecomunicații este RCS - RDS, care furnizează atât servicii de telefonie fixă și mobilă, cât și televiziune și acces la internet.

Alți operatori de telecomunicații la nivelul comunei Valea Mare: ORANGE, DIGI și TELEKOM, VODAFONE .

Operatorii de telefonie mobilă au acoperire aproape în totalitate în zona comunei Valea Mare, motiv pentru care semnalul este bun.

5.2.5. Alimentarea cu energie termică

Căldura locuințelor se asigură individual prin utilizarea cu combustibil solid – lemne și peșteți. În același mod se asigură și apa caldă menajeră în gospodăriile populației .

Compartimentul de asistență socială din cadrul aparatului de specialitate al Comunei Valea Mare a înregistrat în anul 2021 un număr de 55 de dosare pentru acordare ajutor de încălzire a locuinței .

5.2.6. Alimentarea cu gaze naturale

Comuna Valea Mare nu este alimentată prin sistemul public de gaze naturale dar are în plan introducerea rețelei de alimentare cu gaze naturale .

5.2.7. Gospodărie comunală și salubritate

Comuna Valea Mare a încheiat un contract de delegare a activității de colectare separată și transportul separat al deșeurilor comunale și al deșeurilor similare provenind din activități comerciale din industrie și instituții, inclusiv fracții colectate separat, fără a aduce atingere fluxului de deșeuri de echipamente electrice și electronice, baterii și acumulatori cu S.C. TEGA S.A. pentru deșeurile menajere și pentru deșeurile selective . Societatea deține licență ca operator de salubritate, colectarea și transportul deșeurilor menajere fiind făcute cu utilaje proprii .

Serviciul pentru situații de urgență, S.V.S.U. nu este dotat cu mașină autospecială pentru pompieri .

Cu privire la gospodăria locală, măturatul stradal, întreținerea zonelor verzi (toaletare arbori, tuns iarba, tuns garduri vii, etc), a trotuarelor și arterelor de circulație auto, (reparații, deszăpezire) acestea se fac prin Serviciul de gospodărie comunală al primăriei care are în dotare un tractor și o vidanță . În perspectiva modernizării parcului auto privind mentenanța din comună, se dorește achiziționarea unor utilaje noi, performante, cu consum redus de combustibil și mai puțin poluante.

6. Activitatea economică

Profilul de bază al comunei este cel agricol și zootehnic, în sector privat, urmat de comerț.

Activitățile specifice zonei sunt cele de cultivare a : cartofului și a plantelor de nutreț, dar și creșterea animalelor (bovine și ovine) și comerț. Majoritatea populației activează în domenii precum agricultura și creșterea animalelor. În timp ce activitățile precum comerț, servicii și producție, înregistrează un număr mai scăzut de persoane prestatoare.

În afară de agricultură, principalele activități economice de pe raza comunei sunt redate mai jos:

- materiale de construcții,
- comerț,
- servicii ,
- producție
- activități de pescuit sportiv

6.1.Agricultura

În prezent, majoritatea locuitorilor au ca activitate principală agricultura și creșterea animalelor, în speță, cultivarea cartofului și a plantelor de nutreț, și creșterea animalelor (bovine și ovine) .

Din totalul suprafeței teritoriului administrativ al comunei, **54,96 %** este reprezentat de terenurile agricole. Categoriile de terenuri agricole identificate la nivelul comunei Valea Mare sunt următoarele :

Tabelul nr. 16 – Categoriile de terenuri agricole în comuna Valea Mare

Categoriile de folosință teren	Suprafață Hectare
• Total	1783
• Agricolă	980
Arabilă	295
Pășuni	450
Fânețe	235

Principalele culturi vegetale practicate în județul Covasna sunt cele de cereale, suprafața cultivată, într-un an caracterizat prin condiții normale de practicare a agriculturii (temperatură, umiditate, precipitații) fiind redată în tabelul următor :

Tabelul nr. 17 – Suprafata cultivata cu principalele culturi

	Suprafata cultivata cu principalele culturi	Anul 2020
		Hectare
1.	Total	82037
2.	Cereale pentru boabe	42908
3.	Grau si secara	24062
4.	Secara	746
5.	Grau - total	23316
6.	Grau comun	23307
7.	Grau dur	9
8.	Orz si orzoaica	5559
9.	Orz	552
10.	Ovaz	1323
11.	Porumb boabe	10271
12.	Leguminoase pentru boabe	241
13.	Mazare boabe	141
14.	Fasole boabe	100
15.	Plante uleioase	3976
16.	Floarea soarelui	499
17.	Rapita	2309

18.	Soia boabe	1168
19.	Sfecla de zahar	1846
20.	Cartofi - total	11657
21.	Cartofi timpurii,semitimpurii si de vara	528
22.	Cartofi de toamna	11129
23.	Legume - total	1960
24.	Tomate	73
25.	Vinete	1
26.	Ceapa uscata	647
27.	Usturoi uscat	35
28.	Varza alba	881
29.	Ardei	2
30.	Radacinoase comestibile	200
31.	Legume cultivate in camp	1361
32.	Legume proaspete din gradinile familiale	599
33.	Furaje verzi din teren arabil	19614
34.	Furaje perene	14744
35.	Lucerna	5344
36.	Trifoi	2364
37.	Furaje verzi anuale	4870
38.	Porumb verde furajer	2796
39.	Radacinoase furajere	296
40.	Flori si plante ornamentale	3
41.	Livezi pe rod	584
42.	Suprafata serelor	1
43.	Teren arabil in repaus	1117

Sursă date: tempo online

Solul de aici favorizează dezvoltarea tuturor ramurilor agriculturii .

Având în vedere că o suprafață de **450 ha** din teritoriul administrativ al comunei este reprezentată de pășuni, aceasta constituie un factor favorizant pentru creșterea animalelor .

Creșterea animalelor este o altă activitate desfășurată de locuitorii comunei Valea Mare. Din tabelul de mai jos cunoaștem situația animalelor domestice și/sau sălbatice crescute în captivitate, în condițiile legii, la nivelul primului semestru al anului 2021 .

Tabelul nr. 18 – Efective de animale – comuna Valea Mare

Specii de animale	Număr
• Bovine	105
• Ovine	2500

Sursă date: UAT Valea Mare - 2021

Față de cele expuse, apreciem că agricultura comunei Valea Mare este una de subzistență sau semi-subzistență.

Multe întreprinderi din zonă se confruntă cu lipsa capitalului pentru investiții. Din cauza acestui lucru, inovațiile – asociate de multe ori cu riscul de pierdere, pătrund cu greutate, fie că este vorba de tehnologii noi de cultură, fie că este vorba de metode de prelucrare, promovare sau vânzare a produselor. Încurajarea și sprijinirea adoptării de metode noi, în cadrul unor proiecte-pilot, ar oferi soluții și ar constitui modele de succes pentru economia zonei.

Marii fermieri tind să facă o agricultură mai performantă, fiind cei care au beneficiat cel mai mult de finanțările ce le-au facilitat crearea unei baze tehnologice moderne și trebuie sprijiniți să continue aceste investiții. Lipsa infrastructurii de irigații limitează producția la culturile care fac față nivelului scăzut al precipitațiilor din zonă.

În agricultura la scară mică, tehnologia modernă nu a pătruns decât în puțină măsură, ceea ce o face slab performantă și îi închide calea către piață. Agricultorii de subzistență sau semisubzistență au un potențial mare de dezvoltare, însă se confruntă cu lipsa tehnologiei adecvate, lipsa cunoștințelor de specialitate în agricultură și lipsa cunoștințelor antreprenoriale. Agricultura practică de către această categorie are un randament scăzut, iar atitudinea față de asociere este una negativă. În absența asocierii, nivelul competitivității este scăzut, contactul cu consumatorii este unul foarte costisitor. Producătorii se descurcă individual și își creează propriul lanț de distribuție, dar nu explorează soluții care s-au dovedit a fi de succes în alte zone ale țării, ca de exemplu asocierea în anumite faze ale producției, promovării și distribuției. Producțiile certificate ecologic sunt încă în faza incipientă și cu mare potențial de dezvoltare, având în vedere cererea tot mai crescută din mediul urban.

Analizând agricultura practică în comuna Valea Mare, putem aprecia că aceasta se caracterizează printr-o fărâmițare excesivă a terenurilor, existând însă posibilitatea dezvoltării fermelor individuale, ca structuri de bază ale agriculturii tradiționale și ca suport pentru dezvoltarea sistemului agricol competitiv al zonei. Pentru perioada următoare este necesară încurajarea tendinței de grupare a micilor proprietari de teren în asociații agricole, justificată de lipsa resurselor financiare a producătorilor individuali și de posibilitățile eficiente pe care le oferă exploatarea unui teren mai mare. În acest fel s-ar rezolva și problema valorificării produselor, la acest moment nefiind asigurată o piață sigură de desfacere, fiecare producător fiind nevoit să-și caute posibilitatea de valorificare.

6.2. Alte activități economice desfășurate pe raza comunei

Agricultura contemporană nu este una care să poată ocupa întreaga populație a unei comunități rurale. De multe ori, ieșirea din agricultură este o soluție mai bună decât încercarea creșterii venitului din agricultură, aceasta fiind o tendință contemporană în toate societățile rurale cu un grad scăzut de dezvoltare.

Dintre barierele care stau în calea dezvoltării micilor afaceri nonagricole distingem: lipsa cererii locale, lipsa capitalului, lipsa contactelor de afaceri, lipsa competențelor.

În comuna Valea Mare nu există unități economice axate pe producție, majoritatea locuitorilor axându-se pe agricultură, creșterea animalelor și exploatarea lemnului.

De evidențiat sunt activitățile în domeniul turismului (agrement - ski și piscicultură).

6.3. Operatorii economici

În prezent, în comuna Valea Mare funcționează un număr de 15 societăți comerciale, dintre care:

- 3 agenți economici în domeniul agriculturii,
- 2 agenți economici în domeniul construcțiilor,
- 4 agenți economici în domeniul comerțului și
- 6 agenți economic în alt domeniu de activitate .

7. Cultură, sport și agrement

7.1. Infrastructura culturală

Monumente istorice, valori ale patrimoniului cultural și istoric

În Lista monumentelor istorice, aprobată de Ministerul Culturii și Cultelor, comuna Valea Mare este inclusă cu următoarele obiective :

Tabelul nr. 19 – Lista monumentelor istorice din comuna Valea Mare

Cod LMI	Denumire	Localitate	Localizare	Datare/Creatori
CV-II-m-B-13306	Biserica ortodoxă "Sf. Arhangheli"	sat VALEA MARE;	2 65	1793

BISERICILE

Locuitorii comunei Valea Mare aparțin unei diversități de confesiuni religioase, astfel că în comună există două biserici și o mănăstire ortodoxe și un locaș de cult baptist, după cum urmează :

➤ Biserica Ortodoxă „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”;

➤ **Biserica Ortodoxă Sfântul Spiridon ;**

➤ **Biserica Baptistă Valea Mare ;**

CĂMINELE CULTURALE

Comuna Valea Mare dispune de un Cămin Cultural, unde se organizează diferite evenimente de importanță majoră în viața populației din comunitate: adunări populare, reuniuni, evenimente culturale, etc.

Centrul Cultural din Valea Mare

BIBLIOTECA

La nivelul comunei nu există o bibliotecă sau un muzeu local. Primăria intenționează să construiască atât o bibliotecă cât și un muzeu în care să fie expuse elemente tradiționale de la nivel local .

7.2. *Agenda culturală a UAT*

Agenda culturală a comunei Valea Mare nu are un conținut vast dar sunt marcate evenimente anuale cu prilejul sărbătorilor locale de ordin religios sau ale instituțiilor de învățământ, dintre care menționăm :

➤ **Zilele comunei Valea Mare** – se sărbătoresc în fiecare an, în luna septembrie .

7.3. *Sport și agrement*

La nivelul comunei Valea Mare există, o sală de sport, aflată în incinta Școlii Gimnaziale Valea Mare, care se deteriorează din cauza neîntreținerii corespunzătoare. Autoritatea publică locală a depus un proiect de construire a unui complex sportiv, în cadrul programului de finanțare al Companiei Naționale de Investiții .

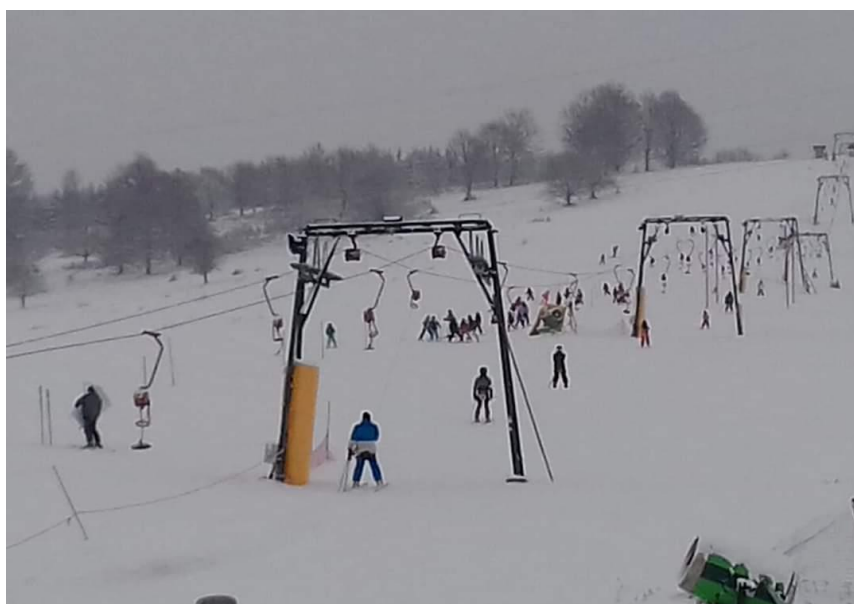
8. Turismul

Pe teritoriul comunei se află mai multe obiective, monumente istorice importante, biserici, cadrul natural, fapt care reprezintă o atracție pentru potențialii vizitatori / turiști .

De asemenea, mai pot reprezenta interes: turismul monahal, prin prezența Mănăstirii Ortodoxe Sfântul Ioan Botezătorul și bisericele ortodoxe, turismul de agrement, prin prezența Pârției de Schi Oprea (dintre comuna Valea Mare și localitatea Barcani) și Balta Valea Mare, unde se practică pescuitul sportiv. Pe raza comunei există și două pensiuni de interes turistic : Pensiunea Căsuța din Pădure și Cabana Valea Mare .

Balta Valea Mare

Pârția de Schi Oprea - Valea Mare

Mănăstirea Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul

Căsuța din Pădure

Cabana Valea Mare

9. Administrația publică locală

9.1. Structura administrației publice locale

Administrația publică locală se organizează și funcționează în temeiul principiilor generale ale administrației publice prevăzute la partea I titlul III și al principiilor generale prevăzute în Legea nr. 199/1997 pentru ratificarea Cartei europene a autonomiei locale, adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985, precum și a următoarelor principii specifice:

- ✓ principiul descentralizării
- ✓ principiul autonomiei locale
- ✓ principiul consultării cetățenilor în soluționarea problemelor de interes local deosebit
- ✓ principiul eligibilității autorităților administrației publice locale
- ✓ principiul cooperării
- ✓ principiul responsabilității
- ✓ principiul constrângerii bugetare.

Sediul Primăriei și al Consiliului Local Valea Mare

Autonomia locală se exercită de către autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunei. Acestea sunt consiliile locale, ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive.

Comuna Valea Mare este administrată de un primar și un consiliu local compus din 9 consilieri. Începând cu alegerile locale din 2020, consiliul local are următoarea componență pe partide politice:

Tabelul nr. 20 – Componența Consiliului local al comunei Valea Mare – 2020

	Partid	Consilieri	Componența consiliului		
	Uniunea Salvați România	3			
	Partidul Social democrat	2			
	Partidul Mișcarea Populară	2			
	Partidul Alianța Liberalilor și Democraților	1			
	Partidul Național Liberal	1			

Primăria este structură funcțională fără personalitate juridică și fără capacitate procesuală, cu activitate permanentă, care duce la îndeplinire hotărârile autorității deliberative și dispozițiile autorității executive, soluționând problemele curente ale colectivității locale, constituită din: primar, viceprimar, consilierii primarului sau persoanele încadrate la cabinetul primarului și aparatul de specialitate al primarului .

Organigrama aparatului de specialitate al Primarului comunei Valea Mare, aprobată prin Hotărârea Consiliului Local, nr 2 din 2020, cuprinde un număr total de 15 posturi , din care :

- demnitari : 2 (primar, viceprimar)
- aparatul de specialitate al primarului : 13, din care :
 - de conducere: 1
 - de execuție: 12

În subordinea primarului funcționează :

- Achiziții Publice
- Compartiment Urbanism și Amenajarea Teritoriului
- Cabinetul Primarului
- Secretarul General
- Viceprimarul
- Compartiment Financiar Contabil. Arhivă, Impozite și taxe

În subordinea secretarului general al comunei se regăsesc :

- Compartiment Asistență Socială
- Compartiment Agricol

În subordinea viceprimarului comunei se regăsesc :

- Compartiment Administrativ Gospodăresc

9.2. Cooperare internațională

Comuna Valea Mare nu este înfrățită cu o altă localitate .

9.3. Cooperare intercomunitară

Comuna Valea Mare face parte din :

- **Asociația „Grupul de Acțiune Locală PROGRESSIO”** Teritoriul acoperit de Parteneriatul Grupul de Acțiune Locală Progressio în perioada de 2016-2023 are în componența sa 15 localități dintre care 14 sunt comune, și anume: Barcani, Boroșneu Mare, Brateș, Chichiș, Comandău, Dalnic, Dobârlău, Ilieni, Moacșa, Ozun, Reci, Sita Buzăului, Valea Mare și Zagon, respectiv Orașul Covasna .

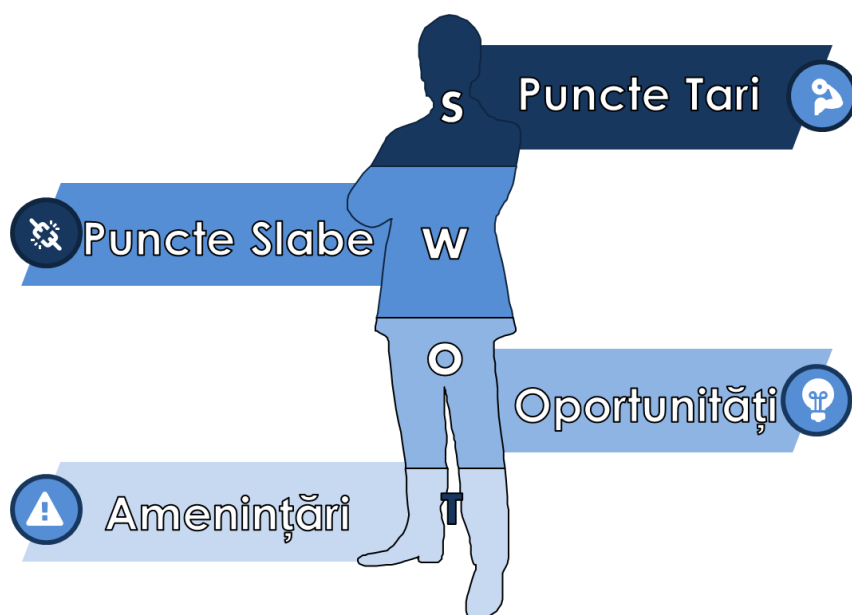
- **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „AQUACOV”** s-a constituit în scopul reglementării, înființării, organizării, finanțării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de alimentare cu apă și canalizare pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre.

CAPITOLUL III

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT este o metodă eficientă, utilizată în cazul planificării strategice pentru identificarea potențialului comunității locale, a priorităților și pentru crearea unei viziuni comune de realizare a strategiei de dezvoltare.

Analiza SWOT are ca obiectiv să recomande strategiile care asigură cea mai bună aliniere între mediul intern și extern: alegerea strategiei corecte, încât să fie adaptate punctele tari la oportunități, să reducă la minimum riscurile și să elimine punctele slabe.

SWOT semnifică: Puncte Tari, Puncte Slabe, Oportunități și Amenințări.

De fapt, analiza SWOT trebuie să dea răspunsul la întrebarea „Unde suntem?”, aceasta implicând analiza mediului intern al zonei și a mediului extern general și specific.

Punctele Tari ale unei zone sunt acele valori sau acei factori care îi dau acesteia un avantaj competitiv și îi conferă atractivitate. Punctele Tari reprezintă forțele interne, adică forțe distincte, cu caracteristici legate de localizarea zonei.

Punctele Slabe sunt acei factori sau acele tendințe care creează obstacole în calea dezvoltării economico-sociale. Punctele Slabe pot lua forme sociale, fizice, financiare, de reglementare, operaționale sau altele. Acestea pot fi împărțite în Punctele Slabe care pot fi corectate în termen scurt, între 3-5 ani și Punctele Slabe care necesită timp îndelungat și sunt dificil de corectat.

Răspunsul analitic la relevarea Punctelor Slabe a fost acela de a formula măsuri concrete care să înlăture obstacolele și să potențeze accentuat Punctele Tari.

Punctele Tari și Punctele Slabe au fost considerate *factori interni ai zonei* sau endogeni. *Oportunitățile și Amenințările* au fost considerate *factori externi* sau exogeni.

Oportunitățile sunt acei factori externi care ușurează dezvoltarea avantajului competitiv (Punct Tare).

Amenințările sunt tendințe nefavorabile, dezvoltări externe de zonă, care conduc la declinul avantajului competitiv al acesteia. Modificarea condiției externe reprezintă o Amenințare sau o Oportunitate, în funcție de condițiile locale ale zonei.

Evaluarea mediului și a factorilor externi este una dintre caracteristicile distincte ale planificării strategice, abordată în cadrul prezentei lucrări, referindu-se la comunitatea internațională, inclusiv cea europeană, la planul național și la cel regional/județean. Se cunoaște că modificările din această sferă se află dincolo de controlul zonal, dar impactul lor asupra acesteia reprezintă preocupări legitime.

Practic, analiza potențialelor de dezvoltare (Puncte Tari, Puncte Slabe, Oportunități, Amenințări) identifică măsurile ce au fost considerate ca oportune pentru înlăturarea Punctelor Slabe.

Ulterior s-au elaborat criteriile specifice de selecție/ierarhizare, prin aplicarea cărora s-a realizat prioritizarea Punctelor Tari și a Punctelor Slabe. În urma acestui fapt, a fost posibilă elaborarea profilului - analizei diagnostic a comunei Valea Mare.

Prezentăm în cele ce urmează analiza SWOT a comunei Valea Mare, în funcție de următorii factori:

- ✚ Mediu de afaceri
- ✚ Agricultură și dezvoltare rurală
- ✚ Infrastructură
- ✚ Mediu
- ✚ Educație
- ✚ Cultură, sport, turism
- ✚ Sănătate și incluziune socială
- ✚ Administrație publică

ANALIZA SWOT A COMUNEI VALEA MARE

FACTORI	ANALIZA SWOT	
MEDIUL DE AFACERI	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	• Accesul rutier facil dinspre și înspre comună, legătura comunei Valea Mare cu celelalte localități ale județului este asigurată prin căi rutiere de comunicație . • Localitatea se afla la o distanță de 27 km fata de reședința de județ ; • Potențial economic puternic datorită situării favorabile a localității ; • Existența unui număr relativ mare de IMM-uri, în prezent, în comuna Valea Mare funcționează un număr de 15 societăți comerciale, dintre care: 3 agenți economici în domeniul agriculturii, 2 agenți economici în domeniul construcțiilor, 4 agenți economici în domeniul comerțului și 6 agenți economic în alt domeniu de activitate.; • Existența unui potențial de dezvoltare economică în domeniul agriculturii (cartofi, plante de nutreț) și creșterea animalelor (ovine și bovine) ; • Comuna prezintă o serie de caracteristici de cadru natural, sociale și culturale și de infrastructură, care ar putea favoriza turismul ; • Sprijinul pentru înființarea și dezvoltarea întreprinderilor acordat de conducerea comunei; • Infrastructura rutieră favorabilă pentru dezvoltarea activităților economice .	• Infrastructura de sprijin a afacerilor insuficient dezvoltată, capacitate redusă de consultanță; • Slaba diversificare a sectoarelor economice; • Oferta forței de muncă nu este diversificată conform nevoilor locale; • Insuficiența utilităților necesare realizării unei zone industriale în mediul rural ; • Lipsa asociațiilor de producători locali; • Lipsa întâlnirilor pentru întreprinderi, lipsa de informare despre direcțiile de dezvoltare viitoare; • Inexistența unui sistem stimulativ pentru înființarea IMM-urilor în ramurile economice deficitare.

	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	• Existența cadrului legislativ, a strategiilor guvernamentale și a programelor de finanțare pentru înființarea de IMM-uri; • Existența Politicii Agricole Comune, care are ca obiective dezvoltarea majorității sectoarelor economice din spațiul rural; • Resursele naturale și culturale ale comunei oferă posibilitatea dezvoltării turismului pe cuprinsul teritoriului, care contribuie implicit la dezvoltarea economică a comunei; • Posibilitatea de cooperare transfrontalieră; • Potențial energetic ridicat prin valorificarea energiei eoliene și a energiei solare.	• Legislația națională și comunitară în continuă schimbare, ce poate determina fluctuații asupra strategiilor de dezvoltare ale operatorilor economici sau stoparea investițiilor acestora; • Schimbările climatului politic oferă incertitudini asupra mediului de afaceri pe termen mediu și lung; • Oferte de creditare greu accesibile (garanții mari); • Neadaptarea produselor și serviciilor la standardele de calitate impuse de UE; • Intrarea masivă pe piață a produselor din import; • Reducerea ponderii populației active și în Valea Mare a acestora; • Politici economice nefavorabile dezvoltării micilor afaceri și/sau apariția unor situații neprevăzute (pandemii) care pot afecta mediul economic; • Încălzirea globală constituie o amenințare pentru agricultură

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	• Ponderea terenurilor valorificabile din punct de vedere agrar este mare, suprafața agricolă fiind potrivită atât pentru cultivarea vegetalelor cât și a cerealelor ; • Solul și clima favorabile agriculturii ; • Calitatea solurilor pe care se practică agricultura (nedegradate și nepolate) ; • Tradiție în creșterea animalelor, ovine și bovine ; • Evoluția în dinamică a producțiilor medii la ha este fluctuantă de la an la an, aceasta fiind influențată de mărimea suprațetelor cultivate și de condițiile climatice specifice fiecărui an ; • Animalele sunt crescute în proporție de peste 90% în gospodăriile proprii ale locuitorilor	• Fermierii, în marea lor majoritate, nu sunt organizați în entități cu personalitate juridică, ceea ce face dificilă accesarea programelor de finanțare ale Guvernului României și Uniunii Europene ; • Starea relativ precară a drumurilor de acces agricole și forestiere ; • Parteneriate public-private slab dezvoltate ; • Lipsa asociațiilor de întreprinzători locali ; • Nivel scăzut de mecanizare și modernizare a lucrărilor agricole; • Lipsa sistemului de irigații; • Productivitate redusă cauzată de fărâmițarea terenurilor aflate în proprietate privată, irigări necorespunzătoare, unități de producție mici; • Creșterea ponderii populației cu vârsta de 65 de ani și peste.
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	• Avantajele oferite de programele guvernamentale și europene pentru înființarea de forme asociative în sectorul agricol; • Creșterea competitivității sectorului agricol prin sprijinirea tinerilor fermieri în dezvoltarea afacerilor; • Valorificarea resurselor naturale existente; • Interesul ridicat de pe piața produselor agricole și alimentare pentru produsele ecologice; • Posibilități de investiții în prelucrarea produselor locale; • Existența piețelor de desfacere la nivel național și european pentru produsele agricole și alimentare	• Practicarea unei agriculturi tradiționale, cu productivitate scăzută; • Numărul de concurenți în creștere pentru producătorii de produse agroalimentare de pe piața Uniunii Europene; • Valorificarea necorespunzătoare a producției agricole; • Condițiile meteorologice nefavorabile care pot crea daune producătorilor agricoli; • Dezastrele naturale • Depopularea satelor • Migrarea tineretului la oraș sau în afara țării; • Criza economică globală.

INFRASTRUCTURĂ	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	• Accesul rutier facil dinspre și înspre comună, legătura comunei Valea Mare cu celelalte localități ale județului este asigurată prin căi rutiere de comunicație ; • Accesarea de către autoritatea publică locală a proiectelor destinate investițiilor în dezvoltarea infrastructurii de transport și a celei tehnico-edilitare ; • Comuna Valea Mare nu beneficiază de sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă, dar a fost depus spre finanțare proiectul „Înfiintarea sistemului de alimentare cu apă în comuna Valea Mare,, prin Programul Național de Investiții Anghel Saligny ; • În comuna Valea Mare nu există rețea de canalizare menajeră , însă, autoritățile publice local, au depus spre finanțare proiectul Înfiintarea sistemului de canalizare în comuna Valea Mare prin Programul Național de Investiții Anghel Saligny ; • Comuna Valea Mare este alimentată cu energie electrică din Sistemul Energetic Național, prin S.C. Electrica Furnizare Transilvania Sud, sistemul public deservind un număr de 350 gospodării din localitate ; • În ceea ce privește iluminatul public, acesta a fost modernizat prin introducerea tehnologiei LED în proporție de 80 % ;	• Comuna Valea Mare nu este alimentată prin sistemul public de gaze naturale dar are în plan introducerea rețelei de alimentare cu gaze naturale ; • Lipsa modernizării infrastructurii rutiere și a celei pietonale ; • Slaba dezvoltare a infrastructurii rutiere - drumuri sătești ; • Lipsa sistemului de irigații, cu repercursiuni negative asupra terenurilor și a producției agricole; • Educație ecologică superficială a populației.

	• Existența rețelelor de telefonie și internet ; • Continuarea dezvoltării infrastructurii pietonale ; • Colectarea și transportul deșeurilor prin societatea S.C. TEGA S.A. ;	
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	• Posibilitatea de acces la Programele operaționale de dezvoltare a infrastructurii și la noi surse de finanțare; • Existența unor planuri naționale de modernizare a rețelei rutiere; • Modernizarea infrastructurii rutiere și edilitare conform strategiei de dezvoltare a județului; • Atragerea de noi societăți de transport public în comun care să ofere servicii de calitate cetățenilor și care să favorizeze competitivitatea în acest domeniu; • Utilizarea resurselor energetice regenerabile; • Dezvoltarea relațiilor de cooperare transfrontalieră.	• Lipsa fondurilor necesare inițierii și/sau finalizării unor lucrări de infrastructură; • Nefinalizarea lucrărilor inițiate din fonduri europene sau întârzierea acestor lucrări poate duce la pierderea finanțării pentru proiectele respective; • Migrarea forței de muncă din mediul rural poate duce la imposibilitatea realizării unor investiții și proiecte de infrastructură; • Mentalitatea de indiferență a populației față de protecția mediului; • Posibile dificultăți în suportarea plății serviciilor de utilități.

MEDIU	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	- Pe teritoriul administrativ al comunei nu există surse de poluare majoră, lipsind obiectivele economice cu emisii considerabile de noxe sau cu deversări de lichide poluante; - Comuna nu are terenuri care necesită reconstrucție ecologică; - Resurse de apă proprii, cu apă potabilă de bună calitate în subteran; - Colectarea și transportul deșeurilor prin firma de salubritate specializată .	- Lipsa investițiilor pentru protecția mediului la agenții economici ; - Lipsa rețelei publice de canalizare ; - Lipsa rețelei publice de alimentare cu apă ; - Lipsa perdelelor forestiere de protecție ; - Lipsa monitorizării mediului înconjurător ; - Deranjarea habitatului faunei și florei protejate prin activități agricole și zootehnice; - Lipsa de educație și de responsabilitate a populației în raport cu mediul.
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	- Existența fondurilor de investiții direcționate către proiecte în domeniul salubrității, canalizării, apelor uzate și protecției mediului în general; - Introducerea surselor regenerabile de energie (panouri solare, panouri fotovoltaice, utilizarea energiei geotermale) - Existența unor finanțări guvernamentale pentru proiecte de mediu (lucrări de regularizare a scurgerilor pe versanți, îndiguiri, apărări și consolidări de maluri și alpii, decolmatări, etc.); - Existența programelor de finanțare susținute din Fondul pentru Mediu, precum: programul Rabla, programul de îmbunătățire a calității mediului prin împădurirea terenurilor agricole degradate, programul național de îmbunătățire a calității mediului prin realizarea de spații verzi în localități etc.;	- Schimbările climatice reprezintă o amenințare pentru cadrul natural: temperaturile cresc, tiparele precipitațiilor se schimbă; - Condițiile meteorologice extreme care conduc la riscuri de genul inundațiilor și a secetei tind să devină mai frecvente și intensitatea lor să sporească; - Degradarea cadrului natural în cazul dezvoltării urbanistice necontrolate; - Poluarea aerului, apei și solului de către operatorii economici din zonă; - Lipsa interesului pentru protecția mediului manifestat de agenții economici și de locuitorii comunei.

EDUCAȚIE	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	• Existența unei rețele de învățământ școlar dezvoltată și adaptată cerințelor zonei ; • Existența unităților de învățământ în comună : Pe raza teritoriului administrativ al comunei Valea Mare funcționează o instituție de învățământ cu personalitate juridică, Școala Gimnazială Valea Mare care are în subordine : o școală cu clasele 0 - IV și o școală cu clasele V-VIII, cu un număr de 85 elevi și o grădiniță cu program normal cu un număr de 30 preșcolari ; • În cadrul unităților școlare sunt angajate 11 cadre didactice, dintre care 7 cadre titulare și 4 cadre didactice suplinitori ; • Personal didactic calificat partial în cadrul unităților de învățământ din comună ; • În general, profesorii au o bună pregătire metodică-științifică. • Investiții în reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea unităților de învățământ; • Parteneriate cu școli și instituții de cultură din alte localități sau din străinătate. • Distanța relativ mică între comună și reședința județului Covasna, ceea ce permite deplasarea facilă la unitățile de învățământ din municipiu ;	• Lipsa stimulării sau a politicilor de atragere a specialiștilor/ONG-urilor în vederea înființării/furnizării serviciilor sociale și educaționale în mediul rural; • Lipsa organizării unor cursuri de pregătire profesională/recalificare profesională pentru tineri și șomeri; • Starea de degradare a unor instituții școlare, care necesită reabilitare și modernizare; • Dotarea insuficientă a unităților de învățământ; • Slaba implicare a mediului de afaceri în activitățile societății civile și în promovarea culturii .

	• Investițiile finalizate sau în derulare pentru reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea unităților de învățământ, a spațiilor pentru activități culturale și sportive; • Existența unei infrastructuri moderne pentru desfășurarea activităților educaționale, cultural-artistice și sportive;	
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	• Posibilitatea accesării de fonduri europene structurale pentru dotarea școlilor, pentru modernizarea bibliotecilor comunale, căminelor culturale și structurilor sportive; • Stabilirea de parteneriate care să favorizeze dezvoltarea unor servicii social-educative noi și de calitate; • Relații de colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Covasna ; • Existența de programe de formare a personalului în colaborare cu specialiști din țară și din străinătate; • Promovarea voluntariatului.	• Scăderea natalității și implicit a numărului de elevi; • Schimbări dese ale sistemului de învățământ și ale programei școlare; • Creșterea ratei de părăsire a sistemului de învățământ în mediul rural; • Subfinanțarea sistemului educațional; • Scăderea numărului persoanelor calificate în învățământ prin ieșirea acestora din viața activă; • Migrarea cadrelor didactice calificate către alte comune, orașe, alte domenii sau alte țări; • Nivelul de trai redus limitează și oportunitățile de dezvoltare socială și educațională, determinând abandonul școlar.

CULTURĂ, SPORT, TURISM	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	• Cadrul natural atractiv, bine conservat și nepoluat; • Existența unui potențial de dezvoltare turistică, pe teritoriul comunei se află mai multe obiective, monumente istorice importante, biserici, cadrul natural, fapt care reprezintă o atracție pentru potențialii vizitatori / turiști ; • Posibilitățile de dezvoltare a turismului monahal, prin prezența Mănăstirii Ortodoxe Sfântul Ioan Botezătorul și bisericile ortodoxe, turismul de agrement, prin prezența Pârteii de Schi dintre comuna Valea Mare și localitatea Barcani și Balta Valea Mare, Pensiunea Căsuța din Pădure și Cabana Valea Mare ; • Comuna Valea Mare dispune de un Cămin Cultural, unde se organizează diferite evenimente de importanță majoră în viața populației din comunitate: adunări populare, reuniuni, evenimente culturale, etc ;	• Resurse financiare, investiții autohtone și străine insuficiente pentru dezvoltarea spațiilor de cazare și atragerea turiștilor; • Lipsa unei biblioteci și a unui Muzeu locale ; • Lipsa infrastructurii sportive în comună ; • Obiectivele turistice din localitate nu sunt suficient puse în valoare și promovate; • Lipsa personalului calificat din domeniul turismului, fluctuația acestuia; • Lipsa resurselor necesare întreținerii patrimoniului cultural; • Dispariția meșteșugurilor tradiționale, care ar fi constituit o atracție pentru turiști ;
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	• Creșterea interesului național și european privind valorificarea zonelor cu potențial turistic; • Dezvoltarea de parteneriate între administrația publică locală, producătorii locali, unități de primire turistică și ONG-uri locale în scopul dezvoltării și diversificării turismului; • Colaborarea cu comunele învecinate din punct de vedere al proiectelor/obiectivelor turistice; • Posibilitatea atragerii resurselor financiare pentru dezvoltarea turismului de către operatorii publici și/sau privați prin programele de finanțare, crescând gradul de accesibilizare și atractivitatea teritoriului;	• Scăderea cererii pentru servicii turistice cauzată de criza economică globală; • Schimbările climatice au efecte negative asupra activităților turistice, reducând numărul de turiști; • Calamități naturale (inundații, alunecări de teren etc.) sau situații excepționale (epidemii, pandemii, etc); • Reacția redusă a mediului local la schimbările și provocările zilelor noastre, conducând la scăderea competitivității în favoarea altor destinații turistice, considerate mai interesante de către turiști și investitorii în turism.

SĂNĂTATE ȘI INCLUZIUNE SOCIALĂ	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	- Existența unei infrastructuri de sănătate pentru locuitorii comunei: un dispensar medical care este deservit de un medic de familie și de un asistent medical, o farmacie și un cabinet veterinar, deservite de un farmacist și de un medic veterinar, - Primăria comunei are în plan construirea unei unități medicale în care să funcționeze toate entitățile medicale de pe raza comunei ; - existența unui cabinet veterinar ; - Derularea de proiecte de investiții pentru extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate în comună; - Asistenți personali pentru persoanele încadrate în grad de handicap bine instruiți; - Buna organizare a serviciilor de consiliere și informare în cadrul aparatului de specialitate al Primarului; - Colaborare cu instituții publice și organizații nonguvernamentale .	- Serviciul de asistență socială din cadrul Primăriei Comunei Valea Mare nu este licențiat ca furnizor de servicii sociale; - Pe raza comunei nu există cabinete stomatologice ; - Migrarea unui număr tot mai mare de specialiști din sistemul public de sănătate din zona rurală către mediul urban; - Numărul insuficient de specialiști în vederea înființării/furnizării de servicii medicale și sociale; - Fonduri bugetare reduse pentru dezvoltarea sistemului de servicii sociale din comună; - Neefectuarea de studii profesionale pentru monitorizarea și analiza nevoilor reale ale comunității; - Pasivitatea membrilor comunității în problemele de interes comunitar, lipsa simțului civic;
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	- Accesarea programelor cu finanțare europeană și/sau națională destinate reabilitării și extinderii clădirilor, respectiv dotării cu echipamente a unităților medicale; - Existența programelor și fondurilor naționale și europene accesibile pentru grupuri dezavantajate: programe sociale, programe de incluziune, programe educative, programe de mică infrastructură; - Implementarea Programului operațional pentru ajutorarea persoanelor defavorizate	- Concentrarea specialiștilor, ca număr și timp de lucru, în unitățile medicale din mediul urban și dezechilibrarea sistemului public de sănătate; - Subfinanțarea sistematică a sistemului medical; - Epuizarea din ce în ce mai rapidă a bugetelor unităților sanitare și CJAS, în urma multiplicării numărului bolnavilor ce necesită investigații și tratamente costisitoare; - Creșterea numărului de probleme medicale, ca urmare a creșterii grupului de vârstă înaintată;

ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	• Management performant al Primăriei ; • Experiența, disponibilitatea și determinarea personalului pentru modernizarea și eficientizarea administrației publice; • Adaptabilitatea personalului la legislația în continuă schimbare; • Colaborarea eficientă cu alte instituții ale administrației publice centrale și locale; • Mediu de lucru organizat și disciplinat; • Lucru în sistem informatizat, inclusiv online; • Răspuns prompt către cetățean; • Implementarea de proiecte de investiții care au dus la dezvoltarea comunității sub aspect economic, social, cultural etc.	• Lipsa resurselor financiare destinate modernizării și dezvoltării infrastructurii serviciilor publice sau chiar a celor destinate acoperirii cheltuielilor curente; • Personal insuficient pentru nevoile comunității; • Lipsa resurselor financiare necesare trimerii personalului la cursuri de perfecționare profesională; • Un sistem de monitorizare și evaluare a modului de furnizare a serviciilor publice neadecvat sau chiar inexistent la nivel național; • Implicarea redusă a societății civile în stabilirea strategiilor locale pe termen mediu și lung.
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	• Existența cadrului legal privind autonomia financiară și administrativă la nivelul autorității administrației publice locale; • Existența unui program operațional dedicat dezvoltării capacității administrative; • Existența unei surse alternative generatoare de venituri proprii, prin proiectele finanțate din fonduri nerambursabile; • Existența mecanismelor de cooperare/ colaborare/ parteneriat, cum ar fi: asociații de dezvoltare intercomunitară, grupuri de acțiune locală, parteneriate public-public, public-privat, etc.; • Extinderea serviciilor publice furnizate online;	• Legislație neclară, generată de întârzierea adoptării normelor de aplicare a unor acte normative, contradicții între prevederile legale și suprapuneri de acte normative; • Regulile de finanțare, atât regulile specifice ale finanțatorului cât și legislația națională aplicabilă, nu sunt corelate și armonizate astfel încât să permită o aplicare facilă, unitară, previzibilă și sustenabilă, de natură să contribuie la dezvoltarea capacității beneficiarilor și la eficientizarea activităților acestora; • Servicii neadaptate la nevoile sau așteptările cetățenilor; • Complexitatea formalităților/procedurilor administrative care trebuie îndeplinite în relația administrație – cetățean; • Influența și presiunile factorului politic.

CAPITOLUL IV

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

1. Misiunea administrației publice locale

Misiunea administrației publice locale este asigurarea dezvoltării durabile integrate a unității administrativ-teritoriale administrate prin prestarea serviciilor de calitate a populației, crearea condițiilor pentru atragerea investițiilor, crearea locurilor de muncă și creșterea nivelului de trai al locuitorilor.

2. Viziunea de dezvoltare a comunei Valea Mare

Comuna Valea Mare va deveni până în anul 2027 o comună cu o dezvoltare economică durabilă, accesibilă investitorilor și competitivă, care va tinde spre îmbunătățirea continuă a calității vieții, spre gestionarea și utilizarea eficientă a resurselor locale, astfel încât să se asigure prosperitatea, protecția mediului și coeziunea socială.

Viziunea de dezvoltare a comunei Valea Mare se bazează pe următoarele direcții generale:

- dezvoltarea economică a comunei prin valorificarea superioară a resurselor locale, acordarea de facilități investitorilor și crearea unui climat propice dezvoltării mediului de afaceri;
- îmbunătățirea condițiilor de trai ale locuitorilor ca urmare a dezvoltării economice și a modernizării serviciilor publice;
- creșterea calității vieții prin îmbunătățirea calității factorilor de mediu;
- asigurarea coeziunii sociale;
- consolidarea capacității administrative.

3. Principii și valori

La baza strategiei de dezvoltare locală stau următoarele principii:

Principiul dezvoltării sustenabile

La baza strategiei se află ideea unei dezvoltări sustenabile, în cadrul căreia mediul natural, dezvoltarea economică și viața socială se găsesc într-o strânsă interdependență, interacțiunea lor contribuind la creșterea calității vieții oamenilor și a mediului lor natural.

➤ ***Principiul accesibilității***

O autentică integrare în societate se poate obține numai prin accesul liber și neîngrădit al oamenilor la mediul ambiant. Accesibilitatea reprezintă o condiție esențială pentru o calitate ridicată a vieții, fiind deosebit de importantă pentru ca persoanele cu dizabilități să poată participa la activitățile din cadrul societății. Datoria administrației publice locale este aceea de a furniza servicii integrate accesibile, astfel încât toți cetățenii să le poată folosi în mod independent, sigur și demn.

➤ ***Principiul comunicării***

Este necesară înțelegerea nevoilor, ideilor și valorilor cetățenilor comunei, astfel încât acestea să poată fi utilizate în fundamentarea unor decizii mai bune. Administrația publică locală trebuie să ofere cetățenilor posibilitatea de a deveni parte integrantă în procesul de luare a deciziilor cu privire la comună.

➤ ***Principiul profesionalismului***

Profesionalismul este exprimat atât prin managementul schimbării, cât și prin utilizarea unor tehnici esențiale pentru un management public eficient.

Pentru ca cetățenii să aibă încredere în administrația publică locală, ar trebui dezvoltate în toate compartimentele instituției, la toate nivelurile, competențe de bază cum ar fi: managementul financiar, managementul resurselor umane, managementul informației și al comunicațiilor, dezvoltarea abilităților de conducere, dezvoltarea profesională și furnizarea de servicii.

➤ ***Principiul transparenței***

Transparența constituie o condiție esențială pentru dezvoltarea durabilă și întreținerea unor relații strânse cu comunitatea. Proiectele publice trebuie să fie transparente, respectându-se dreptul cetățenilor de a participa la întâlniri și de a avea acces la înregistrări publice.

Valorile fundamentale ale administrației publice locale, care stau la baza strategiei de dezvoltare durabilă a comunei sunt următoarele:

➤ ***Respect pentru lege***

În tot ceea ce întreprinde pentru atingerea obiectivelor sale, administrația publică locală se întemeiază pe lege. Respectul față de lege trebuie să stea la baza oricărei societăți, reprezentând garanția unei dezvoltări durabile a acesteia.

➤ ***Respect pentru diversitatea culturală***

Diversitatea culturală reprezintă fundamentul păcii, armoniei și al sustenabilității culturii societății. Promovarea diversității culturale constituie responsabilitatea tuturor societăților.

➤ ***Respect pentru șanse egale***

Administrația publică locală trebuie să ofere posibilitatea tuturor indivizilor de a trăi și de a munci într-un mediu lipsit de discriminări.

➤ ***Respect pentru diversitatea etnică***

Autoritățile publice locale caută să înlăture discriminarea rasială, socio-economică și barierele instituționale, asigurându-se astfel că toți cetățenii, indiferent de etnie, au oportunități și șanse egale de a participa la viața comunității.

➤ ***Respect pentru justiția socială***

Autoritățile publice locale cred în ideea de justiție socială care să ofere perspective mai bune pentru toate categoriile vulnerabile ale comunității. Este imperios necesar să se promoveze perspective egale de educație, sănătate și autonomie pentru toți cetățenii.

➤ ***Respect pentru demnitatea umană***

Autoritățile publice locale garantează dezvoltarea independentă și la potențial maxim a fiecărui individ și respectarea deplină a personalității fiecăruia. Cetățenii comunei vor fi tratați cu demnitate în ceea ce privește stilul lor de viață, cultura, credințele și valorile personale.

➤ ***Respect pentru confidențialitate***

Autoritățile publice locale trebuie să se asigure că dreptul la intimitate și la viața de familie este respectat, că este cunoscut modul în care datele cu caracter personal ar trebui folosite și stocate, și că cetățenii pot fi siguri de confidențialitatea informațiilor lor, dezvăluirea acestora putând fi realizată doar cu aprobarea lor.

➤ ***Respect pentru mediul înconjurător***

Autoritățile publice locale trebuie să asigure protecția și conservarea mediului înconjurător, resursă valoroasă pentru generațiile viitoare.

4. Obiectivul general

Dezvoltarea durabilă a comunei Valea Mare, prin creșterea competitivității economiei locale, diversificarea activităților economice și atractivitatea socio-culturală a localității, care să determine creșterea calității vieții locuitorilor săi.

5. Obiectivele specifice, prioritățile și măsurile asociate

➤ Obiectiv specific 1

Dezvoltarea economiei locale și creșterea competitivității acesteia

Justificare

Dezvoltarea mediului de afaceri local prin sprijinirea întreprinzătorilor privați existenți și atragerea de noi investitori va avea efecte benefice pentru întreaga comunitate locală:

- venituri mai mari la bugetul local;
- valorificarea potențialului natural, economic-social, cultural etc. al comunității locale;
- crearea de noi locuri de muncă;
- specializarea forței de muncă;
- reducerea/eliminarea șomajului;
- incluziune socială;
- promovarea comunei pe plan național și internațional.

Se impune de asemenea sprijinirea producătorilor locali pentru creșterea competitivității și consolidarea poziției acestora pe piața națională și internațională.

Aceasta implică inclusiv dezvoltarea infrastructurii rutiere de transport de mărfuri și persoane, precum și dotări tehnico-edilitare la standarde moderne.

Prioritatea 1.1

Creșterea competitivității producătorilor locali

Măsuri asociate:

1.1.1. Sprijinirea creării și dezvoltării infrastructurii mediului de afaceri

1.1.2. Valorificarea inteligentă a potențialului agro-zootehnic, viticol, pomicol și silvicol al comunității

Prioritatea 1.2.

Dezvoltarea capitalului uman

Măsurile asociate:

- 1.2.1. Stimularea performanțelor în învățământul preuniversitar
- 1.2.2. Calificarea/recalificarea în domeniile cu potențial competitiv, în vederea configurării condițiilor pentru specializare inteligentă
- 1.2.3. Dezvoltarea antreprenoriatului

Prioritatea 1.3.

Dezvoltarea serviciilor de consultanță și expertiză în afaceri competitive

Măsurile asociate:

- 1.3.1. Facilitarea accesului la finanțare, inclusiv a accesului la informațiile cu privire la sursele de finanțare

Obiectiv specific 2

Consolidarea și modernizarea infrastructurii locale de transport și tehnico-edilitare

Justificare

Infrastructura de transport a comunei prezintă anumite vulnerabilități cum ar fi:

- accesibilitate limitată în anumite zone;
- drumuri ce deservește obiective economice, drumuri de exploatare agricolă și forestieră, care necesită reabilitare și modernizare;
- lipsa pistelor de biciclete ;
- modernizarea trotuarelor pentru pietoni ;
- șanțuri și podețe ce necesită reabilitare;
- amenajare insuficientă a stațiilor de așteptare pentru transportul public în comun.

Din punct de vedere tehnico-edilitar:

- lipsa în comună a sistemului de canalizare menajeră;
- nu există implementat sistem de distribuție gaze naturale în comună;
- sistemul de irigații lipsește sau este insuficient dezvoltat;
- este necesară extinderea rețelei de curent electric și a iluminatului public modern;
- sunt oportune amenajarea peisagistică a comunei și extinderea și reabilitarea spațiilor verzi;
- se recomandă utilizarea pe scară largă a surselor regenerabile de energie.

Având în vedere că o infrastructură rutieră extinsă, reabilitată și modernizată, precum și dotările tehnico-edilitare la standarde înalte determină progresul economic și social al unei comunități, se stabilește ca obiectiv strategic „Consolidarea și modernizarea infrastructurii locale de transport și tehnico-edilitare”.

La sfârșitul perioadei 2021-2027, comuna Valea Mare va beneficia de o rețea de drumuri de acces și străzi modernizate, de parcări pentru biciclete, de trotuare amenajate pentru pietoni, de spații verzi extinse. Comuna Valea Mare va fi un loc în care cetățenii vor beneficia de alimentare cu apă și canalizare, racordare la rețeaua de gaz, iluminat public modern, inclusiv din energii regenerabile, ca bază a apropierei condițiilor de viață de standardele europene

Prioritatea 2.1.

Îmbunătățirea mobilității locuitorilor și mărfurilor prin dezvoltarea și modernizarea rețelei de infrastructură rutieră.

Măsuri asociate:

2.1.1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri în vederea îmbunătățirii conexiunii rutiere în cadrul comunei și între localitățile din județ

2.1.2. Reabilitarea, modernizarea și extinderea drumurilor ce deservește obiective economice

2.1.3. Dezvoltarea transportului public

Prioritatea 2.2.

Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare

Măsuri asociate:

2.2.1. Introducerea, extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de apă și canalizare

2.2.2. Introducerea, modernizarea și extinderea rețelei de gaze naturale

2.2.3. Sprijinirea extinderii și modernizării rețelei de curent electric

2.2.4. Sprijinirea extinderii și modernizării rețelei de iluminat public

2.2.5. Sprijinirea introducerii și utilizării surselor alternative de producere a energiei, respectiv de eficientizare a utilizării energiei în clădirile publice

Prioritatea 2.3.

Îmbunătățirea accesului la TIC, a calității și utilizării acestor rețele de către populație, operatori economici și instituții.

Măsuri asociate:

2.3.1. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de TIC

► Obiectiv specific 3

Protejarea și conservarea mediului natural

Justificare

Un mediu natural sănătos generează:

- o calitate a vieții crescută pentru locuitorii comunei;
- posibilități multiple de recreere și petrecere a timpului liber;
- atractivitate turistică a zonei;
- noi investiții;
- evitarea efectelor negative ale dezastrelor naturale.

Apartenența la Asociația de Dezvoltare Intercomunitară facilitează furnizarea la nivelul comunei a unui serviciu adecvat de gestiune a deșeurilor, care va îmbunătăți standardul de viață al tuturor cetățenilor, asigurând totodată protejarea mediului înconjurător.

Prioritatea 3.1

Îmbunătățirea calității aerului (reducerea gazelor cu efect de seră), apei și solului

Măsuri asociate:

3.1.1 Extinderea zonelor verzi ale localității

3.1.2. Sprijinirea inițiativelor, programelor și acțiunilor ce vizează utilizarea surselor alternative de energie/energie regenerabilă : eoliană, solară, termală, etc.

3.1.3. Reabilitarea termică a clădirilor

Prioritatea 3.2

Implementarea managementului integrat al deșeurilor

Măsuri asociate:

3.2.1. Încurajarea colectării selective a deșeurilor

3.2.2. Realizare rampă depozitare gunoi de grajd

Prioritatea 3.3

Protecția și conservarea habitatelor naturale și a ariilor naturale protejate

Măsuri asociate:

3.3.1. Sprijinirea măsurilor de prevenire a dezastrelor naturale

3.3.2. Sprijinirea conservării biodiversității și a ariilor naturale protejate

► Obiectiv specific 4

Servicii de educație moderne și performante

Justificare

Nu se poate vorbi de dezvoltarea durabilă a unei comunități fără asigurarea de servicii de educație moderne și performante. Constituie prioritate pentru administrația publică locală:

- dotarea cu echipamente didactice și tehnologie performantă pentru creșterea calității actului educațional;
- amenajarea de terenuri de sport;
- amenajarea de locuri de joacă pentru copii și adolescenți;
- asigurarea transportului cu microbuze școlare;
- stabilizarea personalului didactic calificat în unitățile de învățământ din comună.

Administrația publică locală, în colaborare cu conducerea unităților de învățământ de pe raza comunei urmăresc în acest fel creșterea performanțelor școlare, dar și reducerea absenteismului și a abandonului școlar, în special pentru copiii ce provin din medii sociale defavorizate.

Prioritatea 4.1.

Asigurarea accesului tuturor cetățenilor la servicii de educație

Măsuri asociate:

4.1.1. Asigurarea educației de bază pentru toți cetățenii, prin sprijinirea învățământului primar și gimnazial și prevenirea abandonului școlar

4.1.2 Facilitarea accesului copiilor și cadrelor didactice la grădinițe și școli în zonele greu accesibile sau cu transport public deficitar

Prioritatea 4.2.

Suținerea performanței școlare și a specializării inteligente

Măsuri asociate:

4.2.1. Suținerea elevilor cu potențial intelectual crescut, precum și a elevilor ce provin din familii defavorizate

➤ **Obiectiv specific 5**

Dezvoltarea durabilă a turismului și conservarea patrimoniului cultural

Justificare

Pe teritoriul administrativ al comunei Valea Mare există obiective naturale și culturale de referință, care pot fi valorificate pentru dezvoltarea durabilă a turismului.

Poziționarea geografică a comunei Valea Mare o face și mai atractivă din punct de vedere turistic.

La sfârșitul perioadei 2021-2027, comuna Valea Mare va avea o ofertă turistică diversificată, bazată pe o infrastructură turistică și culturală modernă, care va cuprinde zone de agrement, unități de cazare și alimentație diversificate, dar și un mediu natural curat și atractiv, etc.

Calendarul de evenimente culturale organizate în localitate va fi unul diversificat, care împreună cu oferta de produse turistice vor fi promovate intensiv.

Comuna va putea oferi servicii de calitate turiștilor de toate vârstele - români, dar și străini, interesați de turism cultural, monahal și de agrement, servicii care respectă, conservă și valorifică resursele locale (tradițiile zonei, monumentele, siturile arheologice, rezervațiile și resursele naturale), servicii dezvoltate prin colaborare între toți agenții interesați, autorități publice, dar și agenți economici.

Prioritatea 5.1.

Dezvoltarea și valorificarea patrimoniului cultural identitar

Măsuri asociate:

5.1.1. Elaborarea unei strategii de marketing pentru promovarea patrimoniului cultural și a unei agende de evenimente culturale, în strânsă corelare cu patrimoniul cultural

Prioritatea 5.2.

Promovarea și valorificarea patrimoniului natural

Măsuri asociate:

5.2.1. Facilitarea punerii în valoare a potențialului natural al zonei

5.2.2. Crearea și dezvoltarea zonelor turistice, sportive și de agrement

Obiectiv specific 6

Servicii de sănătate și sociale de calitate

Justificare

Creșterea calității vieții cetățenilor comunei este întemeiată și pe servicii de sănătate și de protecție socială furnizate la cele mai înalte standarde în domeniu.

Pe teritoriul comunei Valea Mare există dispensar uman și farmacii, pentru care administrația publică locală intenționează implementarea unor proiecte de reabilitare, modernizare, amenajare și dotare cu echipament medical performant, dar și cu tehnică modernă de calcul.

Aceasta va determina creșterea calității actului medical și reducerea timpilor de intervenție în caz de urgențe medicale. Cetățenii comunei nu vor mai fi nevoiți să se deplaseze în localitățile învecinate pentru a apela la servicii medicale.

Pentru că o societate sănătoasă se formează încă din copilărie, prin programele derulate în cadrul unităților de învățământ, se va pune accent pe educația sanitară și pe popularizarea normelor de igienă și de sănătate publică, inclusiv în comunitatea de rromi a comunei.

Prioritatea 6.1

Îmbunătățirea infrastructurii unităților medicale și a celor de protecție socială

Măsuri asociate:

6.1.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea/construirea clădirilor și spațiilor unităților medicale și de protecție socială

Prioritatea 6.2.

Dezvoltarea serviciilor sociale locale

Măsuri asociate:

6.2.1. Consolidarea managementului sistemului de asistență socială la nivelul administrației publice locale

► Obiectiv specific 7

Dezvoltarea capacității administrative

Justificare:

O administrație publică modernă trebuie să câștige încrederea cetățenilor și a altor tipuri de beneficiari, oferindu-le servicii prompte și asigurând constanță în calitatea prestării serviciilor.

În acest scop, administrația publică locală:

- își va recruta personalul pe criterii profesionale și transparente;
- va pune accent pe dezvoltarea carierei, resursa umană urmând să fie motivată, formată și profesionalizată în mod constant în funcție de nevoile și tendințele societății;
- se va preocupa de crearea de condiții optime de muncă, prin reabilitarea, modernizarea și extinderea sediului administrativ al primăriei, precum și prin dotarea cu tehnologie de ultimă generație și achiziția de softuri performante;
- se va concentra pe implementarea de e-servicii, care să faciliteze contactul cu cetățenii și reducerea timpilor de soluționare a cererilor acestora.

În conceperea și furnizarea serviciilor, ca și în luarea altor tipuri de decizii, administrația publică se va sprijini pe participarea cetățenilor, implicarea experților și a actorilor cheie din societate, prin mecanisme stabile de consultare.

Prioritatea 7.1.

Dezvoltarea capacității administrației publice locale

Măsurile asociate:

7.1.1. Dotarea cu tehnologie IT modernă și performantă, care să permită implementarea unor soluții software integrate de gestionare ușoară, rapidă și modernă a activității curente a administrației publice

7.1.2. Simplificarea procedurilor birocratice și administrative pentru cetățeni și mediul de afaceri, prin încurajarea furnizării și utilizării e-guvernării.

7.1.3. Dezvoltarea competențelor și cunoștințelor personalului din administrația publică locală (inclusiv decidenții politici).

7.1.4. Modernizare sediu administrativ și infrastructură

7.1.5. Siguranța cetățenilor comunei

7.1.6. Sprijin pentru lăcașurile de cult (biserici)

6. Planul local de acțiune

Planul local de acțiune constituie o planificare reală pe termen mediu și lung pentru realizarea obiectivelor stabilite în strategia de dezvoltare locală. Toate măsurile se concretizează în planul local de acțiune prin programe și proiecte.

Termenul de realizare a Planului local de acțiune trebuie să corespundă termenului de 7 ani, fixat pentru realizarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei.

Periodic, Planul local de acțiune trebuie revizuit astfel încât obiectivele fixate să țină cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel regional și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui.

LISTĂ PROPUNERI PROIECTE DE INVESTIȚII 2021-2027

Domeniu de intervenție: Mediul de afaceri

Obiectiv strategic 1: Dezvoltarea economiei locale și creșterea competitivității acesteia

Priorități	Măsurile asociate	Proiecte propuse	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
1.1. Creșterea competitivității producătorilor locali	1.1.1. Sprijinirea creării și dezvoltării infrastructurii mediului de afaceri	1. Dezvoltare durabilă prin dezvoltarea unei zone pentru construirea unui parc industrial .	Suprafață parc Investitori Număr locuri de muncă create Număr persoane încadrate în muncă	Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local Primar Investitori privați
		2. Facilități fiscale pentru atragerea investitorilor privați	(ajutor de minimis local) pentru stimularea investițiilor și creării de noi locuri de muncă;	Nu este cazul Se emite HCL	2021-2027	Consiliu local Primar
		3. Accesare fonduri europene pentru dezvoltarea micilor afaceri - înființare start-up pentru persoanele care se întorc din diaspora - înființare strat-up pentru tineri: Promovarea culturii antreprenoriale prin măsuri profesionale de formare profesională a grupului țintă, în vederea înființării de noi întreprinderi și creării de noi locuri de muncă, în domeniul non-agricol	Personal angajat în cadrul proiectului Firme nou înființate Număr de locuri de muncă nou create	FONDUL SOCIAL EUROPEAN - Programul Operational Capital Uman	2021-2027	Consiliu local Primar parteneri

	1.1.2. Valorificarea inteligentă a potențialului agro-zootehnic, viticol, pomicol și silvicol al comunității	1. Creșterea producției de vegetale în zonă și valorificarea în industria alimentară, precum și dezvoltarea unor microfabrici pentru producție	Producție medie la hectar Cantitate produse valorificate Capacitate microfabrică	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar Producători locali
		2. Dezvoltarea sectorului agricol prin sprijinirea micilor întreprinzători în vederea înființării unor afaceri în domeniile : - cultivarea plantelor - amenajare de sere - plantații pomicole - plantații legumicole	Număr de afaceri înființate Număr locuri de muncă create	Buget local Fonduri europene Investitori privați	2021-2027	Consiliu local Primar Investitori privați
		3. Revitalizarea producției agricole și dezvoltarea livezilor de pomi fructiferi și atragerea de investitori privați	Suprafețe cultivate (ha) Producție medie la hectar (kg/ha) Număr investitori atrași	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar Producători locali
1.2. Dezvoltarea capitalului uman	1.2.1. Stimularea performanțelor în învățământul preuniversitar	1. Proiect adresat susținerii tinerilor din mediul rural în urmarea liceului și a facultății în domeniile de interes strategic	Număr beneficiari Suma alocată	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		2. Proiect pentru instruirea oamenilor în legumicultură, pomicultură și apicultură	Număr programe de instruire Număr beneficiari Număr afaceri locale demarate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar AJOFM Formatori profesionali

	1.2.2. Calificarea/ recalificarea în domeniile cu potențial competitiv, în vederea configurării condițiilor pentru specializare inteligentă	1. Proiecte de reconversie pentru calificare în diverse domenii de interes local	Număr programe de instruire Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar AJOFM Formatori profesionali
		2. Realizarea de proiecte de formare profesională pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale și promovarea afacerilor în mediul rural în comuna Valea Mare	Număr programe de instruire Număr beneficiari Număr afaceri locale demarate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar AJOFM Formatori profesionali
	1.2.3. Dezvoltarea antreprenoriatului	1. Consultanță proiecte de investiții cu finanțare națională sau europeană	Număr sesiuni de consultanță organizate Număr beneficiari Număr proiecte implementate la nivel local	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar Investitori privați Producători locali
1.3. Dezvoltarea serviciilor de consultanță și expertiză în afaceri competitive	1.3.1. Facilitarea accesului la finanțare, inclusiv a accesului la informațiile cu privire la sursele de finanțare	1. Informarea cu privire la posibilitățile de accesare fonduri nerambursabile prin programele A.F.I.R. și G.A.L.	Număr specialiști atrași Număr beneficiari	Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local Primar GAL

Domeniu de intervenție: Infrastructură**Obiectiv strategic 2: Consolidarea și modernizarea infrastructurii locale de transport și tehnico - edilitare**

Priorități	Măsurile asociate	Proiecte propuse	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
2.1. Îmbunătățirea mobilității locuitorilor și mărfurilor prin dezvoltarea și modernizarea rețelei de infrastructură rutieră	2.1.1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri în vederea îmbunătățirii conexiunii rutiere între localitățile din județ.	1. Reabilitare și modernizare drumuri : comunale și ulițe în comuna Valea Mare	Lungime drum comunal reabilitat și modernizat (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		2. Reabilitare și modernizare străzi în comuna Valea Mare	Lungime străzi asfaltate (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		3. Modernizare infrastructură rutieră agricolă : - Pietruire drumuri agricole și de exploatare (drumuri vicinale)	Număr și lungime drumuri agricole modernizate (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		4. Modernizare drumuri forestiere	Număr și lungime drumuri modernizate (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021 - 2027	Consiliu local Primar Ocolul Silvic
		5. Amenajare de trotuare în comuna Valea Mare	Lungime trotuare construite (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		6. Reabilitare / modernizare trotuare în comuna Valea Mare	Lungime trotuare reabilite (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		7. Construire poduri, podețe și punți pietonale	Lungime poduri, podețe și punți pietonale construite (m)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar

		8. Amenajare - sistematizare șanțuri, rigole pentru scurgerea apelor pluviale în comuna Valea Mare - Rețele de canalizare pluvială	Lungime șanțuri, rigole și amenajate (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		9. Construire și amenajare parări auto cu încărcare electrică	Suprafață parcare Capacitate – număr locuri	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale	2021-2027	Consiliu local Primar
	2.1.2. Reabilitarea, modernizarea și extinderea drumurilor ce deservește obiective economice.	1. Realizare infrastructură pentru dezvoltarea mediului economic pe plan local	Lungime drumuri ce deservește obiective economice și turistice (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar
	2.1.3. Dezvoltarea transportului public	1. Amenajare stații transport public în comuna Valea Mare	Număr stații de transport amenajate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
2.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare	2.2.1. Introducerea, extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de apă și canalizare	1.Înființare sistem rețea canalizare	Lungime rețea de canalizare realizată (km) Capacitate stație epurare Număr racorduri Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		2. Aducțiuni, înființare sistem de alimentare cu apă	Lungime rețea (km) Puțuri realizate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar

2.3. Îmbunătățirea accesului la TIC, a calității și utilizării acestor rețele de către populație, operatori economici și instituții	2.2.2. Introducerea, modernizarea și extinderea rețelei de gaze naturale	1. Înființare aducțiune și distribuție rețea gaze naturale	Lungime rețea aducțiune (km) Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar
	2.2.3. Sprijinirea extinderii și modernizării rețelei de curent electric	1. Extindere rețea electrică în comuna Valea Mare	Lungime rețea electrică nou-creată (km) Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar
	2.2.4. Sprijinirea extinderii și modernizării rețelei de iluminat public	1. Extindere și modernizare iluminat public -sistem inteligent cu tehnologie LED	Lungime rețea iluminat public (km) Puncte de aprindere Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
	2.2.5 Sprijinirea introducerii și utilizării surselor alternative de producere a energiei, respectiv de eficientizare a utilizării energiei în clădirile publice	1. Utilizarea complementară a surselor regenerabile de energie în instituțiile publice : - panouri solare - pompe căldură	Număr panouri solare montate Număr clădiri deservite	Buget local Bugetul de stat Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local Primar
	2.3.1. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de TIC	1. Dotarea unităților de învățământ cu echipamente IT performante	Număr unități de învățământ dotate Număr și valoare echipamente Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		2. Racordarea la rețeaua de internet în bandă largă a localității -internet gratuit in toate zonele comunei	Număr locuințe deservite Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local Primar Operatorii de furnizare servicii internet

Domeniu de intervenție: Mediu**Obiectiv strategic 3: Protejarea și conservarea mediului natura**

Priorități	Măsuri asociate	Proiecte propuse	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
3.1. Îmbunătățirea calității aerului (reducerea gazelor cu efect de seră), apei și solului	3.1.1 Extinderea zonelor verzi ale localității	1. Împădurirea terenurilor degradate, a celor nefolosite, defrișate etc.	Suprafețe împădurite	Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local ONG-uri Ocol Silvic
		2.Reabilitare spații verzi din interiorul localității	Suprafețe spații verzi amenajate	Buget local Fonduri guvernamentale	2021-2027	Consiliu local Primar
	3.1.2 Sprijinirea inițiativelor, programelor și acțiunilor ce vizează utilizarea surselor alternative de energie/energie regenerabilă : eoliană, solară, termală, etc.	1. Utilizarea complementară a surselor regenerabile de energie în instituțiile publice și în mediul privat	Număr clădiri care utilizează surse alternative de energie	Fondul de Mediu Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local Primar Firme de consultanță
		2. Construire și amenajare parc fotovoltaic (pentru asigurarea necesarului de energie electrică a consumului instituțiilor și iuluminatului stradal)	Suprafață amenajată/ construită Număr panouri montate	Fondul de Mediu Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local Primar Investitori privați
	3.1.3.Reabilitarea termică a clădirilor	1. Reabilitarea termică a clădirilor publice - Eficientizare energetică	Număr clădiri reabilitate	Fondul de Mediu Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local Primar

3.2.Implementarea managementului integrat al deșeurilor	3.2.1.Încurajarea colectării selective a deșeurilor	1. Campanii de educare a cetățenilor privind responsabilitatea lor în ceea ce privește colectarea selectivă a deșeurilor	Număr campanii Număr participanți	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar ADI Deșeuri
		2. Instalarea de pubele pentru colectarea selectivă a deșeurilor	Număr pubele achiziționate și instalate	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021 - 2027	Consiliu local Primar ADI Deșeuri
		3. Dotarea gospodăriilor cu pubele pentru colectarea selectivă a deșeurilor	Număr pubele achiziționate și distribuite Număr gospodării deservite	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar ADI Deșeuri
	3.2.2. Realizare rampă depozitare gunoi de grajd	1. Realizare rampă depozitare gunoi de grajd - Compostrae gunoi de grajd	Rampă construită	Buget local Fondul de Mediu Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local Primar
3.3. Protecția și conservarea habitatelor naturale și a ariilor naturale protejate	3.3.1. Sprijinirea măsurilor de prevenire a dezastrelor naturale	1. Decolmatare și regularizare canale	Număr și lungime canale decolmate	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		2. Regularizare cursuri de apă	Suprafață regularizată	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		3. Infrastructură de prevenire și protecție împotriva inundațiilor	Capacitate infrastructură de protecție (suprafață protejată) Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
	3.3.2. Sprijinirea conservării biodiversității și a ariilor naturale protejate	1. Acțiuni de curățare a tuturor zonelor naturale (în special de deșeuri din plastic) și organizarea de programe sistematice de educare a populației pentru combaterea fenomenului poluării.	Număr acțiuni de ecologizare Suprafețe ecologizate Număr participanți	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar

Domeniu de intervenție: Educație**Obiectiv strategic 4: Servicii de educație moderne și performante**

Priorități	Măsurile asociate	Proiecte propuse	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
4.1. Asigurarea accesului tuturor cetățenilor la servicii de educație	4.1.1. Asigurarea educației de bază pentru toți cetățenii, prin sprijinirea învățământului primar și gimnazial și prevenirea abandonului școlar	1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea/ construirea clădirilor și spațiilor unităților de învățământ: preșcolar, primar și gimnazial : - Construire unități de învățământ - Modernizare clădiri - Reabilitare clădiri - Extindere clădiri - Eficientizare energetică	Suprafață reabilitată și modernizată Număr săli de clasă date în folosință Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar Conducerea unității de învățământ
		2. Proiect de dotare al școlilor și grădinițelor cu echipamente didactice și tehnologie performantă	Număr și valoare echipamente Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		3. Înființare program educațional afterschool	Număr beneficiari	Buget local Fonduri europene	2021-2027	Unitățile de învățământ ONG-uri
	4.1.2. Facilitarea accesului copiilor și cadrelor didactice la grădinițe și școli în zonele greu accesibile sau cu transport public deficitar	1. Achiziție - dotare microbuze școlare	Număr microbuze achiziționate Număr curse organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar

4.2. Susținerea performanței școlare și a specializării inteligente	4.2.1. Susținerea elevilor cu potențial intelectual crescut, precum și a elevilor ce provin din familii defavorizate	1. Susținerea copiilor și a tinerilor cu performanțe școlare deosebite prin acordarea de burse de merit și alte stimulente	Număr și valoare burse de merit acordate într-o unitate de timp (un an)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar
---	--	--	---	--	-------------	--------------------------

Domeniu de intervenție: Cultură, sport, turism**Obiectiv strategic 5: Dezvoltarea durabilă a turismului și conservarea patrimoniului cultural**

Priorități	Măsuri asociate	Proiecte propuse	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
5.1.Dezvoltarea și valorificarea patrimoniului cultural identitar	5.1.1. Elaborarea unei strategii de marketing pentru promovarea patrimoniului cultural și a unei agende de evenimente culturale, în strânsă corelare cu patrimoniul cultural	1.Modernizare / reabilitare si extindere Cămin Cultural	Clădire și spații amenajate Patrimoniu cultural pus în valoare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		2. Organizare de circuite turistice cu includerea obiectivelor culturale, religioase și a monumentelor istorice din comună	Număr circuite turistice organizate Număr vizitatori/turiști	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar Operatori de turism
		3. Realizare broșură și alte materiale publicitare de promovare a localității	Număr vizitatori/turiști raportat la valoarea investită în promovare Plus valoare adusă	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		4. Construire și dotare Muzeu local	Număr vizitatori/turiști raportat la valoarea investită în promovare	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		5. Înființarea și promovarea activităților și tradițiilor de la nivel local - Susținerea ansamblurilor tradiționale locale	Număr membrii, număr evenimente culturale la care participă membrii asociației	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		6. Finanțarea și organizarea - Zilei Comunei	Număr evenimente organizate Număr participanți	Buget local	2021 - 2027	Consiliu local Primar

5.2. Promovarea și valorificarea patrimoniului natural	5.2.1. Facilitarea punerii în valoare a potențialului natural al zonei	1. Program de adoptare a monumentelor naturii	Număr monumente	Buget local	2021-2027	Consiliu local Primar ONG-uri
	5.2.2. Crearea și dezvoltarea zonelor turistice, sportive și de agrement	1. Dezvoltare infrastructură de agrement, cu toate utilitățile : - camping rulote - zonă campare corturi - cabana protocol	Infrastructură realizată	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar Investitori privați
		2. Construirea unei săli de sport	Infrastructură realizată, suprafață amenajată,	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		3. Realizare piste de biciclete - circuit / traseu turistic.	Lungime trasee amenajate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		4. Promovarea cicloturismului	Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local Primar Investitori
		5. Construirea bazei sportive (teren sintetic)	Bază sportivă modernizată	Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local Primar

Domeniu de intervenție: Sănătate și incluziune socială**Obiectiv strategic 6: Servicii de sănătate și sociale de calitate**

Priorități	Măsurile asociate	Proiecte propuse	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
6.1. Îmbunătățirea infrastructurii unităților medicale și a celor de protecție socială	6.1.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea/construirea clădirilor și spațiilor unităților medicale și de protecție socială	1. Construire, modernizare și dotare clădire unitate sanitară dispensar medical, cabinet stomatologic, farmacie etc - parteneriat public - privat	Suprafață reabilitată, modernizată Număr și valoare dotări Număr beneficiari	Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local Primar
6.2. Dezvoltarea serviciilor sociale locale	6.2.1. Consolidarea managementului sistemului de asistență socială la nivelul administrației publice locale	1. Dotarea cu tehnică și mijloace de lucru performante a structurii de asistență socială din cadrul UAT	Număr și valoare dotări Număr beneficiari	Buget local Buget de stat	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		2. Formarea continuă a personalului – asistenți sociali, asistenți personali, asistenți medicali comunitari, mediator sanitar	Număr programe de formare profesională accesate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		3. Anchete sociale realizate pentru depistarea nevoilor sociale reale ale comunității	Număr anchete sociale realizate Nevoi sociale identificate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		4. Elaborare și implementare strategie de dezvoltare a serviciilor sociale pe termen mediu și lung	Proiecte de investiții implementate la nivel social	Buget local Buget de stat Fonduri	2021 - 2027	Consiliu local Primar

			Număr beneficiari	europene		
--	--	--	-------------------	----------	--	--

Domeniu de intervenție: Administrație publică**Obiectiv strategic 7: Dezvoltarea capacității administrative**

Priorități	Măsurile asociate	Proiecte propuse	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
7.1. Dezvoltarea capacității administrației publice locale	7.1.1. Dotarea cu tehnologie IT modernă și performantă, care să permită implementarea unor soluții software integrate de gestionare ușoară, rapidă și modernă a activității curente a administrației publice	1. Achiziție și punere în funcțiune de echipamente performante de tehnică de calcul (calculatoare, imprimante multifuncționale etc.)	Număr și valoare echipamente Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar
	7.1.2. Simplificarea procedurilor birocratice și administrative pentru cetățeni și mediul de afaceri, prin încurajarea furnizării și utilizării e-guvernării	1. Achiziția și utilizarea de softuri performante pentru furnizarea de servicii de calitate către cetățeni și reducerea timpului de soluționare a solicitărilor acestora	Număr și valoare softuri Număr cetățeni deserviți Termen de soluționare cereri	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		2. Utilizarea sistemelor online de lucru implementate la nivel național	Număr utilizatori sisteme online Număr cereri/ tranzacții soluționate online Termen de soluționare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar

	7.1.3. Dezvoltarea competențelor și cunoștințelor personalului din administrația publică locală (inclusiv decidenții politici)	1. Programe de instruire și perfecționare profesională anuală	Număr programe de instruire și perfecționare profesională Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		2. Organizare de schimburi de experiență cu alte autorități și instituții publice la nivel județean, național și european	Număr activități Număr participanți	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar
	7.1.4. Modernizare sediu administrativ și infrastructură	1. Reabilitare/ modernizare/ extindere sediu primărie	Suprafață reabilitată și modernizată	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		2. Remiză PSI și Dotare serviciu voluntar pentru situații de urgență	Număr și valoare utilaje și echipamente Capacitate de intervenție în situațiile de urgență	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		3. Dotare parc auto al Primăriei comunei : - autoturism - achiziție nacelă - achiziție autogreder - achiziție bldoexcavator - remorcă - tractor - lamă deszăpezire - alte echipamente și dotări	Număr și valoare mașini și utilaje parc auto Capacitate de execuție lucrări Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar

		4. Amenajare spațiu acoperit (garaj) pentru depozitare utilaje ale primăriei	Suprafață amenajată	Buget local Buget de stat Alte surse legal constituite	2021 - 2027	Consiliu local Primar
		5. Actualizare P.U.G.		Buget local Buget de stat	2021 - 2027	Consiliu local Primar
	7.1.5.Siguranța cetățenilor comunei	1.Extindere sistem supraveghere video	Camere video instalate	Buget local Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local Primar
		2.Analiza de risc pentru clădirile publice	Documentații realizare Clădiri reabilitate	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021-2027	Consiliu local Primar

7. Portofoliul de proiecte prioritare

Fișele de proiect detaliază proiectele prioritare ce stau la baza măsurilor de dezvoltare a comunei Valea Mare pentru perioada 2021-2027, oferind astfel un sprijin suplimentar autorității publice local în planificarea activităților necesare implementării strategiei.

Fișele au un caracter strict orientativ cu privire la obiectivele, activitățile propuse, rezultatele așteptate, actorii implicați și posibilele surse de finanțare, aspectele concrete și detaliile urmând a fi stabilite de către autoritatea publică în urma unor analize aprofundate, a studiilor de fezabilitate, precum și a consultării părților vizate de inițiativele respective.

Bugetul fiecărui proiect se va estima pe categorii de cheltuieli, în funcție de activitățile concrete descrise în cadrul proiectului și de cerințele finanțatorului, după caz.

PORTOFOLIUL DE PROIECTE PRIORITARE

2021 - 2027

Domeniu de intervenție: Mediul de afaceri

Fișa de proiect nr. 1

Titlul proiectului	Dezvoltare durabilă prin amenajarea unei zone pentru construirea unui parc industrial
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea mediului de afaceri, prin atragerea de investiții și fonduri suplimentare la bugetul local <u>Obiective:</u> Dezvoltarea infrastructurii de afaceri în comună <u>Activități:</u> Documentații tehnice Obținere avize/autorizații Lucrări de construcție și amenajare parc industrial, cu toate utilitățile asigurate <u>Rezultate așteptate:</u> Atragerea de potențiali investitori Forță de muncă specializată Prevenirea șomajului <u>Indicatori de evaluare :</u> Suprafață parc Investitori noi Locuri de muncă create Număr persoane încadrate în muncă <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, potențiali investitori
Actori implicați	Consiliu local Primar Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediul de afaceri

Fișa de proiect nr. 2

<i>Titlul proiectului</i>	Facilități fiscale pentru atragerea investitorilor privați
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea economiei locale prin valorificarea inteligentă a potențialului antreprenorial <u>Obiective:</u> Dezvoltarea durabilă a domeniului economic Atragerea de investitori Crearea de noi locuri de muncă <u>Activități:</u> Acordarea de sprijin inițiativelor antreprenoriale în scopul valorificării potențialului economic din zonă <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea numărului de afaceri locale Atragerea de noi investiții Noi locuri de muncă Reducerea șomajului <u>Indicatori de rezultat:</u> Ajutor de minimis pentru stimularea investițiilor și crearea de noi locuri de muncă; <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, potențiali investitori
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Nu este cazul Se emite HCL

Domeniu de intervenție: Mediul de afaceri

Fișa de proiect nr. 3

<i>Titlul proiectului</i>	Accesare fonduri europene pentru dezvoltarea micilor afaceri : - înființare start-up pentru persoanele care se întorc din diaspora - înființare strat-up pentru tineri Promovarea culturii antreprenoriale prin măsuri profesionale de formare profesională a grupului țintă, în vederea înființării de noi întreprinderi și creării de noi locuri de muncă, în domeniul non-agricol
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea economiei locale prin valorificarea inteligentă a potențialului antreprenorial <u>Obiective:</u> Dezvoltarea durabilă a domeniului economic Atragerea de investitori, inclusive din diaspora Crearea de noi locuri de muncă <u>Activități:</u> Acordarea de sprijin inițiativelor antreprenoriale în scopul valorificării potențialului economic din zonă <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea numărului de afaceri locale Atragerea de noi investiții Noi locuri de muncă Reducerea șomajului <u>Indicatori de evaluare:</u> Personal angajat în cadrul proiectului Firme nou înființate Număr de locuri de muncă nou create <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, potențiali investitori
<i>Actori implicați</i>	Consiliu local Primar Parteneri privați
<i>Posibile surse de finanțare</i>	FONDUL SOCIAL EUROPEAN - Programul Operational Capital Uman

Domeniu de intervenție: Mediul de afaceri

Fișa de proiect nr. 4

Titlul proiectului	Creșterea producției de vegetale în zonă și valorificarea în industria alimentară, precum și dezvoltarea unor microfabrici pentru producție .
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Pe raza comunei există un număr mare de producători agricoli, care au nevoie de sprijin în dezvoltarea activității lor Se urmărește crearea premiselor de dezvoltare economică a comunei, prin valorificarea inteligentă a potențialului agricol <u>Obiective:</u> Creșterea competitivității producătorilor locali Valorificarea inteligentă a potențialului agricol al comunei Ocuparea forței de muncă la nivelul comunei <u>Activități:</u> Sprijinirea producătorilor agricoli locali, prin acordarea de consiliere și facilități pentru dezvoltarea activităților de producție Dezvoltarea infrastructurii locale (de transport, irigații, locuri de desfacere și depozitare a produselor) Construire / amenajare Centru depozitare legume și fructe <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea producției agricole și valorificarea acestora în industria alimentară Atragerea de investitori în sectorul agricol și al industriei alimentare Prevenirea șomajului <u>Indicatori de evaluare:</u> Producție medie la hectar Cantitate produse valorificate Capacitate microfabrică <u>Beneficiari:</u> producători agricoli (persoane fizice și juridice), potențiali investitori
Actori implicați	Consiliu local Primar Producători locali
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediul de afaceri

Fișa de proiect nr. 5

<i>Titlul proiectului</i>	Dezvoltarea sectorului agricol prin sprijinirea micilor întreprinzători în vederea înființării unor afaceri în domeniile : - cultivarea plantelor - amenajare de sere - plantații pomicole - plantații legumicole
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea mediului de afaceri, prin atragerea și susținerea de investiții și fonduri suplimentare la bugetul local <u>Obiective:</u> Dezvoltarea infrastructurii de afaceri, cu precădere în domeniul agriculturii <u>Activități:</u> Acordarea de consultanță în deschiderea microîntreprinderilor Sprijin privind atragerea de fonduri pentru dezvoltarea capacității de prelucrare și comercializare a produselor locale <u>Rezultate așteptate:</u> Atragerea de potențiali investitori Creșterea veniturilor la bugetul local Prevenirea șomajului <u>Indicatori de evaluare :</u> Număr de afaceri înființate Număr locuri de muncă create <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, potențiali investitori.
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Fonduri europene Investitori privați

Domeniu de intervenție: Mediul de afaceri

Fișa de proiect nr. 6

Titlul proiectului	Revitalizarea producției agricole și dezvoltarea livezilor de pomi fructiferi și atragerea de investitori privați
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Crearea premiselor de dezvoltare economică a comunei, prin valorificarea inteligentă a potențialului agricol și pomicol <u>Obiective:</u> Creșterea competitivității producătorilor locali Atragerea de noi investitori Valorificarea inteligentă a potențialului agricol și pomicol ale comunei Ocuparea forței de muncă la nivelul comunei <u>Activități:</u> Sprijinirea producătorilor agricoli locali, prin acordarea de consiliere și facilități pentru dezvoltarea activităților de producție Dezvoltarea infrastructurii locale (de transport, irigații, locuri de desfacere și depozitare a produselor) <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea producției agricole și pomicole și valorificarea acestora în industria alimentară Atragerea de investitori în sectorul agricol și al industriei alimentare Prevenirea șomajului <u>Indicatori de evaluare:</u> Suprafețe cultivate (ha) Producție medie la hectar (kg/ha) Număr investitori atrași <u>Beneficiari:</u> producători agricoli (persoane fizice și juridice), potențiali investitori
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediul de afaceri

Fișa de proiect nr. 7

Titlul proiectului	Proiect adresat susținerii tinerilor din mediul rural în urmarea liceului și a facultății în domeniile de interes strategic
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea susținerii tinerilor care urmează o formă de învățământ la zi în vederea continuării studiilor <u>Obiective:</u> Creșterea nivelului de educație în comună Promovarea elitelor și susținerea acestora <u>Activități:</u> Organizarea de întâlniri cu reprezentanții firmelor care au interes în susținerea educației Susținerea organizării evenimentelor filantropice-educative la nivelul comunei <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea ratei de tranziție din ciclul gimnazial în cel preuniversitar <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr beneficiari Suma alocată <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, în special elevii
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediul de afaceri

Fișa de proiect nr. 8

Titlul proiectului	Proiect pentru instruirea oamenilor în legumicultură, pomicultură și apicultură
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea specializării forței de muncă în acord cu nevoile actuale ale comunității <u>Obiective:</u> Dezvoltarea și specializarea resurselor umane în comună Promovarea ocupării și incluziunii sociale Prevenirea șomajului <u>Activități:</u> Organizarea de întâlniri cu reprezentanții AJOFM, cu formatorii etc. Susținerea organizării programelor de instruire la nivelul comunei <u>Rezultate așteptate:</u> Forță de muncă specializată Reducerea șomajului <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr programe de instruire Număr beneficiari Număr afaceri locale demarate <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, în special tinerii
Actori implicați	Consiliu local Primar AJOFM Formatori profesionali
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediul de afaceri

Fișa de proiect nr. 9

Titlul proiectului	Proiecte de reconversie pentru calificare în diverse domenii de interes local
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea calificării și reconversiei profesionale a forței de muncă în acord cu nevoile actuale ale comunității <u>Obiective:</u> Calificarea, reconversia și specializarea resurselor umane în comună Promovarea ocupării și incluziunii sociale Prevenirea șomajului <u>Activități:</u> Organizarea de întâlniri cu reprezentanții AJOFM, cu firmele de specialitate și cu formatorii etc. Susținerea organizării programelor de calificare și reconversie profesională la nivelul comunei <u>Rezultate așteptate:</u> Forță de muncă scalificată Reducerea șomajului <u>Indicatori de evaluare :</u> Număr programe de instruire Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, în special tinerii
Actori implicați	Consiliu local Primar AJOFM Formatori profesionali
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediul de afaceri

Fișa de proiect nr. 10

Titlul proiectului	Realizarea de proiecte de formare profesională pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale și promovarea afacerilor în mediul rural în comuna Valea Mare
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Promovarea culturii antreprenoriale poate fi o pârghie importantă pentru creșterea inovării și dezvoltării în afaceri <u>Obiective:</u> Creșterea competitivității economice, care va determina creșterea calității produselor, lucrărilor și serviciilor furnizate Formarea profesională continuă a populației Promovarea ocupării și incluziunii sociale Prevenirea șomajului <u>Activități:</u> Organizarea de întâlniri cu reprezentanții AJOFM Susținerea de cursuri de formare profesională pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale și promovarea afacerilor în mediul rural <u>Rezultate așteptate:</u> Noi proiecte antreprenoriale la nivelul comunei Resurse umane specializate Reducerea șomajului, prin crearea de noi locuri de muncă <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr programe de instruire Număr beneficiari Număr afaceri locale demarate <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, antreprenori locali
Actori implicați	Consiliu local Primar AJOFM Formatori profesionali
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediul de afaceri

Fișa de proiect nr. 11

<i>Titlul proiectului</i>	Consultanță în proiecte de investiții cu finanțare națională sau europeană
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Necesitatea existenței unei entități care să asigure informarea și consilierea investitorilor pe plan local <u>Obiective:</u> Crearea la nivel local a unui centru de informare, consultanță și expertiză pentru investitorii private. <u>Activități:</u> Identificarea terenului/spațiului unde se va înființa centrul Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Lucrări de amenajare și dotare a centrului Organizarea de întâlniri periodice cu investitorii locali Atragerea de specialiști care să asigure consultanță și expertiză în afaceri <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea nivelului de informare Performanța agriculturii locale Noi investiții profitabile <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr sesiuni de consultanță organizate Număr beneficiari Număr proiecte implementate la nivel local <u>Beneficiari:</u> fermierii locali, potențiali investitori, comunitatea locală
<i>Actori implicați</i>	Consiliu local Primar Investitori privați Producători locali
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediul de afaceri

Fișa de proiect nr. 12

Titlul proiectului	Informarea cu privire la posibilitățile de accesare fonduri nerambursabile prin programele A.F.I.R. si G.A.L.
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea existenței unei entități care să asigure informarea și consilierea investitorilor pe plan local <u>Obiective:</u> Crearea la nivel local a unui centru de informare, consultanță și expertiză pentru investitorii private. <u>Activități:</u> Identificarea terenului/spațiului unde se va înființa centrul Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Lucrări de amenajare și dotare a centrului Organizarea de întâlniri periodice cu investitorii locali Atragerea de specialiști care să asigure consultanță și expertiză în afaceri <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea nivelului de informare Performanța agriculturii locale Noi investiții profitabile <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr specialiști atrași Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> fermierii locali, potențiali investitori, comunitatea locală
Actori implicați	Consiliu local Primar Investitori privați Producători locali
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție : Infrastructură

Fișa de proiect nr. 1

<i>Titlul proiectului</i>	Reabilitare și modernizare drumuri : comunale și ulițe, în comuna Valea Mare
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> O infrastructură rutieră modernă favorizează progresul economic și social al comunei <u>Obiective:</u> Asigurarea accesului la infrastructura de bază Îmbunătățirea transportului rutier local Micșorarea timpilor de deplasare în comună și între localități Prevenirea blocării drumurilor din cauza unor fenomene meteo extreme <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Lucrări de reabilitare și modernizare a drumurilor, comunale și ulițe <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură rutieră modernizată Îmbunătățirea traficului rutier și a siguranței acestuia <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime drum comunal reabilitat și modernizat (km) <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, vizitatori/turiști, participanți la trafic, instituții publice și operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 2

<i>Titlul proiectului</i>	Reabilitare și modernizare străzi în comuna Valea Mare
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> O infrastructură rutieră modernă favorizează progresul economic și social al comunei <u>Obiective:</u> Asigurarea accesului la infrastructura de bază Îmbunătățirea transportului rutier local Micșorarea timpilor de deplasare în comună și între localități Prevenirea blocării drumurilor datorită unor fenomene meteo extreme <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Lucrări de modernizare a străzilor comunale <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură rutieră modernizată Îmbunătățirea traficului rutier și a siguranței acestuia <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime străzi asfaltate (km) <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, vizitatori/turiști, participanți la trafic, instituții publice și operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 3

<i>Titlul proiectului</i>	Modernizare infrastructură rutieră agricolă : - Pietruire și asfaltare drumuri agricole și de exploatare (drumuri vicinale) .
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> O infrastructură rutieră dezvoltată favorizează progresul economic și social al comunei <u>Obiective:</u> Facilitarea accesului la infrastructura rutieră agricolă a comunei Îmbunătățirea transportului rutier agricol <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Lucrări de modernizare a infrastructurii rutiere agricole și forestiere existente <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură rutieră agricolă modernizată Atragerea de potențiali investitori Atragerea de forță de muncă specializată <u>Indicatori de evaluare :</u> Număr și lungime drumuri agricole modernizate (km) <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 4

Titlul proiectului	Modernizare drumuri forestiere
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> O infrastructură rutieră dezvoltată favorizează progresul economic și social al comunei <u>Obiective:</u> Facilitarea accesului la infrastructura rutieră agricolă și forestieră a comunei Îmbunătățirea transportului rutier agricol și forestier <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Lucrări de modernizare a infrastructurii rutiere agricole și forestiere existente <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură rutieră agricolă și forestieră modernizată Atragerea de potențiali investitori Atragerea de forță de muncă specializată <u>Indicatori de evaluare :</u> Număr și lungime drumuri modernizate (km) <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 5

Titlul proiectului	Amenajare de trotuare în comuna Valea Mare
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Accidentele rutiere reprezintă o cauză majoră a deceselor, prin urmare se impune luarea măsurilor necesare pentru reducerea sau chiar eliminarea unor astfel de evenimente negative pe raza comunei. <u>Obiective:</u> Creșterea siguranței în trafic a pietonilor Facilitarea accesului pietonal al cetățenilor comunei la unități de învățământ, medicale, sociale, magazine sătești, primărie, poliție etc. Estetizarea spațiului comunal <u>Activități:</u> Documentație tehnică Obținere avize/autorizații Lucrări de amenajare și construire trotuare și alei pietonale <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură pietonală modernă Reducerea timpilor de deplasare în comună Siguranță în trafic <u>Indicatori de evaluare</u> Lungimea trotuarelor și a aleilor construite – kilometri trotuare și alei <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, turiști/vizitatori
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 6

Titlul proiectului	Reabilitare / modernizare trotuare în comuna Valea Mare
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Accidentele rutiere reprezintă o cauză majoră a deceselor, prin urmare se impune luarea măsurilor necesare pentru reducerea sau chiar eliminarea unor astfel de evenimente negative pe raza comunei. <u>Obiective:</u> Creșterea siguranței în trafic a pietonilor Facilitarea accesului pietonal al cetățenilor comunei la unități de învățământ, medicale, sociale, magazine sătești, primărie, poliție etc. Estetizarea spațiului comunal <u>Activități:</u> Documentație tehnică Obținere avize/autorizații Lucrări de amenajare și reabilitare trotuare <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură pietonală modernă Reducerea timpilor de deplasare în comună Siguranță în trafic <u>Indicatori de evaluare</u> Lungimea trotuarelor reabilitate – kilometri trotuare <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, turiști/vizitatori
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 7

Titlul proiectului	Construire poduri, podețe și punți pietonale
Descrierea proiectului	<u>Justificare</u> Apa în cantități foarte mari poate provoca pagube umane și materiale însemnate, prin urmare se impune luarea măsurilor necesare pentru prevenirea evenimentelor negative cauzate de inundații și viituri. <u>Obiective:</u> Asigurarea stabilității drumurilor și fluidizarea traficului rutier Creșterea siguranței în trafic Facilitarea accesului locuitorilor în curțile proprii pe timpul ploilor Protejarea gospodăriilor de inundații Estetizarea spațiului comunal <u>Activități:</u> Întocmire SF, PT Obținere avize/autorizații Lucrări de realizare poduri, podețe și punți pietonale în comună <u>Rezultate așteptate:</u> Poduri, podețe și punți pietonale pe tot teritoriul comunei Eliminare depuneri de apă pe carosabil Gospodării protejate de inundații <u>Indicatori de evaluare</u> Număr și lungime poduri, podețe și punți pietonale realizate (m) Număr gospodării deservite <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 8

Titlul proiectului	Amenajare - sistematizare șanțuri, rigole pentru scurgerea apelor pluviale în comuna Valea Mare : - Rețele de canalizare pluvială
Descrierea proiectului	<u>Justificare</u> Apa în cantități foarte mari poate provoca pagube umane și materiale însemnate, prin urmare se impune luarea măsurilor necesare pentru prevenirea evenimentelor negative cauzate de inundații și viituri. <u>Obiective:</u> Dezvoltarea rețelei de evacuare a apelor pluviale, în vederea dezvoltării rurale și protejării mediului înconjurător Asigurarea stabilității drumurilor și fluidizarea traficului rutier Facilitarea accesului locuitorilor în curțile proprii pe timpul ploilor Protejarea gospodăriilor de inundații Estetizarea spațiului comunal <u>Activități:</u> Întocmire documentații tehnice Obținere avize/autorizații Lucrări de amenajare șanțuri, rigole și derea pentru scurgerea apelor pluviale în comună <u>Rezultate așteptate:</u> Șanțuri și rigole amenajate pe tot teritoriul comunei Eliminare depuneri de apă pe carosabil Gospodării protejate de inundații <u>Indicatori de evaluare</u> Lungime șanțuri, rigole și derea amenajate (km) Număr gospodării deservite <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 9

<i>Titlul proiectului</i>	Construire și amenajare parcări auto cu încărcare electrică
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> O infrastructură rutieră modernă favorizează progresul economic și social al comunei <u>Obiective:</u> Asigurarea necesarului de parcări în proximitatea obiectivelor de interes public <u>Activități:</u> Realizare studii de trafic. Întocmire SF, PT Obținere avize/autorizații Lucrări de amenajare parcări convenționale și electrice <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură rutieră modernă Fluidizarea circulației rutiere Atragerea de potențiali investitori <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafață parcare Capacitate – număr locuri <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, participanți la trafic, operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 10

<i>Titlul proiectului</i>	Realizare infrastructură pentru dezvoltarea mediului economic pe plan local, comuna Valea Mare
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Construirea și dezvoltarea infrastructurii publice de transport determină atragerea de investitori și fonduri suplimentare la bugetul local. <u>Obiective:</u> Facilitarea accesului la obiectivele turistice <u>Activități:</u> Realizare SF, PT Obținere avize/acorduri Lucrări de construire, modernizare și reabilitare a infrastructurii legate de dezvoltarea turismului <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură rutieră modernă Atragerea de turiști/vizitatori Atragerea de potențiali investitori Atragerea de forță de muncă specializată <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime drumuri ce deservește obiective turistice (km) <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, turiști/vizitatori, operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 11

Titlul proiectului	Amenajare stații de transport public în comuna Valea Mare
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea infrastructurii de transport public determină progresul economic și social al comunei. <u>Obiective:</u> Îmbunătățirea condițiilor de transport în comun <u>Activități:</u> Întocmire SF, PT Modernizare stații de transport public existente, inclusiv realizarea de noi stații prin dotarea cu: indicatoare și marcaje rutiere, indicatoare cu informații pentru călători, platforme de așteptare, cabine cu acoperiș și scaune <u>Rezultate așteptate:</u> Număr mai mare de stații de transport public Stații modernizate Număr mai mare de călători deserviți <u>Indicatori de evaluare</u> Număr stații de transport amenajate <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, operatori economici, turiști/vizitatori
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 12

Titlul proiectului	Înființare sistem rețea canalizare
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Extinderea și modernizarea rețelei de canalizare va determina creșterea nivelului de trai al populației și protecția mediului înconjurător. Crearea tuturor condițiilor pentru furnizarea de servicii publice la standarde europene. <u>Obiective:</u> Creșterea gradului de accesibilitate al populației la serviciile de bază Protejarea mediului înconjurător <u>Activități:</u> Proiectare și inginerie, studii de teren Lucrări de extindere și modernizare ale rețelei de canalizare <u>Rezultate așteptate:</u> Rețea de canalizare modernizată la nivelul comunei Număr mai mare de cetățeni racordați la rețea Protecția mediului înconjurător <u>Indicatori de evaluare</u> Lungime rețea de canalizare realizată (km) Capacitate stație epurare Număr racorduri Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, instituții publice, operatori economici, potențiali investitori
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 13

Titlul proiectului	Aducțiune, înființare sistem de alimentare cu apă în comuna Valea Mare
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Modernizarea rețelei de alimentare cu apă va determina dezvoltarea economică a comunei, prin facilitarea producției, precum și creșterea calității vieții populației. Crearea tuturor condițiilor pentru furnizarea de servicii publice la standarde europene. <u>Obiective:</u> Creșterea gradului de accesibilitate al populației la serviciile de bază Diminuarea pierderilor și a problemelor în alimentare, limitarea numărului de intervenții Conformarea cu standardele legale privind calitatea <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Lucrări de înlocuire și extindere a rețelelor de apă <u>Rezultate așteptate:</u> Rețele de apă înlocuite și extinse Diminuarea pierderilor în rețea Număr limitat de intervenții Reducerea cheltuielilor <u>Indicatori de evaluare</u> Lungime rețea (km) <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici cu sediul în comună
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 14

Titlul proiectului	Înființare aducțiune și distribuție rețea gaze naturale
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Înființarea sistemului de distribuție a gazelor naturale în comună va determina dezvoltarea economică a comunei, prin facilitarea producției, precum și creșterea calității vieții populației. Crearea tuturor condițiilor pentru furnizarea de servicii publice la standarde europene. <u>Obiective:</u> Creșterea gradului de accesibilitate al populației la serviciile de bază Conformarea cu standardele legale privind calitatea serviciilor <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Lucrări de aducțiune rețea gaz <u>Rezultate așteptate:</u> Aducțiune rețea gaz Gospodării deservite <u>Indicatori de evaluare</u> Lungime rețea aducțiune Număr gospodării/obiective economice racordate <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 15

Titlul proiectului	Extindere rețea electrică în comuna Valea Mare
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Extinderea rețelei de energie electrică în comună va determina dezvoltarea economică a comunei, prin facilitarea producției, precum și creșterea calității vieții populației. Crearea tuturor condițiilor pentru furnizarea de servicii publice la standarde europene. <u>Obiective:</u> Creșterea gradului de accesibilitate al populației la serviciile de bază Dezvoltarea sistemului de alimentare cu energie electrică <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Lucrări de extindere a rețelei electrice <u>Rezultate așteptate:</u> Extindere rețea electrică Număr mai mare de gospodării/operatori economici racordate/racordați la rețea Atragerea de potențiali investitori <u>Indicatori de evaluare</u> Lungimea rețelei nou realizate Număr beneficiari racordați <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 16

<i>Titlul proiectului</i>	Extindere și modernizare iluminat public . - Sistem inteligent cu tehnologie LED
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Crearea tuturor condițiilor pentru furnizarea de servicii publice la standarde europene <u>Obiective:</u> Creșterea gradului de acces la infrastructura de iluminat public Reducerea consumurilor specifice <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Lucrări de extindere și modernizare a rețelei de iluminat public <u>Rezultate așteptate:</u> Extinderea și modernizarea rețelei de iluminat public Număr mai mare de puncte de aprindere Consum economic prin utilizarea becurilor LED Reducerea cheltuielilor <u>Indicatori de evaluare</u> Lungime rețea iluminat public (km) Puncte de aprindere Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 17

Titlul proiectului	Utilizarea complementară a surselor regenerabile de energie în instituțiile publice : - panouri solare - pompe de căldură
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Implementarea normelor UE cu privire la protecția mediului, utilizarea tehnologiilor curate care risipesc mai puține resurse. <u>Obiective:</u> Valorificarea surselor regenerabile de energie (fotovoltaică) Reducerea cheltuielilor cu utilitățile <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Instalarea panourilor solare și a pompelor de căldură <u>Rezultate așteptate:</u> Panouri fotovoltaice instalate Pompe de căldură instalate Reducerea cheltuielilor <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr panouri solare montate Număr clădiri deservite <u>Beneficiari:</u> UAT Comuna Valea Mare
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Bugetul de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 18

Titlul proiectului	Dotarea unităților de învățământ cu echipamente IT performante
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Educația stă la baza dezvoltării durabile a oricărei comunități Se impune facilitarea accesului la actul educațional pentru toți copiii, inclusiv pentru cei care provin din categoriile defavorizate ale populației <u>Obiective:</u> Asigurarea conformității cu standardele în vigoare privind spațiile de desfășurare a procesului educațional Creșterea calității actului educațional <u>Activități:</u> Modernizare săli de clasă și laboratoare Dotarea cu echipamente IT performante <u>Rezultate așteptate:</u> Acces facil la informație prin tehnologie performantă Servicii educaționale de calitate Performanțe școlare <u>Indicatori de evaluare</u> Număr unități de învățământ dotate Număr și valoare echipamente Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> școlile și grădinițele din comună; copiii preșcolari și elevii; personalul didactic
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Infrastructură

Fișa de proiect nr. 19

Titlul proiectului	Racordarea la rețeaua de internet în bandă largă a localității - Internet gratuit in toate zonele comunei
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Existența accesului la servicii de internet determină îmbunătățirea nivelului de trai al populației, precum și consolidarea capacității operatorilor economici de a furniza servicii la standarde europene. <u>Obiective:</u> Facilitarea accesului la servicii de internet Wi-Fi în zonele de interes ale localității (primărie, școli, biserici etc.) <u>Activități:</u> Înființare puncte de conectare stradală la Wi-Fi <u>Rezultate așteptate:</u> Facilitarea accesului la internet în zonele de interes ale comunei Creșterea numărului de utilizatori <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr locuințe deservite Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Actori implicați	Consiliu local Primar Operatorii de furnizare servicii internet
Posibile surse de finanțare	Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri europene

Domeniu de intervenție: Mediu

Fișa de proiect nr. 1

Titlul proiectului	Împădurirea terenurilor degradate, a celor nefolosite, defrișate etc.
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea reconstrucției ecologice a terenurilor degradate, prin valorificarea terenurilor neproductive sau agricole afectate de fenomene de degradare în diferite stadii sau care și-au pierdut total sau parțial capacitatea de producție pentru folosințe agricole <u>Obiective:</u> Valorificarea terenurilor degradate, a celor nefolosite, defrișate Creșterea suprafețelor de pădure pe teritoriul comunei Combaterea poluării și a efectelor acesteia asupra mediului înconjurător și sănătății oamenilor Îmbunătățirea condițiilor de mediu și a diversității biologice <u>Activități:</u> Pregătirea terenului și a solului în vederea împăduririi Executarea de lucrări de îmbunătățiri funciare Executarea plantației <u>Rezultate așteptate:</u> Suprafață de teren împădurit Creșterea producției de energie regenerabilă <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafețe împădurite <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediu

Fișa de proiect nr. 2

Titlul proiectului	Reabilitare spații verzi în interiorul localității
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea protejării și conservării zonelor verzi din comună Îmbunătățirea aspectului estetic al comunei <u>Obiective:</u> Creșterea calității mediului natural Consolidarea amenajărilor peisagistice Crearea de noi locuri de recreere pentru cetățenii comunei <u>Activități:</u> Lucrări de reabilitare a spațiilor verzi din localitate <u>Rezultate așteptate:</u> Spații verzi, parcuri Îmbunătățirea imaginii comunei <u>Indicatori de evaluare</u> Suprafețe spații verzi amenajate Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediu

Fișa de proiect nr. 3

Titlul proiectului	Utilizarea complementară a surselor regenerabile de energie în instituțiile publice și în mediul privat
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Implementarea normelor UE cu privire la protecția mediului, utilizarea tehnologiilor curate și care risipesc mai puține resurse <u>Obiective:</u> Valorificarea surselor regenerabile de energie (fotovoltaică) Reducerea cheltuielilor cu utilitățile <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Instalarea panourilor solare <u>Rezultate așteptate:</u> Panouri fotovoltaice instalate Reducerea cheltuielilor <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr clădiri care utilizează surse alternative de energie <u>Beneficiari:</u> UAT Comuna Valea Mare
Actori implicați	Consiliu local Primar Firme de consultanță
Posibile surse de finanțare	Fondul de Mediu Fonduri europene

Domeniu de intervenție: Mediu

Fișa de proiect nr. 4

Titlul proiectului	Construire și amenajare parc fotovoltaic (pentru asigurarea necesarului de energie electrică a consumului instituțiilor și iluminatului stradal)
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Implementarea normelor UE cu privire la protecția mediului, utilizarea tehnologiilor curate și care risipesc mai puține resurse <u>Obiective:</u> Valorificarea surselor regenerabile de energie (fotovoltaică) Reducerea cheltuielilor cu utilitățile <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Instalarea panourilor solare <u>Rezultate așteptate:</u> Panouri fotovoltaice instalate Reducerea cheltuielilor <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafață amenajată/ construită Număr panouri montate <u>Beneficiari:</u> Comuna Valea Mare
Actori implicați	Consiliu local Primar Firme de consultanță
Posibile surse de finanțare	Fondul de Mediu Fonduri europene

Domeniu de intervenție: Mediu

Fișa de proiect nr. 5

Titlul proiectului	Reabilitarea termică a clădirilor publice : - Eficientizare energetică
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Măsurile de creștere a eficienței energetice în clădirile publice reprezintă o prioritate atât pentru UAT-uri, cât și pentru Uniunea Europeană. Implementarea normelor UE cu privire utilizarea tehnologiilor curate și care risipesc mai puține resurse sunt necesare la nivel local. <u>Obiective:</u> Reabilitarea clădirilor instituțiilor publice Reducerea cheltuielilor cu utilitățile <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Demarare lucrări reabilitare <u>Rezultate așteptate:</u> Clădiri publice reabilitate termic Reducerea cheltuielilor cu utilitățile <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr clădiri reabilitate <u>Beneficiari:</u> UAT Comuna Valea Mare
Actori implicați	Consiliu local Primar
Posibile surse de finanțare	Fondul de Mediu Fonduri europene

Domeniu de intervenție: Mediu

Fișa de proiect nr. 6

Titlul proiectului	Campanii de educare a cetățenilor privind responsabilitatea lor în ceea ce privește colectarea selectivă a deșeurilor
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea protejării și conservării zonelor verzi din comună Îmbunătățirea aspectului estetic al comunei <u>Obiective:</u> Creșterea calității mediului natural Consolidarea amenajărilor peisagistice Crearea de noi locuri de recreere pentru cetățenii comunei <u>Activități:</u> Campanii de informare a populației cu privire la importanța protejării mediului înconjurător <u>Rezultate așteptate:</u> Campanii de conștientizare implementate Îmbunătățirea imaginii comunei <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr campanii Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Actori implicați	Consiliu local Primar ADI Deșeuri
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediu

Fișa de proiect nr. 7

Titlul proiectului	Instalarea de pubele pentru colectarea selectivă a deșeurilor
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Colectarea selectivă a deșeurilor aduce beneficii economice comunității locale <u>Obiective:</u> Protejarea mediului înconjurător la nivelul comunei Alinierea la standarde europene cu privire la calitatea și protecția mediului <u>Activități:</u> Achiziționarea de pubele și instalarea acestora pe raza comunei <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea cantității de gunoi colectat selectiv Eficientizarea reciclării <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr pubele achiziționate și instalate <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Actori implicați	Consiliu local Primar ADI Deșeuri
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene

Domeniu de intervenție: Mediu

Fișa de proiect nr. 8

Titlul proiectului	Dotarea gospodăriilor cu pubele pentru colectarea selectivă a deșeurilor
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Colectarea selectivă a deșeurilor aduce beneficii economice comunității locale <u>Obiective:</u> Protejarea mediului înconjurător la nivelul comunei Alinierea la standarde europene cu privire la calitatea și protecția mediului <u>Activități:</u> Achiziționarea de pubele ecologice și distribuirea acestora către populație <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea cantității de gunoi colectat selectiv Eficientizarea reciclării <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr pubele achiziționate și distribuite Număr gospodării deservite <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei
Actori implicați	Consiliu local Primar ADI Deșeuri
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediu

Fișa de proiect nr. 9

Titlul proiectului	Realizare rampă depozitare gunoi de grajd : - Compostare gunoi de grajd
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Construcția unei facilități pentru depozitarea gunoiului de grajd implică anumite riscuri în ceea ce privește efectele negative asupra resurselor mediului înconjurător . <u>Obiective:</u> Realizare rampă depozitare gunoi de grajd <u>Activități:</u> Întocmire SF, PT Obținere avize/autorizații Lucrări de realizare rampă <u>Rezultate așteptate:</u> Realizare rampă depozitare gunoi de grajd Realizare proces compostare gunoi de grajd <u>Indicatori de rezultat:</u> Rampă construită <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Actori implicați	Consiliu local Primar
Posibile surse de finanțare	Buget local Fondul de Mediu Fonduri europene

Domeniu de intervenție: Mediu

Fișa de proiect nr. 10

Titlul proiectului	Decolmatare și regularizare canale
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Protecția și conservarea mediului înconjurător Siguranța și protecția cetățenilor contra inundațiilor <u>Obiective:</u> Asigurarea scurgerii optime în albie/prin canale a apelor curgătoare de pe raza comunei <u>Activități:</u> Îndepărtarea materialului aluvionar <u>Rezultate așteptate:</u> Scurgerea optimă a apelor prin canale Reducerea efectelor negative generate de inundații și viituri <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr și lungime canale decolmate <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediu

Fișa de proiect nr. 11

Titlul proiectului	Regularizare cursuri de apă
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Protecția și conservarea mediului înconjurător Siguranța și protecția cetățenilor contra inundațiilor <u>Obiective:</u> Prevenirea și reducerea consecințelor distructive ale inundațiilor Protecția gospodăriilor și a terenurilor agricole <u>Activități:</u> Lucrări de regularizare a cursului de apă <u>Rezultate așteptate:</u> Reducerea efectelor negative generate de inundații și viituri <u>Indicatori de evaluare:</u> Suprafață regularizată <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediu

Fișa de proiect nr. 12

Titlul proiectului	Infrastructură de prevenire și protecție împotriva inundațiilor
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Protecția și conservarea mediului înconjurător Siguranța și protecția cetățenilor contra inundațiilor <u>Obiective:</u> Prevenirea și reducerea consecințelor distructive ale inundațiilor Protecția gospodăriilor și a terenurilor agricole Consolidarea infrastructurii de prevenire și protecție împotriva inundațiilor <u>Activități:</u> Lucrări de consolidare infrastructură de prevenire și protecție împotriva inundațiilor <u>Rezultate așteptate:</u> Reducerea efectelor negative generate de inundații și viituri <u>Indicatori de evaluare</u> Capacitate infrastructură de protecție (suprafață protejată) Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Mediu

Fișa de proiect nr. 13

<i>Titlul proiectului</i>	Acțiuni de curățare a tuturor zonelor naturale (în special de deșeuri de plastic) și organizarea de programe sistematice de educare a populației pentru combaterea fenomenului poluării
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Necesitatea protejării și conservării naturii, a diversității biologice <u>Obiective:</u> Conservarea și reabilitarea sistemelor ecologice existente <u>Activități:</u> Acțiuni ecologice de curățare a zonelor poluate Organizarea de campanii de conștientizare a necesității protejării mediului înconjurător <u>Rezultate așteptate:</u> Mediu natural curat și sănătos <u>Indicatori de evaluare</u> Număr acțiuni de ecologizare Suprafețe ecologizate Număr participanți <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, turiști/vizitatori
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Educație

Fișa de proiect nr. 1

Titlul proiectului	Reabilitarea, modernizarea și extinderea/ construirea clădirilor și spațiilor unităților de învățământ: preșcolar, primar și gimnazial : - Modernizare clădiri - Reabilitare clădiri - Extinderi clădiri - Eficientizare energetică
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Educația stă la baza dezvoltării durabile a oricărei comunități Sunt necesare atât construirea cât și modernizarea și extinderea clădirilor unităților școlare din comună. <u>Obiective:</u> Asigurarea conformității cu standardele în vigoare privind spațiile de desfășurare a actului educațional Construirea de noi spații/clădiri destinate unităților școlare cu învățământ preșcolar. Extinderea și reabilitarea unităților școlare de pe raza localității Creșterea calității actului educațional <u>Activități:</u> Modernizare, reabilitare și extinderea instituțiilor de învățământ din comună Construirea unei grădinițe cu program prelungit Dotarea cu echipamente didactice necesare Dotarea cu echipamente IT necesare <u>Rezultate așteptate:</u> Îmbunătățirea calității sistemului de învățământ local prin crearea de condiții optime în procesul de educație, învățământ și instruire a tinerilor; Îmbunătățirea calității sistemului public de învățământ de la nivel local; Creșterea numărului de copii din sistemul public de învățământ de la nivel local. <u>Indicatori de evaluare :</u> Suprafață reabilitată și modernizată Număr săli de clasă date în folosință Număr beneficiari
Actori implicați	Consiliu local Primar Conducerea unității de învățământ
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Educație

Fișa de proiect nr. 2

<i>Titlul proiectului</i>	Proiect de dotare al școlilor și grădinițelor cu echipamente didactice și tehnologie performantă
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Educația stă la baza dezvoltării durabile a oricărei comunități Se impune facilitarea accesului la actul educațional pentru toți copiii, inclusiv pentru cei care provin din categoriile defavorizate ale populației <u>Obiective:</u> Asigurarea conformității cu standardele în vigoare privind spațiile de desfășurare a procesului educațional Creșterea calității actului educațional <u>Activități:</u> Modernizare săli de clasă și laboratoare Dotarea cu echipamente didactice și tehnologie performantă <u>Rezultate așteptate:</u> Acces facil la informație prin tehnologie performantă Servicii educaționale de calitate Performanțe școlare <u>Indicatori de evaluare</u> Număr și valoare echipamente Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> școlile și grădinițele din comună; copiii preșcolari și elevii; personalul didactic
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Educație

Fișa de proiect nr. 3

Titlul proiectului	Înființare program educațional tip afterschool
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Educația stă la baza dezvoltării durabile a oricărei comunități Este necesară dotarea în conformitate cu cerințele actuale a clădirilor unităților școlare din comună în vederea înființării unui program educațional tip afterschool <u>Obiective:</u> Înființarea programului educațional tip afterschool Asigurarea conformității cu standardele în vigoare privind spațiile de desfășurare a actului educațional Creșterea calității actului educațional <u>Activități:</u> Dotarea instituțiilor de învățământ din comună în conformitate cu cerințele funcționării unui program educațional de tip afterschool Dotarea cu echipamente didactice necesare Dotarea cu echipamente IT necesare <u>Rezultate așteptate:</u> Îmbunătățirea calității sistemului de învățământ local prin crearea de condiții optime în procesul de educație, cu preponderență în rândul persoanelor vulnerabile Îmbunătățirea calității sistemului public de învățământ de la nivel local; Creșterea numărului de copii din sistemul public de învățământ de la nivel local. <u>Indicatori de evaluare :</u> Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, unitățile școlare
Actori implicați	Consiliu local Primar Unitățile de învățământ ONG-uri
Posibile surse de finanțare	Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri europene

Domeniu de intervenție: Educație

Fișa de proiect nr. 4

<i>Titlul proiectului</i>	Achiziție - dotare microbuze școlare
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Scopul principal al utilizării mijloacelor de transport școlar este transportul dus-întors al elevilor, între localitatea de domiciliu a acestora și unitatea de învățământ în care își desfășoară cursurile <u>Obiective:</u> Achiziționarea de microbuze școlare dotate conform reglementărilor în vigoare Siguranța elevilor din comună prin achiziționarea unor mijloace de transport moderne <u>Activități:</u> Obținere avize/autorizații <u>Rezultate așteptate:</u> Microbuze școlare achiziționate Transportul sigur al elevilor către unitățile școlare și retur <u>Indicatori de evaluare :</u> Număr microbuze achiziționate Număr curse organizate Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, unitățile școlare.
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Educație

Fișa de proiect nr. 5

<i>Titlul proiectului</i>	Susținerea copiilor și a tinerilor cu performanțe școlare deosebite prin acordarea de burse de merit și alte stimulente
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Asigurarea conformității cu prevederile legale în vigoare privind acordarea bursei elevilor din învățământul preuniversitar de stat Susținerea și încurajarea performanței școlare <u>Obiective:</u> Sprijinirea și recompensarea copiilor cu performanțe școlare deosebite prin burse de merit și alte stimulente <u>Activități:</u> Aprobarea prin HCL a acordării și cuantumului bursei de merit și a altor stimulente pentru elevii cu performanțe școlare deosebite <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea performanței școlare Creșterea calității actului educațional <u>Indicatori de evaluare</u> Număr elevi cu performanțe școlare deosebite Număr și valoare burse de merit acordate într-o perioadă determinată de timp (un an) <u>Beneficiari:</u> elevii cu performanțe școlare
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Cultură, sport, turism

Fișa de proiect nr. 1

Titlul proiectului	Modernizare / reabilitare si extindere Cămin Cultural
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea creșterii gradului de educație și cultură în mediul rural <u>Obiective:</u> Creșterea nivelului cultural și social al cetățenilor comunei Crearea de condiții adecvate pentru organizarea de evenimente cultural-artistice Stimularea înființării de ansambluri folclorice, muzică și dans Creșterea gradului de socializare a cetățenilor comunei <u>Activități:</u> Elaborare documentație Obținere avize/autorizații Lucrări de reabilitare, modernizare și dotare a clădirilor și spațiilor interioare Dotare materială <u>Rezultate așteptate:</u> Cămin Cultural reabilitate și modernizate <u>Indicatori de evaluare</u> Clădire și spații amenajate Patrimoniu cultural pus în valoare <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Cultură, sport, turism

Fișa de proiect nr. 2

Titlul proiectului	Organizare de circuite turistice cu includerea obiectivelor culturale, religioase și a monumentelor istorice din comună
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea durabilă a turismului în zonă Conștientizarea importanței și valorii obiectivelor culturale, religioase și a monumentelor istorice de pe raza comunei <u>Obiective:</u> Dezvoltarea turistică a comunei prin organizarea de circuite turistice Promovarea obiectivelor culturale, religioase și a monumentelor istorice <u>Activități:</u> Identificarea obiectivelor culturale, religioase și a monumentelor istorice din comună Cartarea obiectivelor turistice Modernizarea infrastructurii rutiere ce deservește obiectivele turistice Promovarea obiectivelor culturale, religioase și a monumentelor istorice Sprijinirea organizării de circuite turistice în zonă <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea numărului de turiști/vizitatori <u>Indicatori de evaluare</u> Număr de circuite turistice realizate într-o unitate de timp (un an) Număr turiști/vizitatori <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, operatori de turism, turiști/vizitatori
Actori implicați	Consiliu local Primar Operatorii de turism
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Cultură, sport, turism

Fișa de proiect nr. 3

Titlul proiectului	Realizare broșură și alte materiale publicitare de promovare turistică a localității
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea durabilă a turismului în zonă <u>Obiective:</u> Promovarea prin mijloace moderne a destinației turistice Atragerea de vizitatori/turiști în zonă Atragerea de noi investitori în turism <u>Activități:</u> Elaborare documentație Achiziții servicii de realizare broșură și alte materiale publicitare de promovare turistică Difuzare broșură și materiale publicitare <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea numărului de turiști/vizitatori <u>Indicatori de evaluare</u> Valoare investită în promovare Număr vizitatori/turiști Plus valoare adusă <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, operatori de turism, turiști/vizitatori
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Cultură, sport, turism

Fișa de proiect nr. 4

Titlul proiectului	Construire și dotare Muzeu local
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea din punct de vedere al culturii și petrecerii timpului liber <u>Obiective:</u> Dezvoltarea spațiilor culturale pentru locuitorii comunei, precum și pentru vizitatori/turiști Asigurarea condițiilor de recreere pentru locuitori și vizitatori/turiști <u>Activități:</u> Elaborare documentație tehnică Obținere avize/autorizații Achiziție lucrări de construire, amenajare / modernizare Execuție lucrări specifice Promovare muzeu local <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltare din punct de vedere cultural Creșterea numărului de vizitatori / turiști <u>Indicatori de evaluare :</u> Număr vizitatori/turiști raportat la valoarea investită în promovare Plus valoare adusă <u>Beneficiari:</u> locuitorii comunei, turiști, vizitatori
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat

Domeniu de intervenție: Cultură, sport, turism

Fișa de proiect nr. 5

Titlul proiectului	Înființarea și promovarea activităților și tradițiilor de la nivel local - Susținerea ansamblurilor tradiționale locale
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea din punct de vedere al culturii și păstrării tradițiilor locale <u>Obiective:</u> Dezvoltarea activităților culturale pentru locuitorii comunei, precum și pentru vizitatori/turiști <u>Activități:</u> Identificare nevoi și prioritizarea acestora Stabilire plan investiții Implementare plan investiții conform cerințelor <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltare din punct de vedere cultural Creșterea numărului de vizitatori / turiști <u>Indicatori de evaluare :</u> Număr membrii, număr evenimente culturale la care participă membrii asociației <u>Beneficiari:</u> locuitorii comunei
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse

Domeniu de intervenție: Cultură, sport, turism

Fișa de proiect nr. 6

<i>Titlul proiectului</i>	Finanțarea și organizarea - Zilei Comunei
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea din punct de vedere al culturii și păstrării tradițiilor locale <u>Obiective:</u> Dezvoltarea activităților culturale pentru locuitorii comunei, precum și pentru vizitatori/turiști <u>Activități:</u> Stabilire plan investiții Implementare plan investiții conform cerințelor <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltare din punct de vedere cultural Creșterea numărului de vizitatori / turiști <u>Indicatori de evaluare :</u> Număr evenimente organizate Număr participanți <u>Beneficiari:</u> locuitorii comunei
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local

Domeniu de intervenție: Cultură, sport, turism

Fișa de proiect nr. 7

Titlul proiectului	Program de adoptare a monumentelor naturii
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Nevoia și importanța conservării ariilor protejate și a monumentelor naturii trebuie să ocupe unul din primele locuri în sistemul instituționalizat al valorilor și al principiilor etice ale comunei <u>Obiective:</u> Adoptarea monumentelor naturii de pe raza comunei <u>Activități:</u> Cercetarea științifică; Inițierea procesului de protejare și ocrotire a particularităților culturale și tradiționale; Gradarea intervenției umane cu privire la categoriile de arii protejate <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltarea turismului din zonă Atragerea de turiști <u>Indicatori de evaluare :</u> Număr monumente <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, turiști/vizitatori
Actori implicați	Consiliu local Primar ONG-uri
Posibile surse de finanțare	Buget local

Domeniu de intervenție: Cultură, sport, turism

Fișa de proiect nr. 8

Titlul proiectului	Dezvoltare infrastructură de agrement, cu toate utilitățile : - camping rulote - zonă campare corturi - cabană protocol
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea din punct de vedere al socializării și petrecerii timpului liber <u>Obiective:</u> Dezvoltarea de spații de agrement pentru locuitorii comunei, precum și pentru vizitatori/turiști Asigurarea condițiilor de recreere pentru locuitori și vizitatori/turiști Dezvoltarea infrastructurii care să deservească complexul de agrement <u>Activități:</u> Elaborare documentație tehnică Obținere avize/autorizații Achiziție lucrări de amenajare Execuție lucrări de amenajare Promovare complex de agrement Monitorizare activitate desfășurată în complexul de agrement <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltare din punct de vedere recreațional Creșterea numărului de vizitatori/turiști <u>Indicatori de evaluare :</u> Infrastructură realizată <u>Beneficiari:</u> locuitorii comunei, turiști, vizitatori, operatori economici
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Cultură, sport, turism

Fișa de proiect nr. 9

Titlul proiectului	Construirea unei săli de sport
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Sportul contribuie la dezvoltarea fizică armonioasă, menținerea stării de sănătate la cote optime, precum și la întărirea spiritului de echipă și a celui de competiție. Aceasta face necesară implementarea unor măsuri care să contribuie la atragerea copiilor și tinerilor către activități sportive. Susținerea sportului de performanță <u>Obiective:</u> Construirea și amenajarea unei săli de sport conform standardelor în domeniu Atragerea copiilor și tinerilor către activități sportive <u>Activități:</u> Elaborare documentație tehnică Obținere avize/autorizații Lucrări de construcție, amenajare și dotare sali de sport <u>Rezultate așteptate:</u> Sală de sport amenajată conform standardelor în domeniu Practicarea de sporturi Performanțe sportive <u>Indicatori de evaluare</u> Suprafață construită și amenajată Capacitate sală Număr și valoare dotări Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei
Actori implicați	Consiliu local Primar
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Cultură, sport, turism

Fișa de proiect nr. 10

Titlul proiectului	Realizare piste de biciclete - circuit / traseu turistice. Promovarea cicloturismului
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Sportul contribuie la dezvoltarea fizică armonioasă, menținerea stării de sănătate la cote optime, precum și la întărirea spiritului de echipă și a celui de competiție. Aceasta face necesară implementarea unor măsuri care să contribuie la atragerea copiilor și tinerilor către activități sportive. <u>Obiective:</u> Promovarea cicloturismului ca activitate sportivă de recreere Amenajarea de piste de biciclete Atragerea copiilor și tinerilor către activități sportive Promovarea zonei în circuitul cicloturistic național <u>Activități:</u> Stabilirea unui program de promovare al cicloturismului Afectuarea lucrărilor de amenajare a pistelor de biciclete Demararea unor campanii media și pe rețelele de socializare Monitorizare campanii de promovare <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea numărului de turiști / vizitatori Atragerea copiilor și tinerilor către activități sportive <u>Indicatori de evaluare :</u> Număr beneficiari Lungime trasee amenajate Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Actori implicați	Consiliu local Primar Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene

Domeniu de intervenție: Cultură, sport, turism

Fișa de proiect nr. 11

Titlul proiectului	Construirea bazei sportive
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Sportul contribuie la dezvoltarea fizică armonioasă, menținerea stării de sănătate la cote optime, precum și la întărirea spiritului de echipă și a celui de competiție. Aceasta face necesară implementarea unor măsuri care să contribuie la atragerea copiilor și tinerilor către activități sportive. <u>Obiective:</u> Investiții în reabilitarea bazei sportive Atragerea copiilor și tinerilor către activități sportive <u>Activități:</u> Identificarea necesităților financiare în vederea dezvoltării bazei sportive <u>Rezultate așteptate:</u> Încurajarea practicării sportului în comună Construirea bazei sportive Practicarea de sporturi Performanțe sportive <u>Indicatori de evaluare</u> Bază sportivă construită și dotată <u>Beneficiari:</u> Comunitatea locală
Actori implicați	Consiliu local Primar
Posibile surse de finanțare	Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri europene

Domeniu de intervenție: Sănătate și incluziune socială

Fișa de proiect nr. 1

<i>Titlul proiectului</i>	Construire, modernizare si dotare clădire unitate sanitară : dispensar medical, cabinet stomatologic, farmacie etc - parteneriat public - privat
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Necesitatea unui sistem medical care să corespundă cerințelor UE Garantarea dreptului cetățenilor de a beneficia de servicii medicale la cele mai înalte standarde <u>Obiective:</u> Asigurarea de servicii medicale la standarde europene Creșterea capacității de tratament Evitarea deplasării cetățenilor comunei pentru servicii medicale de pe raza altor localități Crearea de noi locuri de muncă <u>Activități:</u> Elaborare documentație Avize/autorizații Lucrări de construire și reabilitare clădiri medicale <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea calității actului medical Intervenția promptă în cazuri medicale de urgență <u>Indicatori de evaluare</u> Suprafață reabilitată, modernizată Număr și valoare dotări Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, cabinetele medicale
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Sănătate și incluziune socială

Fișa de proiect nr. 2

<i>Titlul proiectului</i>	Dotarea cu tehnică și mijloace de lucru performante a structurii de asistență socială din cadrul UAT
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității structurii de asistență socială în vederea furnizării de servicii publice de calitate pentru toți cetățenii comunei <u>Obiective:</u> Creșterea calității serviciilor de asistență socială furnizate Îmbunătățirea accesului la serviciile de asistență socială <u>Activități:</u> Dotare cu echipamente performante de tehnică de calcul <u>Rezultate așteptate:</u> Acces facil la servicii de asistență socială prin tehnologie performantă Servicii publice de calitate <u>Indicatori de evaluare</u> Număr și valoare dotări Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> administrația publică locală, cetățenii comunei
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Sănătate și incluziune socială

Fișa de proiect nr. 3

Titlul proiectului	Formarea continuă a personalului – asistenți sociali, asistenți personali, asistenți medicali comunitari, mediator sanitar
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrative Formarea profesională periodică constituie o obligație legală Specializarea continuă a resursei umane în acord cu nevoile societății actuale <u>Obiective:</u> Îmbunătățirea nivelului de formare profesională pentru funcționarii publici și personalul contractual din cadrul aparatului de specialitate al primarului <u>Activități:</u> Realizarea analizei nevoilor de formare profesională Elaborarea planului anual de formare profesională Achiziția de servicii de instruire și perfecționare profesională Participarea la forme de pregătire profesională conform nevoilor identificate <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltarea de noi competențe Creșterea calității serviciilor furnizate <u>Indicatori de evaluare</u> Număr programe de formare profesională accesate Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> funcționarii publici și personalul contractual din aparatul de specialitate al primarului comunei
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Sănătate și incluziune socială

Fișa de proiect nr. 4

<i>Titlul proiectului</i>	Anchete sociale realizate în teren pentru depistarea nevoilor sociale reale ale comunității
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Punerea în acord cu cerințele UE pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii <u>Obiective:</u> Creșterea gradului de incluziune socială Identificarea situației reale din comunitățile vulnerabile <u>Activități:</u> Întocmirea unui program de realizare a anchetelor sociale Efectuarea vizitelor în teren Identificarea persoanelor / familiilor care trăiesc la limita subzistenței Monitorizarea acestora <u>Rezultate așteptate:</u> Reducerea fenomenului de abandon școlar Procesul de incluziune social accelerat Sistținerea persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr anchete sociale realizate Nevoi sociale identificate Programe de asistență implementate <u>Beneficiari:</u> persoanele aparținând grupurilor vulnerabile
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Sănătate și incluziune socială

Fișa de proiect nr. 5

<i>Titlul proiectului</i>	Elaborare și implementare Strategie de Dezvoltare a Serviciilor Sociale pe termen mediu și lung
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Punerea în acord cu cerințele UE pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii sociale și totodată creșterea capacității de acțiune a serviciului de asistență socială <u>Obiective:</u> Îmbunătățirea serviciilor oferite de Serviciul de Asistență Socială Identificarea punctelor tari și slabe ale activității sociale din localitate Creșterea gradului de incluziune socială <u>Activități:</u> Întocmirea unui program de realizare a strategiei Efectuarea achiziției Contractarea firmelor de profil <u>Rezultate așteptate:</u> Reducerea fenomenului de neîncredere în sistemul public administrativ Procesul de incluziune social accelerat Sistținerea persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile <u>Indicatori de rezultat:</u> Proiecte de investiții implementate la nivel social Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> resursele umane din cadrul SAS, persoanele aparținând grupurilor vulnerabile
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Administrație publică

Fișa de proiect nr. 1

<i>Titlul proiectului</i>	Achiziție și punere în funcțiune de echipamente performante de tehnică de calcul (calculatoare, imprimante multifuncționale etc.)
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrației publice locale Furnizarea de servicii publice de calitate pentru toți cetățenii comunei <u>Obiective:</u> Creșterea calității serviciilor publice furnizate Îmbunătățirea accesului la serviciile publice <u>Activități:</u> Achiziție echipamente Dotare cu echipamente performante de tehnică de calcul Instruire personal privind utilizarea noilor echipamente <u>Rezultate așteptate:</u> Acces facil la servicii publice prin tehnologie performantă Servicii publice de calitate <u>Indicatori de evaluare</u> Număr și valoare echipamente Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> administrația publică locală, cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici de pe raza comunei
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Administrație publică

Fișa de proiect nr. 2

Titlul proiectului	Achiziția și utilizarea de softuri performante pentru furnizarea de servicii de calitate către cetățeni și reducerea timpului de soluționare a solicitărilor acestora
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrației publice locale Furnizarea de servicii publice de calitate pentru toți cetățenii comunei <u>Obiective:</u> Creșterea calității serviciilor publice furnizate Reducerea timpului de soluționare a cererilor Îmbunătățirea accesului la serviciile publice <u>Activități:</u> Achiziția de softuri performante Instruirea personalului în scopul utilizării eficiente a acestora <u>Rezultate așteptate:</u> Acces facil la servicii publice prin tehnologie performantă Servicii publice de calitate <u>Indicatori de evaluare</u> Număr și valoare softuri achiziționate Număr cetățeni deserviți Termen de soluționare cereri <u>Beneficiari:</u> administrația publică locală, cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici de pe raza comunei
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Administrație publică

Fișa de proiect nr. 3

<i>Titlul proiectului</i>	Utilizarea sistemelor online de lucru implementate la nivel national
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrației publice locale Furnizarea de servicii publice de calitate pentru toți cetățenii comunei <u>Obiective:</u> Creșterea calității serviciilor publice furnizate Reducerea timpului de soluționare a cererilor Îmbunătățirea accesului la serviciile publice <u>Activități:</u> Achiziția de softuri performante Instruirea personalului în scopul utilizării eficiente a acestora Instruirea cetățenilor cu privire la accesarea softurilor destinate publicului larg <u>Rezultate așteptate:</u> Acces facil la servicii publice prin tehnologie performantă Servicii publice de calitate <u>Indicatori de evaluare :</u> Număr utilizatori sisteme online Număr cereri/ tranzacții soluționate online Termen de soluționare <u>Beneficiari:</u> administrația publică locală, cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici de pe raza comunei
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Administrație publică

Fișa de proiect nr. 4

<i>Titlul proiectului</i>	Programe de instruire și perfecționare profesională anuală
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrative Formarea profesională periodică constituie o obligație legală Specializarea continuă a resursei umane în acord cu nevoile societății actuale <u>Obiective:</u> Îmbunătățirea nivelului de formare profesională pentru funcționarii publici și personalul contractual din cadrul aparatului de specialitate al primarului <u>Activități:</u> Realizarea analizei nevoilor de formare profesională Elaborarea planului anual de formare profesională Achiziția de servicii de instruire și perfecționare profesională Participarea la forme de pregătire profesională conform nevoilor identificate <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltarea de noi competențe Creșterea calității serviciilor furnizate <u>Indicatori de evaluare</u> Număr programe de instruire și perfecționare profesională Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> funcționarii publici și personalul contractual din aparatul de specialitate al primarului comunei
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Administrație publică

Fișa de proiect nr. 5

<i>Titlul proiectului</i>	Organizare de schimburi de experiență cu alte autorități și instituții publice la nivel județean, național și european
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrative Specializarea continuă a resursei umane în acord cu nevoile societății actuale <u>Obiective:</u> Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe și expertiză pentru funcționarii publici și personalul contractual din cadrul aparatului de specialitate al primarului <u>Activități:</u> Elaborarea planului anual de seminarii la nivel național și extern Implementarea de proiecte având ca obiectiv principal sesiuni de bune practici <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltarea de noi competențe Creșterea calității serviciilor furnizate <u>Indicatori de evaluare :</u> Număr activități Număr participanți <u>Beneficiari:</u> funcționarii publici și personalul contractual din aparatul de specialitate al primarului comunei
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Administrație publică

Fișa de proiect nr. 6

Titlul proiectului	Reabilitare/ modernizare/ extindere sediu primărie
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea reabilitării, modernizării și extinderii clădirii și spațiilor de lucru ale primăriei pentru a corespunde nevoilor de servire a interesului public în condiții optime <u>Obiective:</u> Consolidarea capacității administrației publice locale de a furniza servicii de calitate pentru cetățenii comunei Crearea de condiții de lucru rapide și moderne pentru personalul instituției Reducerea timpului de soluționare a cererilor <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Lucrări de reabilitare, modernizare și extindere a sediului Dotarea materială a spațiilor de lucru <u>Rezultate așteptate:</u> Condiții mai bune de lucru Timp redus de soluționare a cererilor Creșterea calității serviciilor furnizate <u>Indicatori de evaluare :</u> Suprafață reabilitată și modernizată <u>Beneficiari:</u> Primăria Comunei, personalul primăriei, comunitatea locală
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Administrație publică

Fișa de proiect nr. 7

Titlul proiectului	Remiză PSI și Dotare serviciu voluntar pentru situații de urgență
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrației publice locale Necesitatea executării de lucrări de intervenție în situații de urgență <u>Obiective:</u> Dotarea serviciului voluntar pentru situații de urgență cu utilaje și echipamente de lucru performante Realizare Remiză PSI Intervenție eficientă și promptă în situațiile de urgență <u>Activități:</u> Derularea procedurilor de achiziție publică Instruirea personalului care va deservi utilajele Darea în folosință <u>Rezultate așteptate:</u> Reducerea cheltuielilor cu execuția lucrărilor Reducerea timpilor de intervenție <u>Indicatori de evaluare</u> Număr și valoare utilaje și echipamente Capacitate de intervenție în situațiile de urgență <u>Beneficiari:</u> Primăria comunei, comunitatea locală
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Administrație publică

Fișa de proiect nr. 8

<i>Titlul proiectului</i>	Dotare parc auto al Primăriei comunei : - autoturism - achiziție nacelă - achiziție autogreder - achiziție bldoexcavator - remorcă - tractor - lamă dezăpezire - alte echipamente și dotări
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrației publice locale Necesitatea executării de lucrări de gospodărire comunală <u>Obiective:</u> Dotarea serviciului administrativ și de gospodărire comunală al primăriei cu utilaje și echipamente de lucru performante Realizarea lucrărilor de amenajare și gospodărire comunală <u>Activități:</u> Derularea procedurilor de achiziție publică Instruirea personalului care va deservi utilajele Darea în folosință <u>Rezultate așteptate:</u> Reducerea cheltuielilor cu execuția lucrărilor Reducerea timpilor de execuție a lucrărilor <u>Indicatori de evaluare</u> Număr și valoare mașini și utilaje parc auto Capacitate de execuție lucrări Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> Primăria comunei, comunitatea locală
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Administrație publică

Fișa de proiect nr. 9

Titlul proiectului	Amenajare spațiu acoperit (garaj) pentru depozitare utilaje ale primăriei
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrației publice locale <u>Obiective:</u> Realizarea lucrărilor de amenajare a unui spațiu pentru depozitarea utilajelor <u>Activități:</u> Identificare zonă specifică lucrărilor Efectuare achiziții lucrări Demarare lucrări specifice <u>Rezultate așteptate:</u> Consolidarea capacității de intervenție raportată la starea utilajelor aflate în proprietatea UAT Valea Mare <u>Indicatori de evaluare</u> Suprafață amenajată <u>Beneficiari:</u> Primăria comunei, comunitatea locală
Actori implicați	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Administrație publică

Fișa de proiect nr. 10

<i>Titlul proiectului</i>	Actualizarea PUG-ului
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea durabilă a comunității și creșterea calității vieții populației, prin stabilirea direcțiilor, priorităților și reglementărilor de amenajare a teritoriului și dezvoltare urbanistică a localității <u>Obiective:</u> Stabilirea priorităților de dezvoltare teritorială Stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan Stabilirea unui model de utilizare rațională și echilibrată a terenurilor <u>Activități:</u> Documentare, studii de fundamentare Elaborare documentație Avize, aprobări <u>Rezultate așteptate:</u> Noi investiții atrase în comună <u>Indicatori de evaluare</u> Investitori noi atrași Creștere economică generată <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

Domeniu de intervenție: Administrație publică

Fișa de proiect nr. 11

<i>Titlul proiectului</i>	Extindere sistem supraveghere video
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Prin această achiziție se asigură detectarea și prevenția situațiilor nedorite și intervenția la timp atunci când este cazul. <u>Obiective:</u> Achiziționarea rețelei de supraveghere video Creșterea siguranței populației comunei <u>Activități:</u> Întocmire dosar finanțare Efectuare achiziție publică Obținere avize/autorizații <u>Rezultate așteptate:</u> Achiziționarea rețelei de supraveghere video Creșterea siguranței populației comunei <u>Indicatori de evaluare :</u> Camere video instalate <u>Beneficiari:</u> Primăria Valea Mare, comunitatea locală
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Fonduri europene

Domeniu de intervenție: Administrație publică

Fișa de proiect nr. 12

<i>Titlul proiectului</i>	Analiza de risc pentru clădirile publice
<i>Descrierea proiectului</i>	<u>Justificare:</u> Analiza de risc reprezintă, conform prevederilor legale, un document obligatoriu pentru UAT-uri, care dețin valori și bunuri, și care trebuie să asigure protecția acestora . <u>Obiective:</u> Implementarea procesului de analiză de risc asupra clădirilor publice aflate în domeniul privat <u>Activități:</u> Efectuare achiziție publică Obținere avize/autorizații <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea siguranței în instituțiile publice din localitate <u>Indicatori de evaluare :</u> Documentații realizare Clădiri reabilitate <u>Beneficiari:</u> Primăria Valea Mare
<i>Actori implicați</i>	Consiliul local al comunei Primarul comunei
<i>Posibile surse de finanțare</i>	Buget local Buget de stat Fonduri europene

CAPITOLUL V

IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Implementarea strategiei de dezvoltare locală și implicit a planului de acțiune se face cu participarea tuturor actorilor de pe plan local: administrația publică locală, comunitatea locală, firme private, reprezentanții societății civile.

O bună implementare a strategiei de dezvoltare asigură în primul rând o creștere autentică a comunității la nivelul tuturor domeniilor de intervenție și priorităților strategice. Din acest punct de vedere implementarea unui sistem potrivit de indicatori de monitorizare și elaborarea periodică și cu pragmatism a rapoartelor strategice de monitorizare joacă un rol esențial în procesul de management.

Monitorizarea, evaluarea și pilotarea sunt procese corelate și interdependente. În contextul ciclului politicilor publice, monitorizarea și evaluarea depind de etapele de identificare, formulare a problemei și de cea a alegerii celei mai bune alternative. Pilotarea are rolul aplicării celei mai bune tactici de implementare a proiectelor din cadrul strategiei.

Monitorizarea este procesul de colectare periodică și analiză a informației cu scopul de a fundamenta procesul de luare a deciziei de către cei abilitați, asigurând transparența în luarea deciziei și furnizând o bază pentru viitoarele acțiuni de evaluare.

Monitorizarea evoluției implementării strategiei și a planurilor de acțiuni este în principiu o practică formală puțin cunoscută și asumată în mediul instituțional public. Pe de altă parte această sarcină presupune resurse considerabile alocate (sisteme de colectare, prelucrare și raportare) și o pregătire specifică (definirea indicatorilor cantitativi și calitativi, corelat cu potențialele surse de colectare/ producere a acestora).

Monitorizarea furnizează informația necesară evaluării. Pentru a putea monitoriza implementarea strategiei și pentru a aprecia performanțele ei în raport cu obiectivele stabilite, este necesară stabilirea unui set de indicatori. Pentru acuratețe este necesară o colectare periodică, sistematică și atentă a datelor din teren. Modalitatea de colectare și corectitudinea datelor sunt importante în condițiile în care monitorizarea activează ca un sistem de avertizare timpurie și adesea punctează probleme sau arii care au nevoie de evaluare.

Construirea unui sistem de monitorizare al strategiei de dezvoltare este necesară, pentru a urmări în mod continuu implementarea și pentru a putea acționa rapid și eficient în cazul apariției unor eventuale probleme.

Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei se va efectua folosind un sistem unic, bazat pe indicatori calitativi și cantitativi.

Mecanismul de monitorizare include monitorizarea de birou, monitorizarea pe teren, precum și întocmirea rapoartelor de monitorizare:

- **Monitorizarea de birou** – constă în acumularea și examinarea diferitelor informații în cadrul ședințelor grupului de monitorizare, audieri ale celor implicați în implementarea strategiei, a diferitor experți în domeniu;
- **Monitorizarea pe teren** – constă în acumularea și verificarea informațiilor prin deplasarea la instituțiile responsabile de implementare a strategiei;
- **Rapoartele de monitorizare** – prezintă produsul activității grupului de monitorizare și va fi de două tipuri: raportul de monitorizare trimestrial și anual, întocmite în baza informațiilor acumulate din diferite surse, sondaje, cercetări și rapoarte de progres, elaborate de experți.

În procesul de monitorizare vor fi implicați partenerii reprezentați în cadrul Grupului de lucru prin serviciile și birourile de specialitate relevante furnizoare de date.

Sursele de colectare a informațiilor se găsesc la nivelul următoarelor categorii de documente:

- Rapoarte trimestriale, prezentate de către instituțiile responsabile;
- Rapoarte trimestriale/anuale ale serviciilor implicate în implementarea strategiei;
- Discuții în cadrul ședințelor grupului de monitorizare;
- Rapoarte de monitorizare elaborate de reprezentanți ai societății civile;
- Surse mass-media;
- Sondaje, cercetări și rapoarte de progres, elaborate de către experți.

Evaluarea Strategiei de dezvoltare locală răspunde la întrebările: care este efectul, impactul activităților realizate și în ce măsură rezultatul răspunde așteptărilor.

Evaluarea intermediară este activitatea de cuantificare a impactului pe care proiectele aflate în implementare îl generează pe parcurs, măsura în care planul evoluează conform planificărilor etc.

Obiectivele evaluării intermediare sunt:

- Oferirea suportului în luarea deciziilor cu privire la activitățile realizate de implementare
- Obținerea informațiilor din toate sursele existente despre ce merge bine, ce nu merge și de ce;
- Îmbunătățirea calității activităților realizate;
- Identificarea practicilor de succes, care ar putea fi extinse;
- Elaborarea recomandărilor pentru îmbunătățirea strategiei.

Evaluarea finală este activitatea de estimare a impactului generat de implementarea strategiei, prin măsuri și proiecte specifice (potrivit planurilor de acțiune), la finalul perioadei pentru care a fost elaborată strategia.

Obiectivele evaluării finale sunt:

- Concluziile privind rezultatele și impactul implementării strategiei;
- Concluziile privind raportul dintre resursele investite și rezultatele și impactul obținute;
- Asigurarea bazei pentru adaptarea/ corectarea/ schimbarea unor aspecte ale strategiei viitoare dacă este cazul, reactualizarea acesteia potrivit noilor perspective;
- Asumarea și integrarea succeselor și a lecțiilor în strategia reactualizată;
- Identificarea practicilor de succes, care ar putea fi extinse;
- Elaborarea recomandărilor pentru îmbunătățirea strategiei viitoare.

Managementul operativ al comunei va prezenta la solicitarea Consiliului local:

1. **rapoarte anuale de progres**, care se vor elabora începând cu al doilea an de implementare și vor avea ca scop monitorizarea eficientă a aplicării strategiei de dezvoltare. Rapoartele vor reflecta stadiul implementării strategiei, pe fiecare domeniu strategic și vor evidenția evoluția principalilor indicatori de output și de rezultat;

2. **rapoarte strategice**. Având în vedere faptul că implementarea strategiei de dezvoltare locală se va întinde pe o perioadă de 7 ani, este necesară o evaluare intermediară a strategiei, pe baza unor rapoarte strategice. Pentru evaluarea impactului aplicării strategiei de dezvoltare se va urmări evoluția principalilor indicatori socioeconomiци la nivel local.

În linii mari, raportul strategic va cuprinde:

- situația și evoluția socioeconomică a comunei Valea Mare;
- realizările obținute, cuantificate pe baza indicatorilor și gradul de atingere a obiectivelor stabilite;
- problemele întâmpinate în procesul de implementare a strategiei de dezvoltare;
- exemplele de bună practică identificate;
- propuneri privind revizuirea și ajustarea periodică a strategiei de dezvoltare în raport cu evoluțiile economico-sociale semnificative înregistrate la nivel local în perioada 2021-2027.

Rapoartele strategice vor fi realizate din 3 în 3 ani, în anii 2024 și 2027, fiind prezentate în cadrul ședințelor Consiliului local al comunei Valea Mare.

În funcție de rezultatele evaluării și monitorizării și în acord cu modificările legislative, strategia de dezvoltare a comunei Valea Mare va putea fi revizuită ori de câte ori va deveni necesar.